

PARTICIPARE

**PARTICIPAREA
COPILOR
ȘI TINERILOR**

**EUROPEAN YOUTH
EXCHANGE MOLDOVA**

Pentru informații suplimentare vă puteți adresa
la Asociația European Youth Exchange Moldova
Str. Serghei Lazo 15, 1-2
MD-2004 Chișinău

Opinia autorilor nu coincide
neapărat cu opinia finanțatorilor.

Ghidul este adresat tuturor celor care lucrează cu copiii și tinerii în scopul consolidării capacității lor de a participa și de a influența procesele ce au loc la nivel de familie, școală, comunitate, țară, glob – profesori, educatori, manageri ai instituțiilor de învățământ, lucrători de tineret, asistenți sociali, lideri ai ONG-urilor.

În lucrare este accentuată importanța dreptului copiilor și tinerilor la participare și sunt aduse modele de succes în exercitarea lui. Rămâne la alegerea tinerilor din fiecare comunitate să-și exercite acest drept reieșind din contextul local.

Această publicație descrie încercările de a le oferi tinerilor o voce în societate făcute în Moldova. Ele nu au fost fără probleme și recunoaștem că pașii făcuți până acum sunt doar un început. Una din lecțiile învățate este că adulții nu întotdeauna au dezvoltată capacitatea de a asculta. Oricum, atunci când copiii sunt auziți cu adevărat, calitatea deciziilor luate tinde să se îmbunătățească.

Culegerea a apărut în cadrul proiectului Centrul Național de Resurse pentru Tineri, implementat de Asociația European Youth Exchange Moldova în colaborare cu Ministerul Educației și Departamentul Tineret și Sport, cu suportul financiar al Reprezentanței UNICEF Moldova și a Ambasadei Olandei la Kiev.

Centrul Național de Resurse pentru Tineri

**La realizarea
lucrării au colaborat:**

*Iosif Moldovanu
Claudia Coadă
Sergiu Tomșa
Viorica Crețu
Cezar Gavriluc
Viorel Babii
Vadim Moldoveanu
Aliona Stepan
Eugenia Cucos*

Cuprins

Introducere	4
Capitolul I: CONCEPTUL DE PARTICIPARE ȘI PRINCIPIILE LUCRULUI CU TINERII ...	5
1. Cadrul teoretic sau ce este participarea	6
2. Cadrul legal sau dreptul de a influența	8
Declarația universală a drepturilor omului	8
Convenția națiunilor unite cu privire la drepturile copilului	9
Carta europeană a participării tinerilor la viața comunităților locale și regionale	11
Legea Republicii Moldova cu privire la drepturile copilului	11
Legea Republicii Moldova cu privire la tineret	12
3. Cadrul metodologic sau cum putem organiza o participare reală a tinerilor	13
Principiile lucrului cu tinerii	15
Nivelurile de participare a tinerilor	16
4. Cadrul pedagogic sau ce pot învăța tinerii participând	22
Capitolul II: MODELE DE PARTICIPARE A COPIILOR ȘI A TINERILOR LA LUAREA DECIZIILOR	25
1. Participarea în familie	28
2. Participarea în viața instituției de învățământ	29
3. Participarea în viața comunității locale	35
4. Participarea în viața statului	45
5. Participarea în viața comunității internaționale	57
Capitolul III: ÎNVĂȚĂM PARTICIPAREA	60
Sugestii privind desfășurarea activităților	60
Activități	63
Invasia	64
Pe cine vei salva?	65
„Măsurând temperatura” drepturilor omului în școala ta	66
Perechi	68
Să desenăm drepturile!	70
Jocul cu baloanele	71
Legătura drepturilor	72
Copiii în jurul lumii	73
Lanțul votării	76
Activitatea da/nu	78
Votul bizar	79
Mașinuțe-mașinuțe	80
Ai prefera...?	81
Simularea Non-votării	82
Analiza caricaturilor	83
Trei schimbări	85
Cine-i liderul?	87
Două buletine	88
Pălăria președintelui	89
Promisiuni de îndeplinit	92
Puterea de decizie	94
Ce este participarea tinerilor la procesul de luare a deciziilor?	95
Problemele participării	96
Participarea prin educație	97
Planificarea timpului liber	98
93 DE LUCRURI PE CARE LE POȚI FACE PENTRU COMUNITATEA TA	99
Anexă: CUM SE CREEAZĂ UN CONSILIU LOCAL AL COPIILOR ȘI TINERILOR?	102
Glosar	116
Adrese utile	120
Învingătorii concursului de granturi mici pentru grupurile de inițiativă ale tinerilor – 2003	126
Bibliografie	128

Introducere

(despre acest ghid)

Participarea este o atitudine. Pentru a forma o atitudine, este nevoie de spațiu pentru practicare. Nu în zadar un proverb francez afirmă: „Bătând fierul devii fierar”. Oricine dorește să devină specialist în participare trebuie să se antreneze regulat. Desigur, aceasta implică de asemenea erori, dar ele sunt binevenite! Este mai bine ca o inițiativă de participare să eșueze și să fie extrase lecții din erorile comise, decât să nu se facă nimic din teama de a greși. Dacă solidaritatea și comunicarea rămân pe primul plan, eșecurile se pot dovedi a fi la fel de prețioase ca și o inițiativă de participare reușită. Iată de ce sperăm că acest ghid le va da chef și curaj de a se lansa celor care încă nu au făcut-o.

Termenul „participare” este folosit în acest ghid pentru a se referi la procesul de împărțire a deciziilor care afectează viața personală și viața comunității în care persoana trăiește. Acesta este mijlocul prin care este construită democrația și este un standard după care democrația trebuie măsurată.

Participarea copiilor și tinerilor este văzută ca implicarea lor în luarea deciziilor. Însă adesea este auzită întrebarea „Cum e posibil ca cineva de patru ani să ia vreo decizie?”. Prin urmare, în multe societăți lipsește un mediu în care copilul să se exprime liber. În toate discuțiile privind implicarea copiilor și tinerilor atitudinea adulților și a comunității față de participarea copiilor și a tinerilor (negativă sau reținută în cel mai bun caz) a fost identificată ca fiind constrângerea majoră în a face participarea copiilor și tinerilor o realitate. Deci adulții trebuie convinși că copiii și tinerii pot participa și pot contribui semnificativ în soluționarea problemelor care îi afectează.

Scopul acestei publicații este de a analiza experiențele care rezultă din unele inițiative ce promovează participarea copiilor și a tinerilor și să schițeze lecții care pot fi utile pentru organizații și persoane care planifică să promoveze participarea copiilor și tinerilor în politicile lor, cercetări și intervenții. Majoritatea experiențelor sunt desenate din experiențe de lucru cu copiii în contextul proiectelor, de aceea acest ghid poate fi de o anumită valoare pentru cei care lucrează cu tinerii în proiecte.

Lucrarea este divizată în 3 capitole. Capitolul 1 descrie succint conceptul și principiile participării, baza legală și modalitățile de implicare a copiilor și tinerilor. Capitolul 2 descrie câteva forme de participare ale copiilor și tinerilor, prezintă experiențe de succes și oferă linii de ghidare pentru organizarea unei sau alte forme de participare. Capitolul 3 conține modalități de consolidare a capacităților de participare a tinerilor prin intermediul metodelor interactive.

Conceptul de participare și principiile lucrului cu tinerii

Participarea s-a recomandat ca o formă eficientă de lucru cu copiii și tinerii. Or, participarea este un indice al atitudinii civice a tinerilor și al dezvoltării personalității. În procesul de cooperare, de dialog dintre tineri și adulți, tinerii dobândesc abilități de comunicare, ascultare reciprocă, de exprimare, își formează o gândire critică și capacitatea de orientare în spațiul informațional, obțin deprinderi de planificare a acțiunilor, prognosticare a rezultatelor, de realizare a proiectelor proprii și de asumare a responsabilităților pentru luarea deciziilor.

Tinerii vor să participe!

Mulți adolescenți și tineri din întreaga lume vor să participe la cele mai diverse procese, să se simtă implicați, să analizeze și să aibă posibilitatea de a schimba situația. Copiii au potențialul și necesitatea să fie auziți și susținuți. Participarea de asemenea înseamnă accesul copiilor la diferite surse: informații, cunoștințe, infrastructuri etc. Incapacitatea de a asculta copiii și nedorința de a se consulta cu ei duce la aceea că tinerii

Orice copil este capabil să-și exprime părerea

Nu există o limită de vârstă impusă în exercitarea dreptului de a participa. Acest drept îl are orice copil care vrea să-și exprime părerea vis-a-vis de problema propusă. Copiii mai mici sau copiii cu handicap pot avea dificultăți în exprimarea punctului lor de vedere prin discuții, însă pot fi încurajați s-o facă prin intermediul desenului, a creației literare, muzicale, a jocurilor.

rămân în afara câmpului de vedere al persoanelor cu funcții de conducere și a societății în întregime. Legislatorii și conducătorii diferitelor instituții și organizații, în egală măsură, sunt responsabili de crearea premiselor pentru atragerea tinerilor în procesul de luare a deciziilor.

Procesul de ascultare a copilului

Procesul de ascultare a copilului duce la adoptarea unor decizii corecte. Politica guver-

nului are un impact fie direct, fie indirect asupra vieții lor. De cele mai multe ori politicile se dezvoltă prin neglijarea felului în care sunt afectate viețile copiilor de azi și viitorul lor. Majoritatea statelor lucrează asupra sistemului educațional, însă fără a încerca să se intereseze de părerea copiilor privind metodele didactice, factorii ce duc la absentarea de la lecții etc. Sunt probe care demonstrează că școlile în care copilul are dreptul la cuvânt și în care sunt introduse structuri democratice, relațiile între elevi sunt mai armonioase, iar lecțiile decurg mai eficient.

Dacă vrem să fim siguri că deciziile noastre sunt corecte, avem nevoie de informații de calitate pe care le putem obține consultând copiii și analizând felul lor de a percepe lucrurile. Cunoștințele și ideile lor sunt esențiale pentru dezvoltarea unei politici publice eficace. Calitatea principală a politicii copiilor este lipsa de cinism, optimismul și flexibilitatea deciziilor în ceea ce privește viitorul lor.

1. Cadrul teoretic sau ce este participarea

...Participarea este ceva mai mult decât implicare și luare a deciziilor. Ea este un mod de a trăi democrația... Este o aplicare în practică a drepturilor și obligațiilor tinerilor în organizarea viitoarei societăți.

Participarea și influența au un loc important în dezvoltarea persoanei. Posibilitatea exercitării influenței oferă un excelent sentiment de încredere în sine, de valoare ca ființă umană, posibilitatea de a avea o opinie care să fie exprimată și convingerea că schimbarea este posibilă. Participarea de asemenea creează sentimentul de a fi respectat.

Pentru a defini participarea putem scinda conceptul în câteva moduri de înțelegere, conform a trei perspective complementare:

- participarea ca drept al tinerilor de a fi incluși, de a-și asuma zilnic responsabilități la nivel local
- participarea ca drept al tinerilor de a influența în mod democratic procesele din viața lor
- participarea ca drept al tinerilor de a lua parte la elaborarea politicilor de tineret

Participarea tinerilor nu înseamnă doar susținerea unor proiecte de dezvoltare locală și personală. Tinerii prin organizațiile de tineret pot în mod egal contribui la elaborarea politicilor de tineret.

Participarea încurajează tinerii să se implice și să-și asume responsabilități. Ea îi poate împuternici să inițieze și să implementeze proiecte și activități pentru a le face vocea eficientă. Desigur, aceasta nu se întâmplă automat și tinerii au nevoie de susținere și încurajare pentru a se implica. Nu este numai de datoria tinerilor să pledeze pentru drepturile lor la participare. Familia, școala, serviciile sociale, factorii de decizie și politicienii au datoria să respecte drepturile tinerilor la participare.

Participarea activă a tinerilor în societate reprezintă o condiție esențială pentru învățarea democrației. Participarea este mai mult decât un proces de învățare sau de acumulare a unor deprinderi noi. Participarea adevărată presupune acceptarea opiniei tinerilor ca reprezentând o valoare și ca fiind hotărâtoare în deciziile și acțiunile care îi afectează. Prin facilitarea participării tinerilor și prin motivarea lor să participe

mai activ la viața societății se poate asigura implicarea lor permanentă și prevenirea unor comportamente de risc de la o vârstă fragedă. Un nivel înalt de participare a tinerilor la viața societății poate fi asigurat prin implicarea lor în procesele de luare a deciziilor la nivel local, național, european și mondial.

Valorificarea participării copiilor și tinerilor răspunde unui obiectiv major: a oferi puterea de co-

Luarea deciziilor în conformitate cu vârsta și maturitatea copiilor

Seriozitatea cu care trebuie analizată părerea copilului trebuie să reflecte nivelul lui de a înțelege problema discutată, ceea ce nu înseamnă că opinia acestuia este la un nivel mai jos decât cea a unui adult. Unele probleme sunt destul de simple chiar și pentru cei mai mici, ei fiind în stare să le înțeleagă și să contribuie la soluționarea lor.

Competența nu se dezvoltă uniform cu vârsta, contextul social, natura problemei, experiența personală de viață a copilului și nivelul suportului oferit de adulți influențează capacitatea lui de a înțelege problemele abordate.

decizie și de co-gestiune unui grup social care este încă pe larg exclus din procesele decizionale.

Necesitatea participării copiilor și tinerilor se justifică prin principiul democratic conform căruia fiecare persoană are dreptul să-și expună părerea și să ia parte la luarea deciziilor. Dintr-o perspectivă mai „practică”, astfel se promovează participarea la procesele democratice, interesul pentru problemele sociale și dorința de a se implica. Participarea le permite copiilor și tinerilor să-și cunoască puterea, ceea ce are un efect pozitiv asupra dezvoltării personalității lor.

Copiii și tinerii pot participa în toate domeniile vieții publice, ei singuri trebuie să-și aleagă temele și domeniile în care doresc să participe.

Participarea acordă dreptul la vot, ceea ce ajută copiii și tinerii să conștientizeze dreptul lor și al altor oameni la opinie personală, care poate fi diferită de a celorlalți. Avantajul participării constă în dezvoltarea la tineri a deprinderilor de

cooperare socială pe baza propriei experiențe, iar întrucât participarea presupune proiecte reale, dialogul dintre tineri și adulți este inevitabil.

În anul 2000 UNICEF a realizat sondajul de opinii „Vocile tinerilor”, în cadrul căruia copiii și tinerii din Europa și Asia Centrală au fost întrebați și despre atitudinea puterii locale vis-a-vis de opinia lor.

Numai 15% din respondenți consideră că părerea lor contează atunci când se iau decizii în interesul lor. Circa 4 din 10 copii susțin că părerea lor de fapt nu contează și la aceștia poate fi atribuită 1/4 de tineri care au răspuns „nu știu”. Problemele prioritare în care copiii ar vrea să fie consultați sunt: timpul liber, școala și îmbunătățirea condițiilor de viață.

Adesea adulții nu sunt pregătiți sau nu vor să le acorde tinerilor responsabilități, folosind drept argumente lipsa la tineri a competenței și a răspunderii necesare pentru luarea deciziilor. Remarcăm că implicarea copiilor și tinerilor nu înseamnă

să le transmitem integral răspunderea. Mai curând participarea poate fi numită temelie pentru dobândirea experienței de viață, deoarece practica participării ajută tinerii să înțeleagă și să experimenteze noțiuni ca responsabilitatea, controlul, influența și autoafirmarea. Este important ca transmiterea responsabilităților să decurgă pe etape, treptat, în funcție de gradul de pregătire a tânărului de a le accepta.

Participarea este ...

... un drept moral și juridic al tuturor tinerilor;

... o parte integrantă a principiilor democratice;

... un indice al atitudinii civice a tinerilor și un indice specific al dezvoltării personalității;

... temelie pentru dobândirea experienței de viață;

... un mijloc de dezvoltare.

Participarea contribuie la eficientizarea activităților.

Participarea tinerilor calea spre dezvoltarea societății.

Participarea la procesul de luare a deciziilor este un drept inalienabil al fiecărui om.

„Vocile tinerilor” este cel mai extins și cel mai ambițios sondaj de opinie desfășurat vreodată printre tinerii din țările Europei și Asiei Centrale. Rezultatele sondajului reflectă vocile a mai mult de 93 de milioane de copii din 35 de țări din regiune despre problemele legate de drepturile lor. Sondajul oferă o imagine fascinantă a viziunilor, preocupărilor, speranțelor și visurilor copiilor și adolescenților din 26 de state în tranziție din Europa Centrală și de Est, Comunitatea Statelor Independente, Statele Baltice și nouă țări din Europa de Vest.

Sondajul este bazat pe interviuri cu 15 200 de copii între 9 și 17 ani, desfășurate între decembrie 2000 și februarie 2001 de către unul dintre cele mai mari companii de sondaje în lume, GfK Group. A fost sponsorizat de UNICEF cu suportul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului.

- ▶ 6 copii din 10 spun că se întâlnesc cu violența sau comportamentul agresiv în familie (strigăte și lovituri)
- ▶ Aproape jumătate din copiii supuși sondajului simt că nu au informație de bază despre HIV/SIDA
- ▶ 61% consideră că punctele lor de vedere nu sunt sau sunt insuficient luate în considerație de către conducerea locală
- ▶ 1 din 6 copii se simte nesigur primblându-se în împrejurime
- ▶ întrebați despre drepturile lor, mai mult de o treime de copii au numit spontan dreptul de a nu fi lovit sau maltratat. În acest grup, mai mult de o treime consideră acesta un drept nerespectat în țara lor..

2. Cadrul legal sau dreptul de a influența

Drepturile și libertățile de bază ale omului – libertatea opiniei și exprimării – se aplică fiecărui cetățean, indiferent de vârstă. Însă există și documente specifice, care sunt orientate să asigure influența copiilor și tinerilor în procesele de luare a deciziilor din societate.

Declarația universală a drepturilor omului

„Fiecare are dreptul să participe la conducerea țării sale, direct sau prin reprezentanții liberi aleși”, proclamă Declarația adoptată în 1948.

Nu se face excepție nici pentru copii și tineri.

Ce sunt Drepturile Omului?

Drepturile omului pot fi definite ca norme de bază fără de care oamenii nu pot trăi demn ca ființe umane. Drepturile omului stau la baza libertății, justiției și păcii. Respectarea lor permite oamenilor și societății în general să se dezvolte multilateral. Drepturile omului sunt deosebit de importante în reglementarea relațiilor dintre indivizi și stat. Ele controlează și reglează exercitarea puterii statului asupra indivizilor, garantează libertățile indivizilor în raport cu statul și cer statelor să satisfacă necesitățile de bază ale oamenilor.

Istoria dezvoltării drepturilor omului este indisolubil legată de lupta pentru libertate și egalitate în toată lumea. Astfel de principii fundamentale ale drepturilor omului, precum respectul pentru viața și demnitatea umană, pot fi găsite în majoritatea religiilor și curentelor filosofice ale lumii. Ele sunt proclamate în Declarația Universală a Drepturilor Omului. Împreună cu alte inițiative de asigurare a drepturilor minorităților, de a combate rasismul și de a lucra pentru egalitatea genurilor, Declarația a produs câteva creații utile: Convenția Europeană pentru Prevenirea Torturii, Convenția-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței. În afară de Declarație, există pacte internaționale despre drepturile omului în care este stabilit ce trebuie și ce nu trebuie să facă statele pentru a respecta drepturile cetățenilor săi.

Trăsăturile distinctive ale drepturilor omului

- Drepturile omului nu necesită să fie cumpărate, câștigate sau moștenite, ele aparțin oamenilor doar pentru că ei sunt oameni – pentru fiecare om drepturile omului sunt **imprescriptibile**.

- Aceleași drepturi ale omului aparțin oamenilor de orice rasă, sex, confesiune, viziuni politice sau de alt gen, origine socială sau națională. Noi toți ne naștem liberi și egali în demnitate și drepturi – drepturile omului sunt **generale**.
- Drepturile omului nu pot fi luate – nimeni nu are dreptul să lipsească un alt om de ele, oricare ar fi motivul. Oamenii posedă drepturile chiar și atunci când legile proprii lor țări nu recunosc aceste drepturi și le încalcă, de exemplu, acolo unde este răspândită sclavia, sclavii de asemenea au drepturi, deși ele sunt încălcate – drepturile omului sunt **inalienabile**.
- Pentru a trăi demn, toți oamenii au dreptul la libertate, siguranță și nivel decent de viață – drepturile omului sunt **indivizibile**.

Afirmând că fiecare om posedă drepturi, de asemenea susținem că fiecare om este obligat să respecte drepturile altor oameni.

Declarația Universală a Drepturilor Omului

Cel mai larg recunoscut document în lume despre drepturile omului este DUDO. Conținutul de bază al Declarației constă

în proclamarea valorii umane indispensabile fiecărui om. DUDO a fost unanim adoptată de Organizația Națiunilor Unite (ONU) la 10 decembrie 1948. În ea sunt enumerate drepturile fundamentale pe care le posedă oamenii în toată lumea, indiferent de rasă, culoarea pielii, sex, limbă vorbită, religie, viziuni politice sau de alt ordin, origine socială sau națională, situație materială. În DUDO se declară că guvernele se obligă să apere drepturile nu doar ale cetățenilor lor, dar și ale cetățenilor altor țări. Cu alte cuvinte, hotarele naționale nu prezintă un obstacol în acordarea ajutorului altor oameni în lupta pentru recunoașterea drepturilor lor. Din 1948 DUDO are rolul de standard internațional în domeniul drepturilor omului.

Deși DUDO a inspirat apariția majorității documentelor internaționale referitoare la drepturile omului, Declarația nu este un document juridic obligatoriu. Cu toate acestea, în calitate de document care proclamă principii generale, ea are o influență mare asupra formării opiniei publice în lume. Principiile proclamate în Declarație au obținut putere juridică în Pactul Internațional despre Drepturile Civile și Politice (PIDCP) și în Pactul Internațional despre Drepturile Economice, Sociale și Culturale (PIDESC). Statele care au ratificat aceste Pacte, și-au asumat prin aceasta responsabilitatea de a adopta în țara lor legi ce vor proteja drepturile omului. Dar mai mult de jumătate de state ale lumii încă nu au ratificat nici PIDCP, nici PIDESC. Există de ase-

menea și documente regionale care protejează drepturile omului, cum ar fi Harta Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor, Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Convenția Americană a Drepturilor Omului. Legile multor state de asemenea garantează drepturile omului.

Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului

Ce este aceasta?

Este unul dintre cele mai bune lucruri care s-a întâmplat cu copiii și tinerii!

Convenția cu privire la Drepturile Copilului este un acord internațional care prezintă un set clar de drepturi fundamentale pentru toți copiii și tinerii lumii până la 18 ani. Ea a fost adoptată unanim de către Adunarea Generală a ONU în noiembrie 1989 și în prezent a fost acceptată de 191 de țări. Aceste țări sunt obligate de către legile internaționale să îndeplinească drepturile copiilor lor.

Copiii se nasc cu libertăți fundamentale și cu drepturi inerente oricărei ființe umane. Aceasta este premisa de bază a Convenției cu privire la drepturile copilului.

În fiecare țară, oameni de diverse culturi și religii lucrează pentru a asigura fiecăruia din cele două miliarde de copii de pe glob drepturile la supraviețuire, sănătate și educație, la un mediu familial protejat, la joacă și identitate culturală, la protecție contra exploatării și a tuturor

formelor de abuz, lucrează pentru ca vocea fiecărui copil să fie auzită și pentru ca opinia sa să fie luată în considerare în problemele ce-l afectează.

Atunci când a fost adoptată, Convenția a marcat culminația a mai mult de 6 decade de pledoarie a ONG-urilor și a experților în drepturile omului, precum și un extraordinar consens între guverne. Până acum, toate țările lumii, exceptând două, au fost de acord să accepte standardele impuse de acest important tratat care afirmă grija și protecția fiecărui copil drept o prioritate pentru fiecare, în special pentru Guverne. Chiar mai mult, depășind limitele mandatului său legal, Convenția a stabilit noi principii etnice și norme internaționale de comportament față de copii.

Ce sunt drepturile copilului?

Drepturile copilului sunt drepturi umane pentru copii și tineri. Aceste drepturi asigură ca copiii să crească într-o lume sigură și sănătoasă, unde își pot realiza pe deplin potențialul lor și pot participa în societate. Ele se aplică pentru toți copiii și tinerii, indiferent de cine sunt sau de unde vin.

De ce este importantă Convenția?

- În majoritatea societăților nu există structuri legale sau sociale specializate în promovarea și apărarea drepturilor copilului;
- Dezvoltarea copiilor într-un mediu sănătos este esențială pentru viitorul unei societăți;

- Copiii sunt mai vulnerabili decât adulții în fața dificultăților vieții;
- Copiii sunt mai afectați de activitatea sau pasivitatea guvernelor;
- Copiii nu au drept de vot sau influență politică, iar puterea lor economică nu este considerabilă.
- Deseori doleanțele lor nu sunt auzite;
- Copiii sunt mai expuși exploatarea și abuzului;
- În multe societăți copiii sunt considerați o proprietate a părinților, persoane pe cale de a deveni adulți, ce nu pot deocamdată aduce nici un aport la dezvoltarea societății.

Ce spune?

Convenția cu privire la Drepturile Copilului conține 54 de articole. Aceste articole declară drepturile pe care le au toți copiii și tinerii. Convenția recunoaște că toate drepturile, fie ele economice, sociale, culturale, civile sau politice au o importanță egală și sunt necesare pentru dezvoltarea integrală a tinerilor.

Sunt patru principii generale care sunt fundamentale pentru filosofia Convenției cu privire la drepturile copilului. Ele trebuie luate în considerare atunci când se iau decizii despre tineri sau ori de câte ori se întreprinde o acțiune care îi afectează:

1. Non-discriminarea (art.2). Aceste drepturi se aplică pentru toți tinerii, „indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie a

Convenția oferă un set de standarde scrise într-un document. Toate țările și guvernele care au semnat Convenția cu privire la Drepturile Copilului trebuie să se asigure că legile lor și felul în care își tratează tinerii îndeplinește aceste standarde.

copilului, a părinților sau a reprezentanților săi legali, indiferent de naționalitate, etnie sau origine socială, situație materială, deficiențe sau alte condiții”.

2. Interesele copilului (art.3). În toate deciziile și acțiunile ce afectează copiii, interesul lor major trebuie luat în considerare în mod primordial, indiferent dacă deciziile sunt luate de guvern, de autorități administrative sau judiciare sau de membrii familiei.

3. Supraviețuirea și dezvoltarea (art.6). Copiii au dreptul la supraviețuire și dezvoltarea potențialului său în toate aspectele vieții: fizic, psihonoțional, cognitiv, social și cultural.

4. Participare (art.12). Tinerii trebuie admiși ca participanți în evenimentele ce le afectează viața, fiind liberi să-și exprime propria opinie. Ei au dreptul ca ideile lor să fie auzite și luate în serios.

Convenția cu privire la Drepturile Copilului despre participare

În Convenție pentru prima dată s-a stipulat teza privind faptul că atunci când se iau decizii ce țin

de interesele copiilor, adulții trebuie să țină cont de părerea și de punctul lor de vedere. Această teză are o importanță deosebită dacă noi pedagogi și părinți, guverne și organizații obștești sau pur și simplu adulți avem o atitudine serioasă față de responsabilitățile noastre. Lumea ar deveni cu mult mai bună dacă părerile copiilor ar fi luate în considerare, iar participarea lor în viața comunității ar fi stimulată și s-ar extinde.

Conform Convenției, participarea este un drept moral și juridic al tuturor copiilor. Ea trebuie să fie conștientă și benevolă și nu poate fi constrânsă.

Articolul 12 (1) al Convenției conține apelul privind participarea copiilor: „Statele-membre asigură copilului apt să-și formuleze opiniile sale, dreptul de a-și exprima liber aceste opinii referitoare la toate

Dreptul de a-și exprima liber părerea

Dacă copiii sunt capabili să-și exprime părerea, este importanta ca adulții să creeze condițiile necesare pentru aceasta. Articolul 12 obligă adulții în calitate de părinți, specialiști într-un domeniu sau politicieni să asigure și să încurajeze copiii să-și exprime punctul lor de vedere. Copilul însă nu poate fi impus să-și expună opinia, dacă nu dorește.

Nu este suficient să-i oferi copilului dreptul de a fi ascultat, este important să se ia în considerare ceea ce spune.

problemele care-l privesc, concomitent acordându-se o atenție cuvenită opiniilor copilului în funcție de vârsta și de gradul lui de maturitate”.

În continuare în art. 13 (1) al Convenției se afirmă: „Copilul are dreptul să-și exprime liber părerea sa; acest drept include libertatea de a căuta, a primi și a transmite informații și idei de orice gen, indiferent de hotare, oral, în scris sau tipărit, în formă de creație de artă sau cu ajutorul altor mijloace la discreția copilului”.

Conform dreptului la participare, declarat în Convenție, este necesar să se țină cont de părerile tinerilor, indiferent de situația lor socială, vârstă, sex, apartenență etnică, stare fizică și dezvoltare intelectuală.

Carta Europeană a Participării Tinerilor la Viața Comunităților Locale și Regionale

Carta Europeană a Participării Tinerilor la Viața Comunităților Locale și Regionale a fost ratificată prin rezoluția 237 la sesiunea a 27-a a Consiliului Europei, care a avut loc la 17-19 martie 1992 la Conferința Permanentă a Autorităților Locale și Regionale ale Europei. Carta a stat la baza elaborării actelor legislative într-un șir de țări europene și expune principiile și modalitățile de participare ale tinerilor în viața societății și îndeamnă autoritățile să asigure condițiile necesare pentru dezvoltarea unei participări depline, integrarea tinerilor în viața contemporană și parti-

ciparea lor în construirea viitorului comunei și regiunii lor.

Participarea tinerilor la viața comunității le permite acestora să simtă că locuiesc în comuna și regiunea lor și nu doar să aibă senzația că sunt în trecere pe acolo. Aceasta este una din condițiile esențiale pentru a fi participanți activi ai transformărilor sociale în strada, cartierul, comunitatea sau regiunea în care locuiesc.

Ca factor al integrării sociale, activitatea la nivel local le permite tinerilor să depășească izolarea și anonimatul, obținând deschidere spre viața publică și formându-și dorința de a schimba lucrurile.

Această Cartă nu este o listă completă de măsuri care trebuie luate pentru a le permite tinerilor să trăiască mai bine împreună. Ea prezintă doar o serie de repere pentru a facilita participarea tinerilor la luarea deciziilor care îi privesc.

Astfel, discutând împreună cu tinerii și nu doar pentru tineri despre problemele și deciziile ce se impun, aleșii și responsabilii de luarea deciziilor la nivel local și regional le vor permite tinerilor să devină cu adevărat persoane capabile să-și formeze propriile opinii despre viața lor cotidiană, precum și să devină cetățeni adevărați în cadrul propriei comunități și regiuni.

Carta cheamă autoritățile municipale și regionale să susțină „baza organizațională a participării tinerilor la procesul de luare de către ei a deciziilor

și de examinare a problemelor” prin:

- asigurarea cu loc de muncă a unui reprezentant al tinerilor în organele administrației publice locale și regionale;
- crearea unui mecanism de administrare comună a proiectelor;
- crearea unui mecanism de consultanță.

Legea Republicii Moldova cu privire la Drepturile Copilului

Prezenta lege stabilește statutul juridic al copilului ca subiect independent, prevede asigurarea sănătății fizice și spirituale a copilului, formarea conștiinței lui civice pe baza valorilor naționale și general umane, acordarea unei griji deosebite și a protecției sociale copiilor lipsiți temporar sau permanent de anturajul familial sau care se află în alte condiții nefavorabile sau extreme.

Legea stipulează că fiecare copil are dreptul de a participa la jocuri și la activități recreative proprii vârstei sale, ca și la viața culturală și artistică. În acest scop statul stimulează și susține material crearea unei rețele largi de instituții extrașcolare și alte instituții, stabilește înlesniri pentru frecventarea instituțiilor de cultură și învățământ etc.

Potrivit Legii, copiii au dreptul să se asocieze în organizații obștești, iar statul le acordă ajutor material în acest sens și le pune la dispoziție localuri adecvate.

Statul garantează dreptul copiilor de a-și exprima liber opiniile asupra oricăror probleme care îi privesc.

Legea Republicii Moldova cu Privire la Tineret

Această lege definește politica de stat în domeniul tineretului, reglementează crearea condițiilor sociale, economice și organizatorice pentru dezvoltarea tineretului în interesul persoanei și al societății, stabilește direcțiile prioritare ale politicii de stat în acest domeniu și constituie baza juridică pentru elaborarea și adoptarea unor alte acte

normative în domeniul tineretului.

Legea prevede, ca principiu de bază al activității în domeniul tineretului, participarea tineretului la elaborarea, promovarea și realizarea politicii și programelor de dezvoltare a societății.

Statul garantează participarea tinerilor la viața economică prin restructurarea economiei și crearea de noi locuri de muncă, prin adoptarea de acte normative care să stimuleze valorificarea aptitudinilor de întreprinzător ale tineretului, precum și prin elaborarea și implementarea unor programe speciale de

susținere a activității economice a tineretului.

Statul susține și participarea tinerilor la activități internaționale. În acest scop sunt prevăzute mai multe posibilități: integrarea în structurile internaționale și europene de tineret, participarea la activități de nivel european, susținerea sectorului asociativ pentru participarea la programe internaționale de tineret etc. De asemenea statul sprijină participarea asociațiilor de tineret la programele și la schimburile internaționale, precum și încheierea acordurilor de colaborare în domeniul tineretului.

3. Cadrul metodologic sau cum putem organiza o participare reală a tinerilor

Iată câteva **criterii** care ar trebui să răspundă la inițiativele de participare ale tinerilor. Evident, ele nu vor putea fi îndeplinite simultan.

Criteriile propuse pot ...

... fi folosite pentru a determina dacă o anumită inițiativă de participare este adecvată

... furniza norme de calitate pentru cei care doresc să realizeze inițiative bune de participare

... servi drept repere pentru definirea beneficiarilor și a obiectivelor inițiativelor de participare

... oferi argumente pentru discuțiile cu autoritățile și finanțatorii

... fi utilizate în relațiile publice

... influența atitudinea persoanelor vizate de inițiativele de participare

... ajuta la dezvăluirea așteptărilor copiilor, tinerilor și adulților

Co-decizia este posibilă la toate vârstele

Există mijloace de a include tinerii în luarea deciziilor de la vârstele cele mai fragede. Un factor decisiv în acest context este măsura în care copiii și tinerii se simt întrebați: cu cât mai mult sunt atinse sentimentele lor personale,

cu atât mai mult ei vor fi interesați să participe la luarea deciziilor. Co-decizia este deci un proces care se învață și care se exercită; iată de ce este absurd a fixa o limită de vârstă strictă.

Diversitatea metodelor favorizează participarea

Participarea trebuie să fie un proces deschis pentru toți copiii și pentru toți tinerii vizați sau interesați. Pentru a include copii și tineri din diferite grupuri, metodele aplicate trebuie să fie variate și să ofere diferite posibilități de acces. Astfel ne asigurăm că chiar și acei copiii și tineri care dispun de resurse limitate, pot face ca părerea lor să valoreze și să influențeze mersul lucrurilor.

Participarea nu este simulare

O inițiativă bună de participare nu trebuie să fie o înscenare. Aceasta înseamnă că obiectivele procesului trebuie să fie realiste și realizabile pentru toți participanții. Mai mult decât atât, aceste obiective trebuie să propună un conținut și un program adecvat.

Drumul poate fi un scop în sine

Fiecare proiect de participare urmează un scop, care trebuie realizat. Dar, în același timp,

realizarea lui constituie un proces esențial de participare.

Temele sunt la alegerea copiilor și tinerilor

O inițiativă de participare poate deveni foarte repede o vorbă goală dacă problemele abordate sau dorința de a acționa nu vin de la înșiși copiii și tinerii. Adulții de asemenea pot veni cu propuneri, dar numai cu condiția ca acestea să fie discutate cu copiii și tinerii înainte de începutul activității și considerate de ei urgente și importante.

Deschidere și transparență

Tinerii trebuie să știe de ce este nevoie ca ei să se implice. Împărtășirea ideilor și a scopurilor va îmbunătăți calitatea interacțiunii. De la bun început este important ca copiii să înțeleagă ce fel de decizii pot fi luate și de către cine. Conștientizând faptul că nu dețin puterea pe care sperau s-o aibă după începerea proiectului, copiii se pot simți dezamăgiți și cinici față de acest proiect.

Participarea este un proces de învățare

În cursul realizării unui proiect de participare copiii, tinerii și adulții vor învăța inevitabil lucruri noi. Mai cu seamă vor acumula competențe pe care nu le posedau înainte.

Lista de verificare a participării adevărate

Participarea ADEVĂRATĂ	Participarea FALSĂ
Este voluntară! Participarea adevărată este ceva ce un tânăr dorește să facă.	Este forțată! Copiii și adolescenții sunt impuși să participe împotriva voinței lor, sunt forțați să se implice „în mod voluntar” în activități.
Este echitabilă! Participarea adevărată este inclusivă – îi încurajează pe toți să se implice în mod egal. Nu se fac discriminări de sex, venituri, zonă geografică, localitate, etnie, disabilități etc.	Este injustă! În practică activitățile sunt accesibile numai copiilor și adolescenților din familii bogate sau din oraș; pentru întruniri sunt aleși numai băieții sau cei care învață excelent.
Este apreciată! Participarea adevărată cere ca să fie apreciați, ascultați și luați în serios toți cei implicați, inclusiv copiii și adolescenții.	Este neapreciată! Copiii și adolescenții sunt prezenți, dar li se acordă puține șanse de a participa. Atunci când participă, nu sunt ascultați atent de ceilalți, se râde de ei sau punctele lor de vedere nu sunt luate în considerare.
Este respectuoasă! Participarea adevărată înseamnă că participanții au o atitudine grijulie și respectuoasă unii față de alții, nu cu ironie și superioritate.	Este nepoliticoasă! Președintele unei întruniri ignoră copiii și adolescenții sau le vorbește într-un fel care arată că prezența și ideile lor nu sunt apreciate.
Are sens! Participarea adevărată cere ca tinerii să înțeleagă valoarea acestei activități.	Este fără rost! Copiilor și adolescenților pur și simplu li se spune ce să facă, însă ei nu știu prea bine și nu înțeleg până la capăt de ce o fac.
Contează! Participarea adevărată se produce atunci când tema sau problema discutată este importantă și interesantă pentru tineri.	Este ne semnificativă! Copii și adolescenții sunt siliți să participe la evenimente ce nu prea îi interesează și astfel li se creează impresia că își irosesc timpul degeaba.
Schimbă ceva! Participarea adevărată înseamnă că aportul tinerilor influențează situația și schimbă starea lucrurilor.	Este formală! Copiilor și adolescenților nu li se permite să influențeze procesele sau li se cere să aducă idei care mai apoi sunt ignorate.
Oferă un mediu fizic oportun pentru participare! Contează foarte mult cum sunt așezați participanții.	Nu se preocupă de confortul tinerilor! Adulții șed pe scaune, în timp ce copiii și adolescenții șed pe podea, la periferia camerei sau sub soarele fierbinte.
Folosește un limbaj pe înțelesul tinerilor! Participarea adevărată îi face să se simtă competenți și confortabil în mediul de comunicare.	Admite să fie utilizat un limbaj sofisticat! Discuțiile au loc în engleză într-o regiune rurală sau maniera de a vorbi este foarte formală și plină de „cuvinte mărețe”.
Se conduce de reguli echitabile pentru toți! Participarea adevărată asigură condiții în care toți pot participa în mod egal și în mod confortabil. Deseori copiii și adolescenții iau parte la stabilirea regulilor.	Este discriminatorie! Unii adulți domină discuția, în timp ce tinerilor nu li se acordă posibilitatea să vorbească sau sunt întreruși prea devreme. Ei sunt nevoiți să se exprime într-o formă pe care n-o cunosc sau nu le place.
Cei care participă sunt informați și pregătiți adecvat! Participarea adevărată înseamnă că adolescenților și copiilor li s-a dat suficient timp, posibilități și susținere să se pregătească.	Nu este preocupată să-i pună pe toți la curent! Adulții posedă experiență și informație, în timp ce copiii și tinerii sunt incluși în grabă, fără să înțeleagă ce se petrece și fără să aibă timp de pregătire.
Rolurile sunt distribuite echitabil! Responsabilitățile se distribuie în mod echitabil și participanților li se creează toate posibilitățile să exercite rolurile de care sunt capabili.	Responsabilitățile nu sunt echilibrate! Profesorii iau toate deciziile și stabilesc regulile, în timp ce copiii și adolescenții doar răspund la întrebări sau de fiecare dată numai tinerii pregătesc ceaiul.
Este permanentă! Participarea adevărată este clară și transparentă privind modul în care va fi continuată participarea și legătura acesteia cu alte procese. De multe ori se pune drept scop instituționalizarea participării pentru a-i asigura durabilitate.	Este nestabilă! Tinerii participă activ la niște lucrări importante, dar nu este clar ce va urma sau ce se va întâmpla cu contribuția lor. Raportul activităților nu este arătat grupului întreg și nici verificat cu opinia tinerilor.

A vorbi despre prejudecăți, a evita discriminările

Deschiderea față de toate opiniile și stilurile este unul din principiile primordiale pe care se bazează inițiativa bună de participare. Cu toate acestea, ar putea apărea unele stereotipuri legate de sex, naționalitate, cultură, mediu sau statut social. Aceste prejudecăți trebuie discutate pentru a evita discriminarea.

A susține, nu a manipula

Rolul adulților într-un proces de participare trebuie să fie clar: copiii și tinerii sunt actorii, iar adulții îi vor susține fără a-i domina sau a-i manipula.

Respect reciproc

Comunicarea între toți cei implicați se bazează pe egalitatea drepturilor fiecăruia și pe respect reciproc.

Lista de la pagina 15 vă poate ajuta să verificați dacă în comunitatea voastră există o participare adevărată a copiilor și tinerilor.

Principiile lucrului cu tinerii

Locul adultului în participarea tinerilor este problematic, dar și indispensabil. Dacă responsabilizarea tinerilor este o prioritate pentru participare, rolul adultului nu se poate limita la simplu consultant. Adesea adulții nu conștientizează că în loc să ajute tinerii să participe, ei îi exclud din scena participativă. Aici iese în evidență gradul de deschidere sau, mai degrabă, absența deschiderii adulților față de alte puncte de vedere, în

Sunt dovezi care demonstrează că atitudinea incorectă a adulților care se gândesc că acționează în interesul copilului, de fapt lezează drepturile acestora. Multe din aceste eșecuri au rezultat din refuzul neintenționat de a asculta părerea copilului.

special dacă acestea vin de la tineri, adesea percepuți ca fiind imaturi și deci, fără răspundere socială.

Un studiu, realizat de Centrul de Activități Sociale al Universității De Monfort (Layster, Anglia), care vizează participarea tinerilor, tratează acest proces drept fundament al uneia dintre cele mai eficiente metode de activitate socială a tinerilor și se întemeiază pe un șir de principii care stau la baza construirii relațiilor dintre lucrătorii sociali și tineri:

1. Toți oamenii pe parcursul vieții acumulează multă informație, își formează deprinderi și abilități cu ajutorul cărora își rezolvă problemele personale. Adulții nu trebuie să „conducă”, ci să ajute tinerii să ia decizii și să prognozeze rezultatele în problemele care-i privesc. Posedarea anumitor cunoștințe și deprinderi nu-i permite adultului să ia decizii în locul tânărului.
2. Toți oamenii au dreptul să fie ascultați, să-și expună opinia în problemele ce-i privesc și să acționeze de sine stătător în vederea soluționării lor.
3. Adulții pot contribui la crearea organizațiilor și grupurilor de

inițiativă în ajutorul grupurilor sociale vulnerabile. Colaborând la soluționarea unei probleme comune, se poate obține mai multă influență și se vor deschide noi posibilități.

4. Adulții nu trebuie să judece tinerii după condițiile de mediu, anturaj politic, economic, ci să-i accepte așa cum sunt. Conștientizarea acestui lucru trebuie să fie reflectată și în activitatea practică.

5. Tinerii fac parte din societate și sunt participanți cu drepturi egale la procesele sociale și politice. În activitatea lor, adulții trebuie să respecte principiul egalității și să lucreze cu toți tinerii, indiferent de rasă, sex, orientare sexuală, vârstă, clasă socială etc.

Activitățile sociale care ignoră principiile participării tinerilor în procesul de luare a deciziilor, pot duce la situații nefaste de tipul:

- Adultul discută problema cu tinerii și decide în locul acestuia ce și cum este necesar să facă;
- Adultul le spune tinerilor în ce constă problema lor și ce se poate de făcut;
- Adultul interpretează informația sau manipulează cu ea în așa fel, încât tinerii nu mai sunt capabili să ia decizii de sine stătător;
- Adultul indică tinerilor ce și cum aceștia trebuie să facă, după care nu le acordă nici un fel de susținere. Cu alte cuvinte, acțiunile dictate de scenariu „nu duc la rezultate pozitive,” vinovat de aceasta fiind tinerii înșiși.

O astfel de abordare duce la înstrăinarea tinerilor: punctul lor de vedere nu este luat în considerare, iar, drept rezultat, necesitățile lor sunt neglijate.

Participarea care dă rezultate fructuoase implică o relație adult-tânăr fondată pe un parteneriat real și veritabil, situație care determină adultul să reconsidere critic rolul social al tânărului în acest proces. O educație bazată pe principiile solidarității și cooperării, îmbinată cu o viziune a schimbării sociale permite adultului să-și modifice poziția într-o structură administrată în special de tineri și să adere la o strategie participativă.

Prin participarea la viața socială tinerii acumulează competențe sociale și capătă sentimentul că au puterea de a influența problemele lor.

Nivelurile de participare a tinerilor

Nivelul de maturitate democratică al oricărui stat este în mare parte determinat de gradul de activism civic al populației, parte integrantă a căruia este participarea tinerilor la procesul de luare a deciziilor.

Roger A. Hart, folosind în mod metaforic noțiunea de scară, a elaborat un excelent instrument pentru analiza nivelului de participare. Concepția lui Hart este relativă și vizează relațiile dintre copii și adulți. Ea de asemenea se bazează pe principiile Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului. Pentru cei care lucrează cu tinerii metoda lui Hart reprezintă

un instrument minunat pentru cercetarea, planificarea și evaluarea activităților cu tinerii.

Scara participării este desemnată să servească drept tipologie inițială pentru participarea copiilor la proiect.

Copiii și tinerii sunt membri ai societății noastre care sunt cel mai des fotografiați și cel mai rar ascultați. De obicei adulții nu apreciază competența copiilor, dar îi folosesc în unele cazuri pentru a influența cursul evenimentelor. Există multe proiecte create și organizate de adulți în care copiii joacă doar roluri strict rezervate, fapt ce reprezintă o experiență pozitivă atât pentru copii, cât și pentru adulți. Dansurile pentru copii, cântecele sau înscenările teatrale sunt exemple concludente, dar numai până în momentul în care oamenii conștientizează că acestea sunt doar niște înscenări. Problemele apar când participarea copiilor devine dubioasă sau când aceștia sunt manipulați.

„Scara participării” servește drept tipologie inițială pentru înțelegerea gradului de participare a copiilor în realizarea activităților.

Comentând „scara participării”, Hart spune: „Deși treptele cele mai înalte ale scării reprezintă un nivel mai înalt de inițiativă a copiilor, aceasta nu înseamnă că tânărul trebuie să se străduiască să acționeze la cel mai înalt nivel al aptitudinilor sale”. Înțelegerea „scării” are importanță pentru adulți, pentru ca aceștia să creeze condiții favora-

bile activității copiilor la orice nivel dorit de aceștia. Copilul poate să aleagă o activitate pentru a participa la orice nivel dorit de el, poate să aleagă diferite activități sau diferite etape ale unuia și aceluiași proiect. Nu toți copiii pot fi inițiatori, dar ei pot să se angajeze într-o activitate. Este important ca această activitate să nu se desfășoare la cele trei trepte de jos ale neparticipării sau ale „falsei participări”. Termenul „participare falsă” se folosește pentru a descrie cazurile în care copiilor li se acordă dreptul la vot, dar de fapt ei nu au sau, practic, nu au dreptul să aleagă și aproape că nu au nici o posibilitate să formuleze o opinie personală.

NON-PARTICIPARE

Treptele 1, 2 și 3 nu atestă participarea copiilor și a tinerilor în activități. Aici persistă doar conducerea din partea adulților, pe când copiilor și tinerilor nu le este permis să ia vreo decizie sau să se implice în planificarea și evaluarea activităților, ei fiind simpli beneficiari pentru care se face totul. Copiii și tinerii sunt pasivi, deoarece nu este stimulată implicarea lor, considerându-se că ei sunt neajutorați, imaturi și nu au nimic important de spus, neștiut de adulți, care „cunosc mai bine” de ce are nevoie tânărul.

PARTICIPARE RUDIMENTARĂ

4. Cea mai joasă treaptă a participării rudimentare – **manipularea**: copiii nu înțeleg esența proiectului și nu înțeleg rostul propriilor acțiuni.

Roger Hart propune 11 trepte ale scării de participare:

Drept exemplu poate servi participarea elevilor din clasele mici la campania preelectorală a candidaților în deputați. Foile volante cu propuneri de susținere la alegeri a unui anumit candidat nu au nici o legătură cu problemele copiilor. Copiii nu înțeleg nici simbolurile, nici lozincile organizației pe care, chipurile, o reprezintă. Le place să primească cadouri maiouri viu colorate, seturi de carioca, dar nu înțeleg esența problemei și, prin urmare, nu înțeleg necesitatea acțiunilor lor, în acest caz ei sînt obiectul manipulării de către adulți.

O asemenea manipulare sub masca participării este departe de a fi modelul oportun pentru ca tinerii să ia cunoștință de procesele politice democratice. Uneori cauza

Exemplu poate servi participarea copiilor de vârstă școlară la conferința cadrelor didactice. Copiilor li se dau maiouri cu simbolica activității. Îmbrăcați în aceste maiouri, copiii participă la salutul în cinstea oaspeților de onoare, cântă și dansează la concertul festiv. Ei nu au nici o închipuire sau au o imagine foarte vagă despre scopurile și sarcinile conferinței și, respectiv, nu le împărtășesc. Copiii au fost folosiți ca decor pentru a „înfrumuseța” conferința.

Are loc conferința privind rezultatele realizării programului de stat în problemele tineretului. Printre oaspeții de onoare și cei care iau cuvântul se află și „reprezentanți ai tinerilor” – un exemplu destul de cunoscut.

Selectați și pregătiți din timp de către adulți, acești „reprezentanți” vor rosti o cuvântare frumoasă și poate chiar își vor permite să accepte critica „de sus”.

În această situație copiii nu exprimă opiniile și năzuințele semenilor lor; ei sunt doar niște mijloace de atingere a scopurilor de către adulți.

unor asemenea acțiuni este faptul că adulții nu cunosc posibilitățile copiilor și tinerilor.

5. Decorarea este situată aproape de manipulare, dar în acest caz adulții nu se prefac că tinerii au fost inițiatorii activității. Ei pur și simplu folosesc copiii pentru a susține și a „înfrumuseța” o activitate.

6. „Tokenism” în limba engleză înseamnă activitate simbolică, reformă de dragul reformelor.

Termenul poate fi folosit pentru descrierea modului în care copiii sunt folosiți la organizarea adunărilor, conferințelor și altor activități publice. Copiii simpatici, cu o pronunțare bună și cu aspect plăcut, selectați de către adulți, participă la discuții pe teme în care nu sunt compe-

tenți. În plus, nimănui nu i se explică în ce mod au fost aleși acești lideri ai copiilor, interesele cui aceștia le reprezintă. Regretabil este că oricât de butaforice sunt luările lor de cuvânt, ei nu vor obține doar aplauze – simbol al aprobării formale, ci și vor crea impresia participării adevărate.

7. Numirea de către adulți și informarea. Pentru a asigura participarea adevărată la această treaptă, proiectul trebuie să corespundă câtorva cerințe:

- copiii și tinerii înțeleg și împărtășesc scopurile și sarcinile proiectului;
- copiii și tinerii știu cine și de ce ia decizii privind participarea lor;

Colaboratorii unui studio televizat pentru tineret sunt trimiși de un serviciu social pentru a participa la conferința internațională privind activitatea mijloacelor de informare în masă pentru tineret în propagarea modului de viață sănătos. Tinerii știu cine și de ce i-a ales ca să participe. Ei se mândresc cu rezultatele muncii lor și pot să relateze informații despre proiectul lor, să demonstreze produsele lor și sunt bucuroși de posibilitatea stabilirii unor relații de parteneriat cu alte mass-media pentru tineri. Astfel, tinerii participanți împărtășesc și înțeleg sarcinile conferinței și iau parte activă în cadrul ei.

- rolul lor este semnificativ și conștient, ei nu servesc drept decor pentru acțiunile adulților;

- copiii și tinerii devin participanți la proiect din propria dorință, după ce au înțeles care este scopul lui.

Participarea generează motivația care duce la creșterea competenței, aceasta la rândul ei dă naștere motivației pentru participare în proiectele viitoare.

PARTICIPARE

8. Consultarea și informarea. Copiii și tinerii pot fi consultanți de mare valoare pentru adulți. Nimeni nu va explica mai bine care este defectul unui pantof decât cel căruia acest pantof i-a ros piciorul. La această treaptă ideile, scopurile și sarcinile – toate se elaborează și se analizează de adulți, dar copiii participă la proces întrucât ei sunt consultați la etapa de elaborare și părerea lor a fost luată în serios. Conform evaluării și recomandărilor lor se corectează rezultatul final. Cu toate acestea, luarea deciziei finale rămâne pe seama adulților.

La elaborarea concepției unei noi emisiuni televizate pentru tineri, autorii ei s-au adresat unei organizații obștești cu rugămintea de a-i ajuta să organizeze întâlniri cu reprezentanți ai tinerilor din diverse grupuri sociale. Inițial emisiunea a fost concepută ca una distractivă, cu multă

publicitate a produselor destinate consumatorilor tineri. Pentru aceasta au fost selectate 5 grupuri care reprezentau elevi, studenți, tineri angajați în câmpul muncii, sportivi și tineri cântăreți.

La prima etapă ei au discutat concepția emisiunii și au alcătuit propuneri privind conținutul ei. La etapa a doua au revăzut concepția redactată de elaboratori și prima versiune a emisiunii.

Au fost făcute propuneri privind stilul prezentatorilor și al decorului și observații privind durata subiectelor și a blocului de publicitate. Și numai la etapa a treia de discuții autorii au luat decizia privind concepția finală a emisiunii și auditoriul ei.

În final a apărut o emisiune destinată adolescenților de 12-15 ani în care o mare atenție s-a acordat problemelor de instruire și sănătate. Concursurile urmate de cadourile sponsorilor emisiunii au făcut inutile spoturile publicitare.

Consultarea cu tinerii adus la îmbunătățirea calității produsului final. Participarea tinerilor a fost eficientă și importantă, iar emisiunea a devenit interesantă și utilă tinerilor.

9. Decizii comune deciziile sunt luate din inițiativa adulților împreună cu copiii. Deși activitatea este inițiată de adulți, deciziile se iau împreună cu copiii și tinerii.

Proiectul de creare a unui centru consultativ mobil este inițiat de către adulți lucrători ai unui serviciu social sau ai unei organizații obștești. Scopurile, sarcinile, direcțiile prioritare și programul de activitate al centrului sunt discutate și deciziile se iau împreună cu copiii și adulții. Această coparticipare la elaborarea proiectului contribuie la apariția la copii a simțului responsabilității pentru rezultatele obținute, îi îndeamnă să fie participanți activi, doar acesta este „proiectul lor”!

10. Copiii conduc adulții ajută. Deciziile luate din inițiativa copiilor sub conducerea adulților.

Putem să ne închipuim o mulțime de situații în care copiii inventează propriile jocuri sau forme de petrecere a timpului liber: de la castelele de nisip până la jocurile pe roluri. Din păcate, este greu să găsim exemple când copiii inițiază proiecte sociale. Cauza constă în lipsa de susținere a inițiativelor lor din partea adulților. Chiar și atunci când aceștia le permit copiilor să deseneze pereții, cu greu se abțin de la rolul de dirijori.

Prin participarea eficientă la proiectele care presupun soluționarea unor probleme concrete, copiii și tinerii își dezvoltă abilitățile de gândire critică și de comparare a diferitelor puncte de vedere, abilități atât de necesare pentru dezvoltare autoafirmării. Aici se ascunde un dublu avantaj: autoexprimarea copilului și democratizarea societății.

Într-o tabără de vară copiii au lansat inițiativa de organizare a unor competiții la înot care la început nu a fost susținută de adulți din cauza cerințelor înalte de tehnică a securității. Atunci un grup de inițiativă al adolescenților a elaborat un plan propriu de acțiuni și a efectuat investigații printre pedagogii și instructorii superiori responsabili de măsurile de securitate. Astfel ei au atras de partea lor adulții și drept rezultat au apărut câteva variante, propuneri comune referitor la organizarea și asigurarea măsurilor de securitate în apă, graficul și componența grupului de voluntari care vor răspunde de competiții, pregătirea locului de desfășurare, a cadourilor etc. Proiectul a fost prezentat conducerii taberei și apoi a fost acceptat.

În acest caz elaborarea proiectului a fost inițiată de copii, ei au participat activ la procesul de luare a deciziilor, dar sub îndrumarea adulților.

11. Cea mai înaltă treaptă de participare – deciziile se iau din inițiativa copiilor împreună cu adulții.

„Scara participării” poate contribui la dezvoltarea participării copiilor și tinerilor, dar ea nu poate fi privită ca un aparat de măsurare a calității unei oarecare activități, deoarece există o mulțime de factori care influențează asupra gradului de participare a tinerilor, inclusiv atitudinea adulților față de participare.

De exemplu, activitățile graffiti pot fi plasate oriunde de-a lungul „scării participării”. De obicei acestea nimeresc la treptele mai joase: pictorii desenează imaginile pentru pereți, iar copiii le copiază. Uneori tinerii le desenează și singuri. Dacă copiii vor anunța proprietarii sau locatarii casei despre proiectul lor și în același timp vor desena pereții din proprie inițiativă, atunci acest exemplu poate fi atribuit treptei superioare a scării.

Elevii unei școli au filmat un material pe care l-au trimis direcției școlii. Filmul era despre cum își petrec timpul liber după lecții colegii lor. S-a constatat că în raza școlii nu există locuri accesibile pentru petrecerea timpului liber, iar mulți tineri nu au nici unde să se întâlnească cu prietenii. Filmul a fost însoțit de un demers privind repartizarea unui local pe teritoriul școlii pentru formarea unui centru unde copiii ar putea de sine stătător să-și petreacă timpul liber, fapt ce s-a realizat în continuare.

Astfel tinerii planifică, realizează, evaluează de sine stătător proiectul și poartă răspundere integrală pentru rezultatele acestuia.

Este necesar ca copiii și tinerii să participe cât mai mult la activități comune de rând cu adulții. Creșterea responsabilității pentru propriile decizii, pentru propria viață, pentru viața celor apropiați și a celor ce-i înconjoară este legată direct de obținerea experienței de participare și de dezvoltare a competențelor.

Nu este obligatoriu ca de fiecare dată participarea să decurgă la cele mai înalte trepte. De exemplu, odată cu dezvoltarea copilului se schimbă în mod substanțial și capacitatea lui de participare: un preșcolar poate doar să ducă materialele în timpul construcției unei căsuțe,

pe când un adolescent poate să participe la toate etapele procesului legat de construcție. Diferiți copii și tineri pot să prefere diferite niveluri de participare și un grad diferit de responsabilitate personală. Valoarea funcțională a „scării” nu constă în evaluarea unică,

dar în asigurarea unui echilibru conștient între diversele niveluri de participare. Este important principiul alegerii activităților trebuie elaborate în așa fel, încât să fie create posibilități optime de participare pentru fiecare copil.

SFATURI UTILE

Pentru ca tinerii să participe eficient

1. Asigură condiții egale de participare tuturor copiilor, indiferent de vârstă, sex, clasă socială, nivel de experiență etc.
2. Asigură informarea tinerilor cu privire la chestiunile și problemele care îi preocupă.
3. Manifestă încredere față de copii și tineri, cultivă-le responsabilitatea, deleghează-le funcții (însărcinări).
4. Dezvoltă tinerilor abilitățile necesare pentru o participare eficientă prin intermediul dialogului, discuției, acumulării experienței practice.
5. Respectă dreptul adolescenților de a greși ca ceva firesc în procesul de dezvoltare.
6. Acordă timp participării. Creează relații de încredere între adult și copil. Instruirea, discuțiile, investigațiile etc. — toate acestea exclud graba.
7. Ține cont de interesele copiilor și ale tinerilor.
8. Fii deschis.
9. Fii onest.
10. Fii democratic.

SFATURI DĂUNĂTOARE**Dacă dorești ca tinerii niciodată să nu mai participe...**

1. Amintește-le mereu despre experiența ta bogată, accentuând că ei nu posedă așa ceva.
2. Abordează-i de parcă ar fi copii mici, inconștienți și dependenți.
3. Controlează-i și dădăcește-i la tot pasul în decursul activității. Lasă tinerilor doar rolul de „pioni”, de executanți ai unor sarcini mărunte, rolul de conducător al proiectului revenindu-ți ție.
4. Învinuiește tinerii de lipsă de responsabilitate și indisciplină. Utilizează deseori cuvinte și fraze de tipul: „Dar iată pe vremea noastră...”, „Iată, în trecut erau tineri...”.
5. Manifestă neîncredere față de posibilitățile tinerilor, sau, dimpotrivă, refuză demonstrativ (“nu mă interesează”, “e problema ta, eu le am pe ale mele”).
6. Critică liderii tinerilor, moda, cultura și muzica lor.
7. Obișnuiește-i să raporteze despre fiecare pas făcut, chiar dacă tinerii au ascuțit niște creioane.
8. Nu respecta confidențialitatea. Toate problemele cu care ți s-au adresat tinerii discută-le public la întrunirile generale.
9. În caz de reușită a unui proiect, atribuie-ți succesul total ție, iar în caz de eșec – dă vina pe o anumită persoană.
10. Limitează la maximum timpul de ședere a tinerilor în oficiul tău. Ei îți încurcă să lucrezi.
11. Metoda optimă de realizare a însărcinării e să o îndeplinești singur, fără a miza pe tineri.
12. Introdu corective în activitate fără a discuta cu ei în prealabil.
13. Propune-le anumite sarcini și peste un timp (jumătate de an, bunăoară), cere-le îndeplinirea cu totul altor însărcinări.
14. Dă-le cât mai mult de lucru. Cu cât mai mult vor munci, cu atât mai căliți vor fi. Dacă vor ceda, înseamnă că sunt slabi... Și printre tineri trebuie să fie o selecție firească.

4. Cadrul pedagogic sau ce pot învăța tinerii participând

Participarea ajută tinerii să obțină încredere în sine, respect față de propria persoană, cunoștințe și deprinderi necesare pentru a influența diverse procese. Atunci când tinerii sunt implicați în mod activ și adecvat ca participanți, ei se dezvoltă ca ființe umane. Copiii și tinerii trebuie să simtă că ei au un rol în societate și trebuie să fie capabili să participe activ în afacerile societății dacă dorim să supraviețuim democrația. Prin participare în procesele democratice copiii și tinerii învață să colecteze date și să asculte argumentele altor oameni. În acest fel, participarea le oferă o deprindere de viață foarte importantă.

Participarea este dezvoltare

Scopul participării este să fii liber și apt de a face o alegere, să trăiești acea viață pe care dorești să o trăiești. Societatea se poate considera dezvoltată în măsura în care ea asigură posibilitate oamenilor, inclusiv copiilor și tinerilor, să participe în viața ei și să o construiască cu demnitate. În același timp, participarea este un mijloc de dezvoltare.

Nimeni nu se dezvoltă fiind doar observator pasiv. Numai prin participare nemijlocită copiii și tinerii își pot dezvolta capacități și deprinderi și se pot autoafirma.

Desigur, există grade și niveluri diferite de participare și, în virtutea acestui fapt, sunt metode care permit participarea chiar și a copiilor de la cea mai fragedă vârstă. Competența unei persoane apare din experiența acumulată și nu la atingerea unei anumite vârste, iar maturitatea se atinge prin participare. Acesta este un proces ciclic: cu cât este mai semnificativă participarea cuiva, cu atât mai experimentată, competența și încrezută devine această persoană, fapt ce-l îndeamnă la o participare și mai eficientă.

Participarea este esența dezvoltării prin crearea pentru copii, adolescenți și tineri a posibilităților pentru dezvoltarea capacităților lor și prin asigurarea unui mediu favorabil și sigur, necesar pentru participarea eficientă la luarea deciziilor la diferite niveluri. Acțiunile orientate către stimularea participării tinerilor constituie metoda fundamentală de perfecționare a societății.

Participarea este mijloc de dezvoltare

Tinerii nu se pot dezvolta dacă sunt spectatori pasivi, dacă află despre valorile și principiile vieții de la alte persoane. Numai în procesul de participare reală ei

obțin experiență, deprinderi, încredere în propriile puteri, cunoștințele necesare.

Această experiență contribuie la consolidarea echilibrului psihologic, fapt ce trezește la tineri simțul de control asupra propriei vieți. Conform spuselor lui Cappelaere și de Winter „Copiii care cresc într-o atmosferă de participare (acasă, la școală, în alte instituții) învață mai bine la școală, ating cele mai înalte niveluri de dezvoltare morală, se încadrează mai profund în viața socială, au mai puține probleme psihologice și sociale”.

Participarea la procesul de luare a deciziilor este un drept inalienabil al fiecărui om

Mulți vor fi de acord cu faptul că fiecare om, indiferent de vârstă, are dreptul să se comporte cu demnitate, are dreptul la respect și la o atitudine corectă. Copiii, adolescenții și tinerii au dreptul la participare de rând cu adulții. După cum a spus Marta S. Pais, „... față de copii nu trebuie să avem o atitudine ca față de niște ființe lipsite de personalitate, care așteaptă maturitatea în antreul vieții sociale” („Participarea copiilor și Convenția cu privire la Drepturile Copilului”, UNICEF, 1999).

Participarea temelie în obținerea experienței de viață

Posibilitatea de exprimare a părerii personale, de apărare a propriei opinii și a propriei persoane conferă copiilor încredere și respect față de sine. Astfel, tânărul va fi mai bine pregătit pentru viața independentă de matur, deoarece va avea mai multe șanse să găsească susținere, soluții adecvate în circumstanțe nefavorabile și să iasă cu succes din situații dificile. Protejarea și apărarea exagerată a copilului îl fac neajutorat, dependent și inapt de a depăși greutățile.

Participarea este o parte integrantă a principiilor democratice

Democrația este un sistem în care toți membrii comunității participă la alegerea conducerii și la stabilirea principalelor sarcini. Excluderea copiilor și a tinerilor din acest proces va însemna lipsirea unei jumătăți din populația lumii de posibilitatea de a fi cetățeni cu drepturi depline. Atunci apare riscul ca interesele, preocupările și problemele tinerilor să fie ignorate.

Într-un sens mai larg, posibilitățile permanente de participare acordate copiilor și tinerilor îi învață să devină cetățeni. Participarea tinerilor la luarea deciziilor împreună cu adulții, formarea respectului față de opiniile care sunt diferite, evaluarea alternativelor și a consecințelor contribuie la procesul de democratizare a societății. Această experiență le dă posibilitate tinerilor să acționeze în diferite circumstanțe azi și în viitor: de la soluționarea pașnică a conflictului pe terenul de joacă până la negocierile privind locul de muncă și aprecierea situației politice în timpul alegerilor. Asemenea deprinderi se acumulează numai în procesul de participare. Este imposibil după 19 ani de neimplicare, brusc să devii un cetățean responsabil și să accepți principiile democratice.

Participarea contribuie la eficacitatea activităților

Când copiii participă la elaborarea și realizarea unei activități, ei, pe drept cuvânt, se consideră (co-) autori. Această senzație de implicare, la rândul său, generează sentimentul de responsabilitate și dorința de a

orienta activitatea în albia dorită. Este necesar să acordăm permanent sprijin copiilor, să le dăm posibilitatea ca ei să poată influența eficient mersul proiectelor lor.

Tinerii contribuie substanțial la viața societății

Cel mai bun expert în soluționarea problemelor tinerilor sunt înșiși tinerii. Oamenii tineri pot să înainteze idei și propuneri netraditionale la care nu s-ar fi gândit cei adulți.

Participarea tinerilor calea spre dezvoltarea societății

Atragerea tinerilor în echipe, grupuri, cluburi, ONG-uri, consilii, uniuni sau asociații, atât participarea adulților, cât și fără ei contribuie la dezvoltarea și consolidarea societății civile.

O atare activitate poate să ajute copiii să afle cum este construită lumea și cum poate fi ea modelată, astfel contribuind la dezvoltarea societății. Participarea în comun a tinerilor și a adulților consolidează sentimentul de solidaritate, justiția și responsabilitatea personală pentru ceea ce se întâmplă în societate.

ȚINE MINTE CÂND LUCREZI CU TINERII ...

Tinerii fac parte din societate și **sunt participanți cu drepturi depline** la procesele sociale și politice.

Toți tinerii au dreptul de a fi ascultați, dreptul de a se expune asupra problemelor ce-i privesc și de a acționa de sine stătător.

Nu judeca tinerii în dependență de starea lor socială, economică, politică sau de mediul în care se află, ci acceptă-i așa cum sunt.

Nu conduce, ci ajută tinerii să ia decizii în problemele care-i privesc și să prognozeze rezultatele.

Asigură tuturor tinerilor posibilitatea de a participa. Întreprinde pași activi pentru a implica tineri din grupurile minoritare și alte grupuri discriminate.

Manifestă transparență în timpul promovării participării. Spune-le tinerilor de ce este nevoie ca ei să se implice.

Fii democratic, dar nu haotic. Împărtășește-ți ideile și scopurile și încearcă să îmbunătățești calitatea interacțiunii.

Elimină discrepanța dintre planuri și practică. Mulți vorbesc despre participarea tinerilor, însă puțini implică cu adevărat tinerii în toate aspectele planificării și luării deciziilor.

CARACTERISTICI A UNEI PARTICIPĂRI EFICIENTE ȘI VERITABILE

Proiectul

1. Subiectul este într-adevăr relevant pentru copii
2. Capacitatea de a face schimbări de lungă durată
3. Legătura dintre proiect și experiența de zi cu zi a copiilor
4. Oferirea resurselor și acordarea perioadei de timp necesare pentru proiect
5. Evaluarea obiectivă a capacităților copiilor
6. Propunerea scopurilor de comun acord cu copiii
7. Proiectul este organizat în scopul promovării sau protejării drepturilor copiilor

Metodologie

1. Claritatea scopului propus
2. Locurile de întrunire, limbajul și programele accesibile pentru tineri
3. Implicarea tinerilor de la etapa de inițiere a proiectului
4. Organizarea training-urilor pentru copii cu scopul obținerii experienței
5. Stabilirea metodelor de implicare a noilor membri în colaborare cu tinerii
6. Oferirea suportului de către adulți în momente dificile
7. Strategii create și dezvoltate pentru desfășurarea proiectului

Valori

1. Declararea deschisă a părerilor adulților și a scopurilor proiectului
2. Oferirea posibilității de a se implica tuturor grupurilor de copii
3. Echitate între toți copiii, indiferent de vârstă, abilități, apartenență etnică sau proveniență socială
4. Difuzarea informației pentru copii în scopul luării unor decizii corecte
5. Părerile copiilor sunt luate în serios
6. Democrație în implicarea copiilor
7. Puterea de luare a deciziilor este distribuită tuturor membrilor proiectului

Modele de participare a copiilor și a tinerilor la luarea deciziilor

Participarea în mod practic

După apariția în 1990 a Convenției cu privire la Drepturile Copilului, au avut loc diverse discuții privind modul în care trebuie să se aplice în practică principiile articolului 12 („copiii au dreptul să fie ascultați și să fie luați în serios”). Copiilor li s-a oferit posibilitatea să se implice în:

- cercetări
- luarea deciziilor privitor la sănătate
- organizarea instituțiilor pentru ei (școli)
- avocatură
- design și management
- influențarea parlamentului
- analiza și dezvoltarea politicii
- publicitate și mass-media
- participarea la conferințe

Copiii pot fi implicați în activitatea tuturor instituțiilor create pentru ei (școală, mass-media, organizații pentru copii, servicii pentru tineret etc.). Ei pot participa la toate nivelurile sociale (familial, local și internațional).

Participarea activă în cadrul acestor instituții ar fi o primă experiență pentru copii. Metoda folosită pentru implicarea copiilor în proiect depinde direct de scopul proiectului și de aria lui: nivel local, regional, național și internațional.

Mulți copii consideră că le sunt încălcate o mulțime de drepturi, ceea ce de fapt este foarte adevărat. Cele mai neglijate drepturi sunt: dreptul la educație, la odihnă și asistență medicală, iar ceaștă vină o poartă sărăcia. Copiii nu simt nici un ajutor din partea statului. Unii încearcă să se adreseze undeva cu unele întrebări și probleme, dar sunt luați în derâdere, iar alții nici nu știu unde să se adreseze!

Svetlana Manole, com. Vadul lui Isac, jud. Cahul

Societatea nu are nevoie să transforme fiecare individ în expert, dar este datoră să-l învețe să-și exerseze drepturile sale în mod conștient. Această cetățenie democratică se învață din copilărie, iar rolul educa-

torilor, părinților este fundamental în această privință, la fel cum este și acela al persoanelor de decizie. Interesându-se de afacerile locale, cetățeanul învață procedurile democratice. El face cunoștință cu evenimentele comunitare, exersând el însuși responsabilități.

Pentru a socializa tinerii, cunoașterea anumitor principii teoretice nu mai este suficientă. Este nevoie de a dezvolta spiritul critic, simțul toleranței, justiției sociale, să-i învățăm să-și gândească deciziile și să ia parte activă la luarea acestora. Acest lucru este unul dificil, unde adulții și tinerii trebuie să fie parteneri deplin. Acestea sunt condițiile pentru construirea unei societăți din ce în ce mai juste și umane.

Tipuri de participare

Participarea copiilor și a tinerilor în soluționarea propriilor probleme în viața socială, de asemenea în discutarea problemelor sociale, economice sau politice de diferit nivel se realizează în funcție de vârsta, competența și responsabilitatea fiecărui copil sau tânăr. Mai trebuie să se facă

multe progrese până când copiii vor fi considerați participanți egali la luarea deciziilor și nu doar beneficiari ai acestora.

Participarea este o noțiune de bază pentru fiecare sistem democratic. Ea acordă tinerilor împuterniciri și posibilități mari de influență și poate fi directă și indirectă. Un exemplu de participare indirectă poate servi alegerea reprezentantului clasei în consiliul de autoadministrare al școlii, în timp ce participarea directă este activitatea nemijlocită a tânărului în consiliu și luarea deciziilor în comun cu adulții.

De ce ar fi vrut copiii să fie implicați în problemele care-i pot afecta?

Le oferă experiență.

Învăță să se autoaprecieze.

Nu mai sunt asociați cu copilăria.

Îi abilitază să oprească abuzul și neglijarea drepturilor lor.

Au ceva important de spus.

Cred că adulții îi înțeleg greșit.

Cred că ar putea contribui la luarea unor decizii mai bune.

Consideră că e corect să fie ascultați când e vorba de o problemă ce ține de viața lor.

Vor să contribuie la schimbarea lumii de azi în una mai bună.

Ar putea fi veseli.

Le oferă posibilitatea de a întâlni copii din diferite medii, vârste și cu experiență diferită.

Din cea mai fragedă vârstă, copiii încearcă să înțeleagă ce fel de participare conștientă pot să desfășoare în viața societății. Metoda cea mai bună de a le ajuta să devină cetățeni activi constă în stimularea participării lor în procesul de luare a deciziilor la toate etapele și nivelurile, inclusiv în familie, școală, la serviciu și în societate.

Participarea în familie

Participarea este una din principalele instituții de socializare a personalității, de aceea participarea la luarea deciziilor în familie este foarte importantă pentru copil și tânăr.

Dezvoltarea socială a tânărului, dezvoltarea personalității lui, conștientizarea drepturilor sale și formarea deprinderilor de apărare a lor, depind direct de faptul dacă tânărului i-a fost asigurată posibilitatea de a participa la procesul de luare a deciziilor la nivel de familie. Exemple de participare pot servi alegerea în comun a locului de odihnă, discutarea și determinarea îndatoririlor în gospodărie, planificarea bugetului familial.

Participarea în viața instituției de învățământ

Școlile și alte instituții de învățământ pot deveni locuri unde tinerii obțin experiență de participare democratică. Structura școlii este similară cu cea a statului și pregătește tinerii pentru activitate în viața societății. Fiecare societate cere de la oameni înțelegere și respect, îndeplinirea anumitor reguli și norme. O problemă importantă pentru școală, ca și pentru

familie, este cum sunt elaborate aceste reguli, cine le elaborează și cum se realizează ele. Elaborarea și adoptarea acestora trebuie să decurgă pe principii de egalitate și valoarea egalității trebuie să fie mai presus de valoarea autorității adulților. Nerespectarea acestei abordări va duce la aceea că în clasă se vor schimba principiile democratice, atitudinea profesorilor va fi tradițională, iar administrația școlii va ține de un cerc restrâns de adulți și participarea copiilor în viața școlii va fi foarte joasă.

Exemple elocvente de participare a tinerilor în școală sunt organele de autoadministrare ale elevilor, consiliile elevilor, redacțiile ziarelor școlare și alte organe democratice.

Participarea în viața comunității locale

Cea mai mare parte a timpului său liber tânărul o petrece în comunitatea locală. Prin comunitate locală înțelegem locul de activitate nemijlocită a omului, întreg complexul de instituții și organizații, serviciile de care acesta se folosește. Sub aspect geografic comunitatea locală este curtea, cartierul, sectorul unui oraș, localitatea în întregime. Pentru ca locuitorii acestei curți sau cartier într-adevăr să simtă că aparțin și ei comunității, au nevoie de o activitate comună pentru a soluționa niște probleme comune. Comunitatea locală poate fi privită ca o asociație obștească neformală, care își poate stabili politica sa locală. A ajuta copiilor, tinerilor și adulților să lucreze împreună, înseamnă a contribui la dezvoltarea comunităților.

În comunitatea locală, comparativ cu instituția de învățământ, sunt cu mult mai puține limite și restricții, iar inițiativele tinerilor pot găsi mult mai repede sprijin și susținere.

În comunitate tinerii se mai pot implica în activitatea organizațiilor obștești. Prin organizații obștești se subînțeleg asociațiile benevole ale cetățenilor fondate pentru soluționarea unor probleme concrete. Participarea în activitatea unor asemenea organizații le permite tinerilor să fie implicați în luarea deciziilor privind diverse probleme la nivel local, regional, național și internațional. Cu ajutorul experienței colective copiii află că organizația poate să lucreze în interesele lor.

Exemplu de participare a tinerilor în activitatea organizațiilor obștești ale tinerilor poate fi elaborarea ideilor și planificarea propriului proiect în scopul soluționării unei probleme de importanță socială.

Participarea în viața statului

Participarea reală a tinerilor în viața statului începe de la atingerea vârstei de 18 ani, când obțin dreptul la vot. În afară

de participarea la alegeri, tinerii pot participa în discutarea documentelor legislative și pot să se implice în organizarea conferințelor, a meselor rotunde și a altor acțiuni privind realizarea politicii de stat a tinerilor.

Exemplu de participare a tinerilor în viața statului poate servi activitatea lor în comitetele naționale ale tinerilor, a forumurilor de tineret, pregătirea propunerilor pentru proiectele privind tinerii și a programelor de nivel național.

Participarea în viața comunității internaționale

Participarea în programele și în proiectele internaționale le permite tinerilor să obțină noi experiențe care ulterior îmbogățesc activitatea lor, permite elaborarea propriilor programe și integrarea ulterioară în comunitatea internațională.

Exemplu de participare a tinerilor în viața internațională poate servi experiența privind consultarea copiilor și tinerilor, desfășurată de Fondul ONU pentru Copii (UNICEF) în 2002, în ajunul Sesiunii Speciale a Adunării Generale a ONU în interesul copiilor. Asemenea

consultații au permis includerea opiniilor copiilor și tinerilor în Documentul final al Sesiunii „O lume mai bună pentru copii”.

Obstacole în implicarea copiilor și tinerilor

- Atitudinea negativă a oficialilor și politicienilor, inclusiv lipsa de apreciere pentru contribuția copiilor și tinerilor.
- Dificultățile adulților de a înțelege problemele copiilor și tinerilor.
- Lipsa de educație și conștientizarea joasă de către copii și tineri a drepturilor lor.
- Lipsa de informație accesibilă în limbaj „prietenos copilului” pe care copiii și tinerii să-l poată înțelege, plus folosirea „jargonului”.
- Eșuarea încercării de a organiza ședințe pentru a le aduce la cunoștință ce s-a realizat și ce progrese s-au făcut.
- Discriminarea de vârstă și tendința de a subestima potențialul copiilor și tinerilor.
- Lipsa de contact și schimb între copiii din diferitele părți ale țării la nivel local, național și internațional.
- Discriminarea unor grupuri aparte de copii.

1. Participarea în familie

Participarea la viața familiei

Famiile de obicei nu recunosc nevoile și drepturile individuale ale copiilor și tinerilor și nu le oferă căi adecvate pentru a le exprima. În studiul „Vocile tinerilor”, realizat de UNICEF, majoritatea respondenților afirmă că nu se simt liberi și nu au posibilitatea să-și exprime punctul de vedere și opiniile acasă sau la școală. Doar 30% din tineri au sentimentul că pot să facă acest lucru acasă. Participarea copiilor și tinerilor la luarea deciziilor în cadrul familiei este încurajată din motiv că familia reprezintă un mediu ideal pentru primele experiențe democratice în viața fiecărui individ.

Ține minte

Articolul 12 nu-l obligă pe copil să participe, mai degrabă îi oferă dreptul să o facă. Ar fi romantic și copilăros să credem că omul nu începe să ia decizii și să-și asume responsabilități din cea mai fragedă vârstă. Chiar și cei mai mici care sunt supraprotejați, ajung la momentul când vor sau trebuie să ia decizii ce țin de prietenie, negocierea cu părinții în cazul unui conflict, alegerea jocului în care urmează să se joace și negocierea regulilor în cadrul jocului.

Optsprezece căi prin care mamele și tații pot încuraja participarea copilului lor la viața familiei

1. Ascultă-l, ascultă-l cu adevărat.
2. Rezervează-ți timp pentru a-l înțelege cu adevărat. Petrece timpul împreună cu el.
3. Întreabă opinia și ideile lui atunci când faceți ceva pentru toată familia: procurați un lucru, gătiți cina, decideți unde să plecați la odihnă etc.
4. Numai de cât consultă-l atunci când se ia o decizie care îl privește: la ce grădiniță/școală, liceu, colegiu/universitate să meargă, ce haine să îmbrace astăzi, cum vrea să fie aranjată camera lui etc.
5. Implicați copilul în repartizarea bugetului familiei: câți bani și pentru ce sunt destinați, astfel își va da mai bine seama ce lucruri își poate permite să cumpere.
6. Copiii nu sunt perfecți. Nici noi, părinții lor, nu suntem. Acceptă-i așa cum sunt și laudă-i pentru intențiile, inițiativele și încercările lor. Spune-le mai des că te mândrești cu ei.
7. Vorbește cu ei despre problemele pe care le ai, așa încât ei să știe că nu sunt unicii care au necazuri.
8. Nu-i compara cu frații, surorile sau prietenii lor, aceasta le lezează demnitatea.
9. Negociază cu el regulile: la ce oră merge la culcare sau se întoarce de la petreceri, care este timpul rezervat pentru joacă/întâlnire cu prietenii, în ce zile este de serviciu la bucătărie etc.
10. În loc să le spui ceva negativ, găsește ceva pozitiv să spui.
11. Găsește o activitate comună care vă place la toți și faceți-o.
12. Oferă alegeri și dă-i copilului putere să aleagă atunci când ia decizii: “Preferi să exersezi pianul zece minute dimineața și 10 seara sau 20 de minute la rând?”
13. Interesează-te de viața lui la școală.
14. Pregătește și luați masa împreună cu toată familia.
15. Fii alături de el.
16. Învață copilul tău să facă față diferitelor situații care apar.
17. Spune-i că te bucuri să fii mama/tata lui.
18. Zâmbește când îți vezi copilul.

O familie deschisă

Nimeni nu are de câștigat dacă viața în familie este o continuă bătălie, unde părinții impun copiii să facă așa cum au spus ei. În acest caz copiii pot crește cu resentimente și furie, iar părinții sunt prea stresați ca să se poată bucura de copiii lor.

Pentru întreaga familie viața este mai ușoară atunci când se bazează pe o bună comunicare și participare a tuturor membrilor ei la luarea deciziilor: fiecare, inclusiv copiii au dreptul de a se exprima, de a învăța din propriile greșeli și de a se dezvolta. Dacă copiii sunt ascultați, se

dezvoltă deprinderile lor de comunicare și negociere, ei învață să aducă argumente fără amenințări sau violență. Aceasta nu înseamnă că copiii trebuie să facă tot ce vor ei: dacă ei simt că sunt ascultați și punctele lor de vedere sunt respectate, atunci vor răspunde printr-un comportament conștient și responsabil.

Sondajul „Vocile tinerilor” arată că problemele în familie sunt sursa majoră pentru preocuparea și îngrijorările copiilor. A fi ocărât, pedepsit și confruntarea în familie sunt principalele motive care fac copiii să se simtă nefericiți.

Abordarea participării tinerilor este bazată pe convingerea că tinerii au nevoie de susținere, ghidare și oportunități în timpul adolescenței, iar cel mai potrivit loc pentru a le obține este familia. În familie tinerii își pot dezvolta încrederea în sine în cele patru domenii care sunt de bază pentru a-și crea o viață fericită, sănătoasă și cu succes:

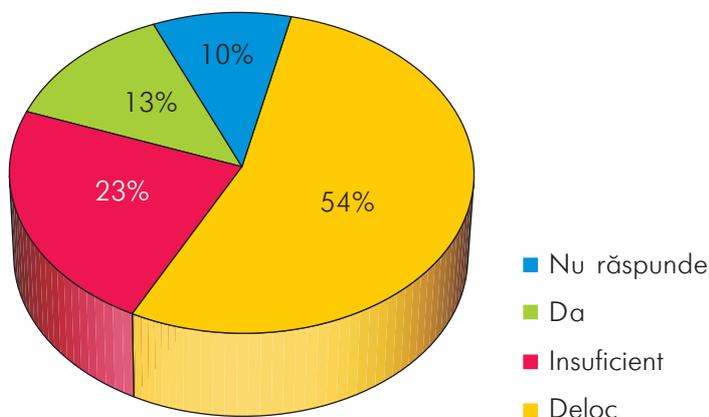
- sentimentul competenței: a fi capabil să faci ceva bine;
- sentimentul utilității: a avea ceva cu ce să contribui;
- sentimentul apartenenței: a fi parte a unei comunități;
- sentimentul puterii: a avea control asupra propriului viitor.

2. Participarea în viața instituției de învățământ

Consiliul Școlar

Una dintre misiunile școlii este să formeze cetățeni responsabili, capabili de discernământ, care să aibă un spirit critic și abilități de a face alegeri bazate pe valori democratice. Această misiune, oarecum uitată în anii 80 este din nou la ordinea zilei. Dovadă este introducerea recentă a educației civice și popularitatea crescândă a organelor de auto-administrare a elevilor. Cu toate acestea, deschiderea de a învăța democrația la școală demarează insuficient. Foarte des puterea acordată cuvântului spus de elevi este umbrată de cea a adulților. Cauza poate fi lipsa unei deschideri reale a școlii către societatea civilă.

Participarea la luarea deciziilor privind copii în cadrul administrării locale

Am observat că majoritatea copiilor nu-și cunosc dreptul la asociere, naționalitate, nume, religie, identitate, nondiscriminare, libertate, în schimb, cel mai cunoscut drept este dreptul la joacă, apoi la alimentare, odihnă, școală, prieteni, apărare, familie. Am constatat că obligațiile și le cunosc, însă ei singuri recunosc că multe din ele nu le respectă. După lecțiile organizate de mine, mulți și-au schimbat comportamentul. Au încetat să-și mai spună cuvinte urâte, au început să se respecte, păstrează tot ce se află în jurul lor, îndrumă pe alții.

Cristina Țăbuleac, com. Borosenii Noi, jud. Bălți

Participarea activă a copilului în toate aspectele vieții școlare, inclusiv conținutul și metodele de educație este un alt aspect pe care se pune accentul. În special,

Ține minte

Copiii, ca și adulții au diferite nivele de competență, în funcție de locul lor de trai. Chiar și cei mai mici copii pot spune ce le place sau ce nu le place la școală și din ce motiv. Ei pot avea idei cum să facă lecțiile să fie mai interesante, își pot acorda ajutor reciproc. Pentru a-și putea exprima opinia, li se poate propune să recurgă la diferite modalități cum sunt pictura, poezia, dramaturgia, arta fotografică, discuțiile, interviurile sau lucrul în grup. Toți copiii trebuie să aibă posibilitatea de a participa la ceea ce este important pentru ei.

se evidențiază necesitatea introducerii în școală a politicilor și procedurilor care stimulează consultările cu elevii ca grup și asigură respectarea alegerilor educaționale individuale ale elevilor.

Elevii vor să decidă problemele legate de viața lor de zi cu zi în școală, așa cum sunt: mâncarea servită în cantina școlii, amenajarea spațiului școlar, colegii cu care să lucreze în grup sau să stea în bancă, ce teme să fie discutate la anumite obiecte, însă conform sondajului „Vocile tinerilor”, trei sferturi dintre elevi și studenți susțin că școala nu îi consultă în legătură cu deciziile care îi privesc.

Cu alte cuvinte, dorința elevilor de a participa la luarea deciziilor se extinde mai mult decât

Ține minte

Fiind implicați în proiect doar spre sfârșit, copiii nu vor avea posibilitatea de a modela sau a influența procesul ori rezultatele acestuia. Prezența lor va avea o influență minimă asupra procesului ca un întreg. Este știut că deseori copiii pot avea idei originare și creative referitoare la un proiect cu condiția ca acesta să fie interesant și scopul să fie clar pentru copii. Cu cât mai devreme copiii reușesc să fie implicați în proiect, cu atât e mai sigur că vor reuși să contribuie la dezvoltarea lui.

oportunitățile lor de participare. În școli există un mare potențial care poate fi folosit.

Zece căi prin care profesorii pot promova participarea eficientă a elevilor

1. Începeți implicarea copiilor mici în planificarea activităților de clasă.
2. Asigurați-vă că toți copiii au posibilitatea să participe. Întreprindeți pași activi pentru a implica copiii din grupurile minoritare și alte grupuri discriminate.
3. Dezvoltați capacitățile copiilor și tinerilor de a participa eficient.
4. Dezvoltați capacitatea adulților de a asculta activ și de a înțelege cum participarea copiilor ajută la dezvoltarea lor.
5. Încurajați o atmosferă de participare la toate lecțiile, creându-le copiilor senzația că participarea este importantă.
6. Reflectați interesele copiilor și tinerilor prin participare.
7. Manifestați transparență în timpul promovării participării. Spuneți-le copiilor și tinerilor de ce este nevoie ca ei să se implice.
8. Fiți democratic, dar nu haotic. Împărtășiți-vă ideile și scopurile și încercați să îmbunătățiți calitatea interacțiunii.
9. Încercați să îmbinați planificarea și practica. Mulți vorbesc despre participarea copiilor, însă puțini implică copiii cu adevărat în toate aspectele de planificare și de luare a deciziilor.
10. Fiți creativ în utilizarea materialelor pentru planurile și programele dvs. în scopul îmbunătățirii gradului de cooperare dintre copii.

MODELE DE SUCCES

- La Volintiri fiecare consilier luptă pentru puterea de a da libertate adevărului
- În școala cu mai mult de 900 de elevi din satul Volintiri, județul Tighina, activează un Consiliu al Copiilor și Tinerilor, format din 14 consilieri. Consiliul dispune de un auditoriu unde se poate întâlni pentru ședințe.
- Totul părea un vis din cauza insuficienței materialelor, dar grație unor oameni cu suflet mare la care ne-am adresat, am colectat de la diferiți agenți economici și antreprenori suma de 800 de lei pentru a implementa unele activități: repararea tehnicii audio pentru organizarea activităților extrașcolare, amenajarea școlii, organizarea diverselor măsuri instructive și recreative cu elevii.
- Noi, consilierii, avem un sprijin puternic din partea direcției școlii. Ne-am plănuit multe lucruri care în marea majoritate ne-au reușit:
 - am desfășurat seminare „Ai dreptul să știi”, în baza cărora am convins copiii despre necesitatea de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle lor;
 - am inițiat parteneriate între elevii școlii noastre și școlile din Cahul, Edineț, Copciac (corespondăm, efectuăm schimb de experiență, schimb de opinii, activități comune);
- împreună cu grupul scout din localitate am organizat diverse activități de binefacere cu copiii defavorizați (la Centrul Comunitar de zi „Izvoaraș”);
- încercăm să-i mobilizăm pe toți elevii împotriva consumului de tutun și droguri (chiar recent un grup de elevi din școala noastră a participat la un stagiul de formare, inițiat de educatorii de la egal la egal de la Centrul de Informare și Sănătate pentru Tineret din orașul Ștefan-Vodă, după care urmează să plece prin clase pentru a informa elevii școlii);
- în scopul protecției mediului și salubrității satului, la inițiativa primarului (care la fel ne susține) am organizat o activitate atât interesantă, cât și importantă împreună cu membrii APL un raid prin toate sectoarele satului, rugând la consătenii să lichideze microgunoșiștile și să aducă în ordine mahalalele în care locuiesc. Am rămas surprinși de receptivitatea sătenilor la care am mers cu o teamă de a fi respinși, dar spre mirarea și bucuria noastră, la adresările și observațiile făcute, consătenii ne-au promis că ne vor ajuta și ne-au spus că ceia ce facem e bine!

Lumea de mâine, lumea viitorului, va fi mai frumoasă și mai bună căci va fi lumea noastră!

Cezara Țih, s. Volintiri, jud. Tighina,
Consiliul Școlar Volintiri

Fiind recunoscută drept un fenomen cu mai multe fațete, participarea în școală poate conține o gamă largă de activități care diferă ca formă și stil în funcție de vârsta copiilor: căutarea informației, formarea opiniilor, exprimarea ideilor, participarea la activități și procese, propuneri și proiecte, analiza situațiilor și alegerea, respectul față de alții și tratamentul cu demnitate.

La aplicarea în practică, participarea înseamnă că adulții trebuie să asculte ce spun copiii prin diferite metode de comunicare asigurându-le libertatea de a se exprima și luându-le în considerație punctele de vedere atunci când sunt luate decizii care îi afectează pe copii.

Copiii care simt că au valoare au nevoie să cunoască și să respecte legile, astfel respectând și mediul școlar. Dacă instituțiile de

învățământ încearcă să stopeze absența de la lecții, acestea ar trebui să devină locuri unde elevilor le-ar plăcea să se afle, unde copiii ar găsi răspuns la ceea ce-i preocupă. Dacă școlile au scopul de a-l face pe copil să se simtă o parte din școală și să-i dezvolte simțul de responsabilitate față de aceasta, ar fi cazul să le dăm copiilor posibilitatea de a fi implicați în luarea deciziilor ce țin de politica școlii.

Opt lucruri de care ar trebui să ții cont atunci când vă pregătiți să elaborați o publicație

1. Tipul – publicația voastră poate fi un magazin cu multe ilustrații și materiale din variate domenii, un periodic specializat în muzică, literatură etc., sau un ziar oficial care să reflecte activitatea instituției, să promoveze proiecte de educație și să conțină informații utile comunității școlare: evenimente, agenda întrunirilor oficiale, interviuri cu autoritățile publice locale etc.
2. Publicul – este important să decideți cărui public vă veți adresa: elevilor, cartierului, părinților, profesorilor, administrației și să ții cont de preocupările cititorilor. Subiectele trebuie tratate clar și cât mai aproape de cititor. Încercați să vedeți problema cu ochii cititorului.
3. Stilul – fiți concisi, utilizați fraze scurte, simple. Nu vă fie teamă de repetări care sporesc sensul și accentuează ideile. Evitați calificativele inutile de tipul: absolut, fundamental, destul de, mai curând, bineînțeles.
4. Tirajul – numărul de exemplare tipărite pentru fiecare ediție poate varia. Fiți realiști la fixarea tirajului, deoarece s-a putea să investiți niște bani pe care să nu-i puteți răscumpăra.
5. Hârtia – în cazul când fondurile disponibile vă permit ceva mai mult decât simple copii xerox, apălați la un tipograf care să vă dea sfaturi competente.
6. Titlul – este elementul esențial pentru a defini un ziar. Stilul și personalitatea ziarului se conțin în titlu. El oglindește conținutul informațional al publicației. Titlul poate fi un joc de cuvinte sugestiv, un simbol sau pur și simplu asigură umorul sau opinia școlii.
7. Prețul – trebuie calculat cu atenție, în funcție de câteva aspecte: costurile de producere și posibilitățile financiare ale publicului. Un ziar gratuit este perceput ca un fluturaș de reclamă, de aceea găsiți un preț care ar asigura o rentabilitate minimă.
8. Scrierea articolelor s-ar putea desfășura în mai multe etape:
 - pre-scrierea – găsirea domeniului, fixarea unei teme, evidențierea aspectelor abordate, alcătuirea unui plan de organizare a informațiilor;
 - scrierea – dezvoltarea propozițiilor și paragrafelor întregului text în acord cu structura prevăzută și în funcție de deciziile luate în perioada pre-scrierii;
 - re-scrierea completarea, revizuirea, substituirea sau reorganizarea materialului pentru o prezentare mai clară a ideilor.

inclusiv la participare.

Înainte de a lua o decizie finală (ce să publici, ce parte să susții, de ce informație au sau nu au nevoie cititorii etc.), trebuie făcuți următorii pași:

1. Analizează-ți propria opinie;
2. Află și ia în considerare opiniile altora;
3. Găsește mai multă informație;
4. Analizează informația în mod critic;
5. Modifică-ți opinia inițială, dacă consideri la acest moment că există argumente suficiente;
6. Pune pe cântar efectele posibile ale fiecărei alternative;
7. Formulează decizia finală și acceptă responsabilitatea pentru ea.

* Dacă dorești să afli mai multe despre crearea și funcționarea unui ziar școlar, consultă „Ghidul de jurnalism pentru liceeni”, Centrul Independent de Jurnalism, Chișinău 2002.

Ține minte

Participarea tuturor copiilor trebuie să fie respectată la fel, deși copii de diferite vârste și capacități vor avea nevoie de niveluri de suport diferit, contribuind după posibilitățile lor. Este important ca orice proiect să fie gândit astfel ca, în caz dacă vreun copil care dorește să participe este mai puțin sociabil, să nu fie exclus din proiect. Să avem grijă să fie acceptați și copii cu handicap, fete, copii mai mici, copii din comunitățile etnice minoritare.

Ziarul școlar

Un model de participare eficientă a elevilor la administrarea instituției de învățământ este crearea unui ziar școlar. Din moment ce tinerii scriu, își exprimă liber opinia, participă

la luarea deciziilor ei învață să fie buni cetățeni. Ziarul este un instrument excelent pentru a învăța ce înseamnă democrație, cetățenie, comunitate armonioasă – deci pentru a promova drepturile tinerilor,

MODELE DE SUCCES

Ziarul „Adolescentina”, o dovadă că copiii sunt puternici

Ziarul școlar „Adolescentina” din Slobozia Mare, județul Cahul și-a făcut apariția în mai 2001, în Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”. A fost implementarea unui proiect finanțat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, care a acordat un grant mic pentru grupul de inițiativă „Adolescentina”, format din 15 elevi ai liceului și o profesoară de limba și literatura română.

Ziarul este editat lunar în format A4, având 8 pagini. Scopul ziarului este de a facilita libera exprimare a tinerilor din Slobozia Mare. Pentru ca acest lucru să fie cât mai adevărat, colegiul de redacție al ziarului este alcătuit din elevi de diferite vârste, începând cu clasa a 8-a până în clasa a 12-a. Astfel putem fi convinși că suntem la curent cu dorințele și necesitățile fiecărei generații. Ziarul este structurat în patru departamente: social, academic, extrașcolar și diverse. În mai 2003, ziarul împlinește 2 ani de activitate, ani care adună deja 15 numere editate, dintre care 3 din surse proprii.

Articolele din ziar reflectă doar informații despre evenimentele din localitate și despre personalitățile locale. Evităm știrile despre vedetele internaționale, deoarece considerăm că respectivelor informații pot fi ușor citite pe paginile ziarelor naționale. Totuși, încercăm să ne creăm propriile staruri din oameni simpli care sunt implicați în fapte bune și, de ce nu, rele. În ultima pagină a ziarului prin rubrica permanentă „Top Vedeta liceului”, alcătuim un clasament al celor mai răsunătoare întâmplări din respectiva lună: în secțiunile „Căpșuna lunii”, adică faptele bune, și „Broasca lunii” faptele rele. Impactul acestei rubrici a fost unul pozitiv, pentru că evenimentele cu conotații negative sunt din ce în ce mai rare. De ce? Simplu în acest top scriem numele făptașilor și cum ziarul este citit și de părinți, aceștia au grijă ca odraslele lor să nu ajungă pe buzele tuturor.

Practicăm lucrul pe teren pentru a fi la curent cu toate sentimentele cititorilor. Pentru a nu pierde cititorii mai mici, avem o pagină dedicată lor, „Albinuțe și furnici cu o veste de la pici”, cu poezii, dorințe, articole semnate de micuți, care se bucură enorm văzându-și numele în ziar.

Deoarece Consiliul Local al Tinerilor și Copiilor din Slobozia Mare ia multe decizii care afectează în mod direct elevii liceului, avem o rubrică permanentă care ține la curent alegătorii cu

deciziile luate de aleșii lor „Ora Consiliului”. Uneori dacă consilierii nu pot decide necesitatea adoptării vreunei hotărâri, se bazează pe rezultatele sondajelor efectuate de „Adolescentina”. De altfel, sondajele sunt acțiuni frecvente și destul de eficiente pentru a afla ce preferințe au cititorii.

Publicăm și articole despre evenimentele din comunitatea adulților, punând accent pe problemele care afectează și tinerii, cum sunt gazificarea satului sau reconstrucția spitalului. Nu uităm să mediatizăm și problemele contemporane ale tinerilor: alcoolul, țigările, drogurile, SIDA, prostituția, ITS etc.

Însă reușita cea mai mare a ziarului nostru este unitatea echipei de implementare și motivarea corespondenților care activează în bază de voluntariat. Acum un loc în colectivul ziarului este foarte prețios, cu toate că activități în care sunt implicați copii nu lipsesc în Slobozia Mare: CLCT, ONG „Liceenii”, grupurile scout „Salvia” și „Cygnus”, echipa de fotbal care activează în campionatul național. De aceea schimbul de generații care se face în fiecare an, fiindcă unii membri ai colegiului de redacție absolvesc liceul, se desfășoară sub semnul unei mari concurențe.

Ziarul are mare putere de influență în rândurile profesorilor, aceștia privind corespondenții cu teama de a face vreun pas greșit care mai apoi s-ar regăsi pe paginile ziarului.

Fără vreo pregătire jurnalică, primul număr de ziar își număra greșelile fără jenă, atingând cifre deranjante. Aceasta nu ne-a împiedicat să-l promovăm, deoarece eram conștienți de faptul că este o realizare care demonstrează libertatea noastră de gândire și de exprimare a opiniei. În acest scop am organizat o festivitate de debut, unde am invitat persoane marcante ale localității, primarul, agenți economici, directori de grădinițe și de școli, elevi, profesori și părinți. Am obținut sprijinul moral de la toți participanții și pe cel financiar de la unii. De aceasta e bine ca ziarul să fie promovat foarte mult, pentru a convinge comunitatea de capacitățile tale chiar dacă experiența îți joacă feste sau nu o ai deloc.

Faptul că vorbim de o perioadă de apariție considerabilă, le dă noi speranțe tinerilor și copiilor pentru realizarea diferitelor proiecte și dorințe participative și reprezentative.

Mihai Gârneț,
com. Slobozia Mare, jud. Cahul

MODELE DE SUCCES

„Next Generation”, Rezina

De fapt, ideea de a crea un ziar al elevilor din Rezina a pornit de la o glumă a unui coleg de clasă, care, mai apoi, a devenit și el membru al redacției noastre. Să încercăm, însă, să o realizăm ne-a trecut prin minte doar atunci când am aflat că Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) trebuia să anunțe în aprilie-mai 2001 un concurs de granturi mici pentru publicațiile școlare.

La etapa inițială, nefiind susținuți de nimeni, am apărut doar din contul vânzărilor. Important este că foarte puține ziare pot supraviețui în așa fel, acest lucru demonstrând pe de o parte receptivitatea elevilor din liceul nostru, iar pe de alta, calitatea publicației nou-apărute.

Practic nici nu am fi acceptat vreun ajutor din partea profesorilor sau a altor maturi, din simplul motiv că nu doream să ne pierdem independența și să fim influențați în ceea ce scriem de administrația liceului. Or, chiar de la bun început, „Next Generation” a fost conceput ca un ziar destinat copiilor și care, logic, putea fi făcut doar de copii și să reprezinte doar interesele și opiniile acestora. Totuși, credem că în cazul publicației noastre a fost unul special și nu întotdeauna este nevoie de a ocupa o poziție atât de radicală. Maturii nu trebuie priviți ca niște adversari, ci ca niște posibili parteneri. E important, însă, ca relațiile acestea să nu degenereze în unele de aservire.

Redacția noastră nu este divizată în departamente și nici nu avem o divizare clară a funcțiilor colaboratorilor noștri. Ar fi și ridicol ca un colectiv din 5 oameni să fie compus din 3-4 departamente, cu toate că colectivele mai mari funcționează mult mai bine în cazul specializării colaboratorilor.

Ziarul nostru se mai deosebește de alte publicații de același fel din republică și prin faptul că plătim reporterilor noștri onorarii. Acest lucru îi stimulează să scrie mai bine și mai mult, făcându-i interesați în căutarea de teme pentru articole noi. Din păcate, acest lucru creează și unele incomodități. Nu ne putem permite să angajăm mai mulți reporteri, pentru că în acest caz am fi nevoiți să micșorăm salariul celorlalți angajați, ceea ce ar genera o nemulțumire în rândurile lor și ar provoca o scădere a calității ziarului.

În final, am vrea să spunem că un ziar școlar ar trebui să fie independent și să accepte colaborarea cu administrația instituției doar în anumite limite, care nu ar pune în pericol obiectivitatea informațiilor publicate în el. Ar fi ideal ca o astfel de publicație să poată supraviețui doar din vânzări și publicitate. Or, independența informațională a unui ziar, cel mai des pornește de la independența lui financiară.

Viorel Roman,
or. Rezina, jud. Orhei

Ține minte

Una dintre cele mai eficiente căi de încurajare a copiilor în asumarea responsabilităților este respectarea drepturilor lor. Dacă copiilor li se oferă șansa de a-și exprima ideile în grup și de a fi luate în serios, ei vor ști că și ceilalți membri ai grupului au aceleași drepturi care trebuie să fie respectate.

3. Participarea în viața comunității locale

Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor

În ultimii ani tot mai mulți factori de decizie doresc să se consulte cu tinerii și să afle opinia și sugestiile lor privind diverse probleme. Pe de altă parte, tot mai mulți tineri doresc să-și rezolve de sine stătător problemele și să le comunice adulților nevoile și doleanțele lor. Crearea unor structuri de autogestionare ale tinerilor, cum sunt Consiliile Locale ale Copiilor și Tinerilor (CLCT), pot contribui la stabilirea acestui dialog între actorii societății.

Ce sunt CLCT?

CLCT reprezintă o formă de asociere a copiilor și a tinerilor, care le permite să-și exprime părerile și să realizeze propriile proiecte ce corespund necesităților și intereselor specifice comunității lor.

Într-o primă încercare un CLCT poate fi definit ca:

- un dialog între tineri și între tineri și ceilalți membri ai comunității;
- un mod de exprimare a tinerilor despre viața lor în comunitate;
- un mod de acțiune a tinerilor;
- o posibilitate pentru tineri de a da un aviz și de a influența proiectele care îi privesc;

Să examinăm fiecare termen în parte:

Consiliu – sugerează forța opiniei (dar nu a deciziei) în structura dată. Acest termen nu are limite în legătură cu sfera temelor abordate, permițând o implicare mai largă în afacerile comunității. Sinonime: comisie, forum.

Local – desemnează teritoriul, în raza căruia acest consiliu acționează.

al Copiilor și Tinerilor – termenul nu are scop discriminatoriu, ci subliniază participarea copiilor și a tinerilor. Conform CDC, copil este orice ființă umană până la 18 ani. Această vârstă se referă atât la copiii, cât și la adolescenți și tineri.

- o posibilitate de a cunoaște părerea tinerilor despre viața în comunitate, localitate, regiune.

Cum au apărut CLCT?

Structuri similare există în 15 țări europene (Franța, Belgia, Elveția, Germania, Ungaria, România, precum și în SUA, Canada, Australia, Noua Zeelandă), ele dezvoltându-se mai ales după 1979, Anul Internațional al Copilului, când a luat ființă și primul consiliu, la Schiltigheim, în Alsacia.

Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor a apărut în viața copiilor din satul Mărcăuți ca o rază luminoasă, aducătoare de viață. Odată cu alegerea CLCT totul s-a schimbat. În gimnaziu se desfășoară foarte multe activități interesante, la care copiii de diverse vârste participă cu plăcere. Copiii au posibilitatea de a-și exprima direct opiniile.

*Victor Stefu,
com. Mărcăuți, jud. Chișinău*

În Moldova, pentru prima dată 17 CLCT au fost create și instruite pe parcursul anului de învățământ 2000-2001, în cadrul proiectului „Participarea Tinerilor la Administrația Locală”, cu susținerea UNICEF, a Fundației SOROS Moldova, Ambasadei SUA în Republica Moldova și Comisiei Europene Inițiativa pentru Democrație și Drepturile Omului. În prezent există 144 de CLCT în tot atâtea localități.

Care este misiunea CLCT?

CLCT au drept obiectiv de a aduce la cunoștința mai marilor comunității necesitățile și remarcile tinerilor în ce privește timpul liber, sportul, educația, ameliorarea condițiilor de trai,

amenajarea spațiilor etc. CLCT dezvoltă diverse modele de colaborare și cooperare cu organele Administrației Publice Locale. Multe CLCT editează ziare școlare care le asigură copiilor posibilitatea de a-și exprima nemijlocit aspirațiile și opiniile referitor la problemele ce-i preocupă, propunând soluții. Activitatea altor consilieri juniori este focalizată prioritar pe desfășurarea acțiunilor educative împreună cu semenii seminare cu diverse tematici drepturile copilului, comunicare și soluționare de conflicte, educație pentru sănătate.

Unele probleme cu care se confruntă localitatea noastră și care necesită rezolvare cât mai urgentă:

1. *Repararea drumului central din sat care este într-o stare deplorabilă.*

2. *Schimbarea mentalității adulților despre ceea ce cred ei despre copii. Am putea să-i informăm despre drepturile copilului, să le explicăm că suntem egali în drepturi. De ce deseori părerea noastră nu este luată în serios, chiar dacă este mai utilă decât a lor.*

3. *Repararea acoperișului școlii. Nimeni nu se interesează de starea școlii în care ne facem studiile. Doar în școală se pun bazele unei personalități, făcând din copil un om pregătit pentru viață.*

4. *Cu plăcere am aduce un computer în școală cu ajutorul căruia am putea edita ziarul nostru „Tânărul Civic”, pe care îl edităm în niște condiții primitive.*

*CLCT Chircani,
județul Cahul*

Ce obțin tinerii implicați în activitatea CLCT?

CLCT oferă posibilitatea de a încadra tinerii în dezvoltarea comunității și contribuie la recunoașterea locului tânărului ca cetățean în prezent și în viitor. Implicându-se în activitatea CLCT, tinerii au șansa de a-și pune în valoare calitățile evidențiate mai rar în procesul instructiv-educativ în școli și în familii, legate de conduita lor civică, de calitatea lor de cetățeni responsabili, de membri ai comunității locale din care fac parte. Astfel tinerii își dezvoltă aptitudinea de a fi cetățean.

Șansa este mult mai mare ca tinerii să fie ascultați și opinia lor să fie luată în serios, dacă ei sunt întruniți în consilii care le reprezintă interesele. Interacționând cu diverși actori comunitari în activitatea CLCT, tinerii studiază comunitatea și relațiile în cadrul ei, ceea ce contribuie la dezvoltarea unor cetățeni ce-și cunosc bine comuna și pot influența evenimentele din cadrul ei. Prin intermediul consiliilor, tinerii astăzi luptă contra imaginii negative a tineretului, contra imaginii degradate a cartierului lor, pentru accesul la drepturi.

Dar adulții?

Evident, activitatea CLCT nu îi vizează numai pe copii și tineri. Ca parteneri în proiect, adulților (din administrația locală, școli, părinți și membri ai organizațiilor neguvernamentale locale) li se propune o revizuire a așteptărilor copiilor prin luarea în considerare a nevoilor lor,

Ține minte

Toate proiectele în care sunt implicați copii trebuie să aibă regulile de bază negociate și stabilite între adulți și copii. Unele limite se cer impuse de către adulți din cauza responsabilităților pe care le poartă pentru proiect. Totuși, aceste limite ar trebui să fie anunțate clar și explicit de la bun început. Regulile care pot fi renegociate pe parcursul desfășurării proiectului necesită implicarea copiilor și analizarea părerilor lor în mod democratic.

identificate de ei înșiși, precum și a soluțiilor propuse de copii. Ei sunt puși în situația de a constitui raporturi noi de comunicare cu copiii și tinerii și, în același timp, de a comunica și coopera între ei fapt care este în beneficiul comunității locale respective, conducând la o mai bună înțelegere a problemelor și la creșterea capacității de a afla răspunsuri adecvate.

Prima activitate a consilierilor a fost colectarea de fonduri pentru familiile social-vulnerabile din or. Făleşti. Un exemplu de a colecta bani au arătat-o foarte simplu: au colindat întreprinderile și agenții economici din localitate, iar banii adunați au fost folosiți pentru procurarea cadourilor pentru copii din familiile social-vulnerabile.

CLCT Făleşti

MODELE DE SUCCES

CLCT Sireți activează din 2 ianuarie 2002. Consider că în acest interval de timp am realizat suficiente lucruri pentru a schimba spre bine măcar cât de cât situația copiilor din localitate. Trebuie să recunoaștem, nu am făcut schimbări radicale, de genul: copiii trăiesc mai bine din punct de vedere material sau alte lucruri de acest fel.

Însă menționez că am reușit să producem schimbări în ceea ce privește mentalitatea copiilor. Acum ei își cunosc mai bine drepturile. Aceasta i-a făcut să fie mai siguri de sine, să înțeleagă că fiecare copil are personalitate, să se autoevalueze la justa valoare. Și ceea ce este mai important, copiii au înțeles că sunt protejați și îngrijiți nu numai de părinți, ci și de conducerea țării. Ei au descoperit un fapt care i-a bucurat: au înțeles că fiecare are aceleași drepturi ca orice copil din lume, indiferent de țara în care trăiește.

O schimbare semnificativă a avut loc și în viața consilierilor, în viața mea, spre exemplu. Activitatea în CLCT m-a făcut să descopăr în mine însămi

capacități noi care erau ascunse. În plus, comunic mai mult cu colegii mei de activitate. Mă simt mulțumită de ceea ce fac, conștientizând că-mi folosește nu numai mie, ci tuturor copiilor din localitate. Concursurile organizate de către consiliu și, mai

Acum avem dreptul să votăm ca și adulții!

Uite că a venit și ziua mult-așteptată ziua alegerilor în consiliu. În sfârșit, fiecare elev poate savura această plăcere soarta cuiva depinde de votul lui. Toți erau curioși de ceea ce se petrece dincolo de ușă și, intrând acolo, parcă ajungeam într-o altă lume, într-o ambianță plăcută. Niște melodii frumoase mângâiau auzul tuturor. Toți eram satisfăcuți de ceea ce facem și de faptul că avem dreptul să votăm ca și adulții...

Victoria Gâlcă, CLCT Ciocâltei, jud. Orhei

ales, cel de eseuri, au oferit o șansă de afirmare celor care le place să compună. La careul solemn consacrat ultimului sunet, reprezentanții CLCT au premiat cei mai talentați participanți la concursuri. Ei sunt bucuroși că pot să-și dezvolte în acest mod talentul și sunt susținuți de către consilieri.

Consiliul a schimbat ceva. Pentru cineva mult, pentru cineva puțin, însă știu un lucru – pentru două fetițe el a schimbat multe și anume: la sărbătoarea Sfântului Paște, Irina Brăileanu și Tatiana Jalbă au fost cele care au beneficiat de acțiunea „Un cadou de la iepuraș”. Astfel, ele au primit hăinuțe, dulciuri, flori, un

ajutor financiar și urări de bine. Cât de multe lucruri am schimbat, rămâne să decideți voi, însă noi, consilierii, ne-am străduit foarte mult.

Victoria Rebeja

MODELE DE SUCCES

CLCT Holercani a fost format la 28 octombrie 2001 și și-a început activitatea chiar a doua zi după alegeri. De la început ne-a fost cam dificil să activăm, din cauză că nu eram susținuți, dar în urma înfrățirii cu CLCT din Mălăiești, am devenit mai bine văzuți în sat. Cu toate că suntem din regiuni diferite, am reușit să elaborăm și să desfășurăm acțiuni comune privind atragerea cât mai multor elevi la organizarea cât mai utilă a timpului liber. Una din aceste acțiuni a fost TVC-ul, organizat de către responsabilii comisiilor culturale ale acestor două consilii. Rezultatele nu s-au lăsat mult așteptate. La TVC au venit săteni, elevi și tineri din comună și chiar din satele din împrejurimi, inclusiv reprezentanți ai CLCT din localitățile apropiate. Această manifestare a avut un ecou destul de mare, astfel încât satele din jurul comunei Holercani au dorit și ele să organizeze pe viitor așa serate.

O altă acțiune desfășurată de către consilieri a fost „Un arbore pentru dănuirea noastră”. La 19 martie anul curent a și început această manifestare, la care au participat elevii claselor VII-IX. Scopul a fost acela, ca fiecare elev din școala să sădească câte un copac pe malul râului Nistru. Locuitorii comunei au venit și ei cu unele propuneri, astfel încât au ajutat consiliul cu procurarea pomilor. Tot satul a luat parte la această acțiune, a fost o adevărată sărbătoare.

În luna februarie am reușit să stabilim o relație de colaborare cu două consilii din Franța. La 23 martie 2002 CLCT din Marcy L Etoile ne-a făcut o vizită în comunitate. În inimile noastre a fost o zi frumoasă, caldă și de neuitat. Colaborarea consiliilor e sub genericul „Speranța”. CLCT din Marcy L Etoile ne-au propus calculator și conectare la INTERNET.

Ce au realizat CLCT?

Activitatea CLCT a demonstrat că aceste structuri de autoconducere ale tinerilor creează condiții favorabile pentru reflectare, inițiative cetățenești, apărarea drepturilor și libertăților copiilor și tinerilor, dezvoltându-le atitudini responsabile față de evenimentele comunitare. Consiliile s-au dovedit a fi

niște instrumente eficiente de educație pentru participare și cetățenie. De asemenea, CLCT au meritul de a aduce un anumit bagaj informațional, o anumită „cultură” civică tinerilor cetățeni, de a-i face mai sensibili la procesele și schimbările ce au loc în comunitate. CLCT le oferă tinerilor teren practic pentru a-și spori capacitățile de exprimare, de comunicare cu cei de

aceeași vârstă și cu adulții, capacitățile de formulare și de urmărire a realizării proiectelor personale și colective, de argumentare și negociere.

* Dacă vrei să afli mai multe despre crearea și funcționarea unui CLCT, vezi anexa „Cum se creează un Consiliu Local al Copiilor și Tinerilor? Etape și pași în crearea unui CLCT”.

CĂRȚI DE VIZITĂ

Consiliul Local al Tinerilor Zărnești

Primele alegeri au avut loc la 24 noiembrie 2000. 312 alegători au ales 13 membri în CLT din 17 candidați. La 25 noiembrie 2002 în Zărnești s-au desfășurat alegeri pentru al doilea mandat în Consiliu. Cu suportul AO „Generația nouă” au fost multiplicat buletinele de vot, s-a procurat birotică pentru activitatea comisiei electorale. Noii aleși au fost felicitați la careu și li s-au înmănat certificate și mape pentru lucru.

Misiune: dezvoltarea acțiunilor privind educația pentru Democrație și Drepturile Copilului, care le permit tinerilor să-și promoveze valorile și să participe.

Obiective:

- încurajarea tinerilor de a se include în procesul de luare a deciziilor în problemele care îi vizează;
- colaborarea cu APL și creșterea gradului de participare a tinerilor în rezolvarea problemelor comunității;
- instruirea tinerilor pentru a fi capabili să elaboreze și să gestioneze activități proprii.

Structură: primar junior, viceprimar, secretar; departamente: cultură, informare, antreprenariat, sport.

Realizări:

2000

- Matineu pentru copiii fără plasament în grădiniță.

2001

- Acțiunea „Să nu uităm de cei mai triști ca noi” (colectarea banilor pentru Vadim Voloh și încă două fetițe).

- Pagină permanentă în ziarul „Vox lyceum” despre activitățile CLT.

- Acordarea ajutorului pentru 8 bătrâni din sat și trei copii din familii social-vulnerabile.

- Tabără de o zi pentru elevii claselor I-IV.

2002

- Balul bobocilor

- Împreună cu APL am stabilit problemele copiilor din comună. Am decis s-o rezolvăm pe cea pe care o putem realiza informarea.

- Colectarea jucărilor pentru copiii de la grădinița din sat.

- Colectarea a 800 de lei pentru Mănăstirea Căpriana.

- Seminar „Cum trebuie să fie un consilier”.

- Organizarea Ceaiului literar de ziua tineretului.

2003

- Am invitat CLT din Chircani, Cucoara, Baurci-Moldoveni și Larga la ziua Liceului 1 martie și am stabilit direcții de colaborare.

- Discotecă cu plată pentru adunarea fondurilor de 8 Martie, de Ziua Îndrăgostiților și pentru Concursul „Domnița liceului”.

- Lucrăm asupra editării agendei telefonice a comunei noastre.

O dată la două săptămâni organizăm careul de lucru pe care îl conduce un consilier junior. Astfel informăm toți elevii din liceu despre succesele și problemele noastre.

CĂRȚI DE VIZITĂ

Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor Edineț
str. Independenței nr.33, MD-4600 Edineț

Misiune: dezvoltarea inițiativei și a activității sociale a copiilor și tinerilor prin implicarea lor în evenimente și manifestări orientate spre rezolvarea problemelor tinerilor.

Structură: primar, 2 viceprimari, secretar; comisii: învățământ și știință, cultură și sport, mass-media, asistență socială, ecologie.

Realizări:

Denumire: „Daruri de Crăciun”.

Scop: ajutor copiilor din familii social-vulnerabile.

Beneficiari: copii și familii vulnerabile și copiii cu handicap.

Rezultate: 50 de copii au primit susținere materială.

Finanțări: agenți economici din municipiu și Primăria Edineț.

Denumire: „O zi în compania prietenilor tăi”.

Scop: depistarea problemelor și necesităților acute cu care se confruntă copiii, informarea lor în domeniul drepturilor copilului și stabilirea unor relații de colaborare.

Beneficiari: 50 copii orfani și din familii social-vulnerabile.

Rezultate: distribuirea literaturii despre drepturile copilului, modul de viață sănătos.

Finanțări: Primăria Edineț.

Denumire: „Promovarea principiilor Gender”.

Scop: desfășurarea unui seminar pentru a informa tinerii despre problemele gender.

Beneficiari: 45 de tineri.

Rezultate: participanții au făcut cunoștință cu noțiuni ce țin de egalitatea genurilor, prejudecăți și stereotipuri, relația bărbat-femeie, Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului.

Finanțări: donații.

Consiliul Local al Tinerilor și Copiilor Slobozia Mare, județul Cahul

str. Ulița Mare, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, aud. 8, MD-5320 Slobozia Mare, județul Cahul

Misiune: promovarea activităților ghidate de principiile democratice ale noii societăți prin care să se contribuie la dezvoltarea și formarea elevilor,

Structură: primar, viceprimar, secretar; comisii: financiară, culturală, academică, relații externe

Realizări:

Denumire: „Caravana de Crăciun”

Scop: ajutorarea copiilor cu dizabilități

Beneficiari: copii cu dificultăți locomotorii, orfani, din familii cu o condiție economică vulnerabilă

Rezultate: oferirea unui suport financiar pentru 61 de copii

Finanțări: Donații

Denumire: „Ordinea la ea acasă”

Scop: ameliorarea situației disciplinare din liceu

Beneficiari: elevi care au drept scop studierea aprofundată a materialului cognitiv

Rezultate: introducerea amenzilor pentru lipse nemotivate, întârzieri, detectarea folosirii alcoolului și încălcări grosolane, prin care s-a redus considerabil numărul încălcărilor de acest gen

Finanțări: Donații

Denumire: „O călătorie în țara dragostei”

Scop: oferirea unor surprize tuturor claselor, profesorilor din liceu

Beneficiari: toți elevii din liceu și colectivul didactic

Rezultate: crearea unei atmosfere deosebite cu ocazia Sfântului Valentin

Finanțări: donații

Acțiuni mai mici:

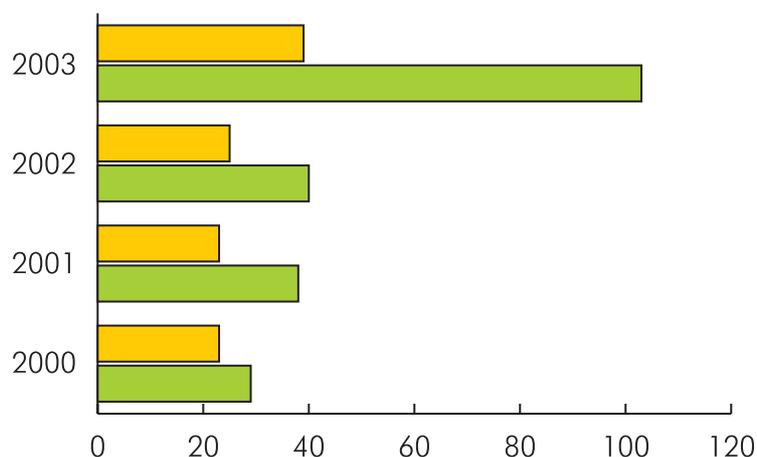
„Un măștișor pentru fiecare”, „Flori pentru Cristina”

Granturi mici pentru grupurile de inițiativă ale tinerilor

Granturile mici sunt o oportunitate pentru stimularea tinerilor pentru participare la viața comunității locale. Ele sunt menite să promoveze inițiativele copiilor și tinerilor care prevăd implicarea lor în rezolvarea propriilor probleme și să-i încurajeze să participe la examinarea, formularea, implementarea și evaluarea proiectelor ce țin de interese lor. Sunt multe instituții internaționale, ambasade, fundații, ONG-uri care acordă sume mici de bani pentru realizarea ideilor originale pe care le au grupurile de copii și tineri.

* O listă a unor organizații care susțin și promovează participarea copiilor și a tinerilor o poți găsi la sfârșitul ghidului.

Începând cu anul 2000, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului desfășoară Programul de granturi mici acordate grupurilor de inițiativă ale tinerilor. Diagrama de alături prezintă numărul de proiecte depuse și numărul de proiecte aprobate pentru finanțare în fiecare an:

Cine poate solicita un grant?

Orice grup format din 10-20 de copii și tineri, având în calitate de consultant un adult, care dorește să facă o schimbare în comunitatea sa, implicându-se în rezolvarea problemelor tinerilor.

Ce tipuri de activități sunt sprijinite?

În cadrul Programului de granturi mici sunt susținute activitățile de informare a copiilor și tinerilor, părinților, profesorilor, a opiniei publice în general despre prevederile Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului și altor acte internaționale și naționale referitoare la drepturile copilului; de protecție a drepturilor copiilor; de exercitare a drepturilor copiilor la participare, la opinie, la libera exprimare, precum și alte activități considerate importante pentru comunitatea locală, cum ar fi organizarea unor activități de asistență socială în propria comunitate/localitate/școală. Aceste activități pot presupune ediții speciale ale unor publicații școlare sau locale deja existente, costurile de lansare ale unor publicații noi, materiale audio-

vizuale, seminare, conferințe, colocvii, activități de asistență socială, de consiliere a persoanelor aflate în situații dificile.

Ce proiecte au prioritate?

- cele ce promovează participarea copiilor și a tinerilor și încurajează legăturile active ale grupurilor de copii cu autoritățile locale, consiliile pedagogice, diverse grupuri ale societății civile sau organizații comunitare, reprezentanți ai sectorului privat etc.;
- sunt susținute parțial de școală, primăria, comunitatea locală, ONG-uri locale, părinți, prin finanțare suplimentară sau prin acordarea de spații, echipament, servicii, alte genuri de suport, confirmate prin scrisori de susținere la momentul prezentării proiectului;
- prevăd parteneriat concret cu ONG-uri naționale sau locale pentru implementarea proiectului;
- vin din partea unor grupuri bine constituite de copii sau tineri, consilii sau senat de elevi, cluburi sau cercuri

Anul	Proiecte depuse	Proiecte acceptate
2000	29	23
2001	38	23
2002	40	25
2003	103	45

- Proiecte depuse
- Proiecte acceptate

ale copiilor, parlamente sau comitete ale copiilor etc.;

- se concentrează nu numai pe identificarea unei probleme, ci și pe găsirea unor soluții concrete și originale, cu implicare directă a copiilor;
- conțin idei originale și mijloace netradiționale de realizare,

unde actorii principali de la elaborare până la evaluare vor fi copiii și tinerii.

Când și cum sunt apreciate proiectele?

Lansarea Programului de granturi mici are loc o dată pe an și este anunțată prin mijloacele

mass-media, buletinele informative ale diferitelor ONG și difuzarea anunțurilor. Examinarea proiectelor și deciziile privind acordarea de granturi sunt luate de către o Comisie creată în acest scop din reprezentanții organizatorilor, donatorilor și mass-media.

MODELE DE SUCCES

În anul 2001 CLCT Tvardița a implementat proiectul „Copiii cu necesități speciale sunt și ei copii”, scopul căruia a fost integrarea copiilor cu dizabilități în viața comunității. Proiectul a prevăzut desfășurarea mai multor activități cu 27 de copii cu dizabilități în scopul informării acestora despre drepturile lor, instruirii și integrării lor în viața comunității. În acest scop consilierii au organizat vizite la domiciliu pentru împrietinire și consolidarea încrederii acestor copii în propriile forțe. De asemenea au fost organizate seminare cu copii și în paralel cu părinții acestora pentru informarea cu privire la drepturile copilului în general și cele ale copilului cu dizabilități în special. Cu suportul voluntarilor Asociației „Motivație” din Chișinău au fost desfășurate activități instructive de folosire a scaunului cu roțile pentru copii și părinții acestora. Proiectul a mai prevăzut crearea unui Centru comunitar care să ofere activități și servicii pentru toți copiii și tinerii din comunitate. S-a reușit astfel antrenarea în acțiuni comune a copiilor obișnuiți și a celor cu necesități speciale, încadrându-i în comunitate.

CLCT Edineț a realizat proiectul „Copiii pentru copii” în scopul informării copiilor și tinerilor din oraș cu privire la drepturile lor. Pe parcursul a 8 săptămâni au fost organizate 10 seminare informative cu elevii claselor 8-11, adică câte două seminare în fiecare din cele cinci instituții de învățământ din oraș. În fiecare instituție au fost create echipe de cinci voluntari care au devenit promotori și multiplicatori ai informației oferite de Consiliu. În perioada iulie-august 2002 a fost organizat turneul „Echipa cartierului nostru”, activitate care a reușit să implice direct

aproximativ 200 de participanți: copii, tineri și părinții acestora. În cadrul turneului s-au desfășurat activități informative, instructive și recreative, a fost depășit modelul de acționare unilaterală, doar asupra copilului, realizându-se activități în care erau implicați deopotrivă copii și părinți. În timpul turneului a fost organizat și concursul de desene „Eu am dreptul la...”. La finalul proiectului a fost organizată masa rotundă „Drepturile copilului și respectarea lor în orașul Edineț” la care au fost invitați copii, părinți, membri ai administrației publice locale, ONG-urilor locale, mass-media. Masa rotundă a oferit oportunitatea de a evalua proiectul, dar și de a sensibiliza opinia publică din Edineț cu privire la drepturile copilului și de a stabili parteneriate.

Ține minte

Toate proiectele trebuie să recunoască că participarea copilului este un drept fundamental (al omului) și nu o favoare sau o pedeapsă din partea adulților.

Proiectul „Copiii din Limbenii-Vechi pe post de reporteri”, realizat de CLCT a avut drept scop facilitarea accesului la informație a tinerilor din localitate prin crearea unui post de radio. Proiectul a prevăzut selectarea și instruirea a 10 reporteri-copii care au pregătit și realizat emisiuni radio. Radioul „Antena CLCT” reprezintă o oportunitate pentru tineri de a primi și a difuza informații variate semenilor lor: drepturile copilului, posibilități de participare (seminare, training-uri, conferințe etc.), interviuri cu profesori și copii. Pe lângă știri, felicitări, muzică și interviuri au mai fost organizate dezbateri lunare în direct la care erau invitați copii și tineri din școală, cât și persoane responsabile de lucrul cu tinerii (reprezentanți ai APL, ONG-uri, medici ș.a.). Postul de radio a fost o posibilitate pentru cei implicați direct în funcționarea lui de a învăța și dezvolta abilități de reporteri și tineri jurnaliști.

MODELE DE SUCCES

La inițiativa CLCT Râbnița a avut loc un schimb de experiență între CLCT Râbnița, Dubăsari, Camenca și Edineț. Pe parcursul a trei zile 32 de membri ai celor patru consilii au fost implicați într-un stagiu de formare pentru dezvoltarea deprinderilor de viață în domeniul comunicării, soluționării conflictelor, democrației și drepturilor civile, liderismului, lucrului în echipă și cooperării. Stagiul s-a desfășurat în localitatea Stroiești, ceea ce a

Ține minte

Copilul nu poate fi impus să ia parte la un proiect care este conceput ca unul participativ. De exemplu impunerea copiilor de a participa la diverse conferințe nu poate fi considerată participare. Chiar dacă participă, copiii au dreptul să le abandoneze la orice etapă.

jucat un rol important în dezvoltarea deprinderilor de viață ale participanților prin a-i pune în condiția de a explora o comunitate necunoscută. Serile interculturale organizate în afara orelor de curs au permis familiarizarea cu tradițiile și obiceiurile diferitelor localități. La sfârșitul stagiului participanții au avut posibilitatea să discute planuri de viitor și să stabilească parteneriate între consilii pentru desfășurarea activităților comune.

Tinerii în acțiune

Niciodată să nu vă îndoiiți de faptul că un grup mic de cetățeni responsabili pot schimba lumea. De fapt, doar ei au și făcut-o.

(Margaret Mead)

„... Cunoștințele obținute mă ajută nu doar în cadrul acestui proiect, dar și în viața de zi cu zi ...!” – a exclamat Rodica Cornică de la Lăpușna, deoarece „mi-am dat seama că pot fi un cetățean activ, pot obține cunoștințe referitoare la identificarea și rezolvarea diferitor probleme și putem organiza comunitatea pentru a-mi promova atât ideile proprii, cât și ale celorlalți”.

Proiectul „Tinerii în acțiune” este adresat celor care doresc să schimbe ceva în școala sau comunitatea lor, dar simt că le lipsesc anumite abilități și încrederea că pot schimba lucrurile spre bine. Implicându-

se în proiect, tinerii își pot dezvolta abilitățile de lideri și pot acumula cunoștințele necesare pentru a face advocacy în scopul promovării schimbărilor semnificative în comunitate. Prin intermediul proiectului „Tinerii în acțiune”, cei implicați pot cerceta problemele comunității și cauzele acestora și pot colabora cu administrația locală, administrația școlii și cu toată comunitatea pentru găsirea și implementarea soluțiilor pentru aceste probleme.

Proiectul „Tinerii în Acțiune” este inspirat din Programul „Youth Act!” („Tinerii Acționează”) al organizației americane *Street Law, Inc.*, din Washington D.C.

Pentru prima dată acest proiect a fost implementat în Moldova în anul 2002 în 7 comunități: municipiile Cahul, Chișinău, Edineț și comunele Lăpușna (j. Lăpușna), Grozești (j. Ungheni), Biești și Pohrebeni (j. Orhei). Proiectul este promovat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC), Asociația European Youth

Exchange Moldova (EYE Moldova) și Societatea Independentă pentru Educație și Drepturile Omului (SIEDO). Proiectul a făcut parte din Programul de Schimburi în domeniul Educației pentru Democrație (DEEP Democracy Education Exchange Program) implementat de Consorțiul ONG-urilor din SUA care lucrează în domeniul educației civice, cu suportul financiar al Departamentului Educației al SUA.

În 2003 proiectul este implementat în 15 comunități de CIDDC în colaborare cu Ministerul Educației, Departamentul Tineret și Sport, Asociația EYE Moldova și SIEDO, cu suportul financiar al Reprezentanței UNICEF în Moldova și al Guvernului Statelor Unite ale Americii.

Scopul proiectului este promovarea participării copiilor și tinerilor la nivel local pentru a contribui la dezvoltarea unei societăți civile bazate pe cetățenie activă și drepturile omului.

Obiective:

- a susține inițiativele locale ale tinerilor care le-ar oferi posibilități de participare la dezvoltarea comunităților lor;
- a dezvolta capacitatea tinerilor, în special a celor care întâmpină obstacole în participare, de organizare a comunității și de colaborare cu autoritățile;
- a familiariza tinerii cu strategiile de advocacy (promovare a ideilor) pentru a-i împuternici să facă schimbări la nivel de politici publice locale;
- a le dezvolta tinerilor cunoștințele și abilitățile necesare pentru soluționarea problemelor comunitare și pentru participarea eficientă la procesele de luare a deciziilor și de elaborare a politicilor.

Adulții care lucrează cu și pentru tineri în cadrul acestui proiect:

- Își sporesc capacitatea de a facilita proiectele / acțiunilor tinerilor;
- Capătă cunoștințele și abilitățile necesare pentru a selecta și a utiliza diferite metode de implicare a copiilor și tinerilor la viața comunității;
- Își întăresc rolul de resurse civice în comunitate;
- Învăță să-și dezvolte abilitatea de a include tinerii în educația civică extracurriculară.

Copiii și tinerii direct implicați în proiect:

- Demonstrează cunoștințe despre modelele de soluționare a problemelor comunitare;

- Participă în mod responsabil în soluționarea problemelor în comunitățile lor;
- Identifică cel puțin o problemă și își utilizează cunoștințele și abilitățile pentru a o soluționa;
- Înțeleg drepturile lor civice și democratice legate de rolul lor în viața comunității;

- Îmbunătățesc imaginea lor socială;
- Identifică oportunități pentru a-și aplica cunoștințele și abilitățile în comunitățile lor.

Adulții și tinerii participanți în proiect își dezvoltă cunoștințele și deprinderile despre:

1. Cum se organizează echipa eficientă:

- alegerea liderului grupului
- elaborarea regulamentului grupului
- distribuirea rolurilor și a responsabilităților în echipă
- schițarea unui orar al întrunirilor și al agendei ședințelor echipei
- evaluarea periodică a activităților de grup, măsurarea progresului și a prestației fiecărui membru al echipei

2. Cum se desfășoară o campanie publicitară a proiectului:

După ce v-ați organizat în echipă, este bine să faceți intenția voastră cunoscută la cât mai multă lume din comunitatea voastră: discutați cu părinții, vecinii voștri, prietenii, chiar și cu cineva din conducere (administrația școlii, primarul, etc.), reprezentanți ai ONG-urilor și SRL-urilor etc. Uneori aceștia, chiar dacă oamenii nu au încredere în ei, v-ar putea acorda sprijinul lor, de diferită natură: prin susținere morală, materială sau altceva. Principalul este ca voi să le demonstrați că mizați foarte mult anume pe ajutorul lor.

3. Cum se identifică o problemă din comunitate și să se găsească soluția optimă:

- campania publicitară la proiect;
- identificarea problemei;
- colectarea informației referitoare la problemă, chestionarea/son-

- darea opiniei publice cu privire la relevanța problemei în comunitate;
- examinarea soluțiilor și selectarea soluției optime.

4. Cum se elaborează un plan de acțiune:

- identificarea scopului și trasarea obiectivelor;
- planificarea acțiunilor și alegerea strategiilor;
- identificarea resurselor necesare proiectului;
- determinarea persoanelor responsabile pentru – realizarea acțiunilor/activităților;
- indicarea perioadei de desfășurare a acțiunilor/activităților;
- revizuirea și adaptarea planului de acțiune pentru un eventual proiect.

5. Cum se soluționează problema:

- mediatizarea problemei în comunitate (elaborarea mesajului);
- strategii de susținere și promovare a ideilor privind soluționarea problemei (advocacy).

6. Cum se evaluează progresul/succesul:

- evaluarea obiectivelor;
- evaluarea planului calendaristic;
- evaluarea experienței proprii;
- evaluarea motivației.

MODELE DE SUCCES

Strategii de Advocacy pentru asigurarea dreptului la informație

Odată cu formarea echipei, am început să activăm ca o echipă eficientă. La început, am organizat ședințe neoficiale, în cadrul cărora am făcut cunoștință, ne-am familiarizat cu proiectul, am înțeles că între noi trebuie să se formeze legături strânse, pentru a putea lucra împreună în scopul soluționării unei probleme din comunitatea noastră.

Pentru a identifica problema (cea ce a fost destul de greu, recunoaștem), am făcut un brainstorming și am afișat pe un poster toate problemele, clasificându-le în trei domenii: de ordin social, economic și ecologic.

În afara faptului că am ținut cont de opiniile „Tinerilor în Acțiune”, am organizat sondaje în rândurile profesorilor din liceu, administrației locale și locuitorilor. Până la urmă ne-am decis și am luat hotărârea finală. Am identificat o problemă ce-i preocupă pe circa 85% dintre cetățenii comunei și anume lipsa accesului la informație, în special în rândurile elevilor. În urma unor lungi dezbateri, am conchis că soluția optimă pentru această problemă este instalarea unui nod de radio, de fapt reinstalarea celui care a fost cu mulți ani în urmă. Desigur, nu toți au văzut soluționarea astfel, dar noi, în urma mai multor adunări cu elevii, profesorii, APL, specialiști în domeniu, după dezbateri, ne-am străduit să folosim strategiile *Advocacy* și uite că ne-a reușit să-i convingem că aceasta e soluția optimă. La adunarea cu profesorii totul s-a transformat într-un „plebiscit”, la care profesorii argumentau *pro* sau *contra*, aducând argumente foarte convingătoare în favoarea noastră. Desigur, am întâlnit multe dificultăți pe care le-am depășit cu ajutorul abilităților formate pe parcursul activității

proiectului. Până la urmă, am constatat că marea majoritate vrea și e de acord cu reluarea transmițerilor la nodul de radio. „Dar lipsește cineva cu inițiativă”, a susținut directorul liceului. Noi i-am convins că inițiativa trebuie să vină de la tineri, profesorii trebuie doar să ne susțină material și moral. Toți doresc să fie bine, dar numai să o facă ei – aceasta era viziunea lor. Dar noi, invitându-i la dezbateri cu tema „Uneori mă întrebam de ce nimeni nu face nimic, dar apoi mi-am dat seama că acel cineva sunt eu”, i-am convins că suportul lor e foarte important. Apoi din nou a apărut o problemă. Aveam nevoie de un ajutor financiar pe care îl solicităm de la

comunitate, cca 3000 lei și știm că această sumă nu se va strânge foarte repede. E nevoie de foarte multă putere de convingere, timp, dar totuși, cu toate că ne vine foarte greu, nu renunțăm, și sperăm să ne reușească ce ne-am propus. În acest scop, am apelat la mai multe căi pentru a aduna bani de la comunitate. De exemplu, am tipărit niște buclețe, prevăzute cu câte un buzunăraș, pe care le-am repartizat membrilor echipei. Fiecare a primit câte 3 buclețe pe care le-am repartizat oamenilor care credem că ne vor dona ceva bani. Timp de trei zile înaintea Casei de Cultură a avut loc Hramul Satului, astfel, cu ajutorul primăriei am instalat o cutie în care toți care binevoiesc vor putea depune ceva bani. De asemenea, am afișat un anunț în școală prin intermediul căruia rugăm pe fiecare elev din liceu să dea câte 2 lei, astfel contribuind la adunarea sumei necesare pentru reinstalarea radioului. Etapa pe care o parcurgem e cea mai grea, dar noi știm că speranța moare ultima și nu dorim să ne dăm bătăuși, deoarece suntem siguri că vom reuși.

Polina Panainte,
com. Lăpușna, jud. Lăpușna

Ține minte

Adulții trebuie să știe că experiențele de participare devin pozitive doar atunci când sunt desfășurate într-un cadru de respect pentru interesele copiilor și tinerilor, dacă sunt bazate pe participare reală și dacă nu se face nici o încercare de a discrimina sau a manipula copiii și tinerii implicați.

MODELE DE SUCCES

Tinerii din Șercani

Mă numesc Ina Schițco și fac parte din grupul „Bineva”. Depunând cerere pentru participare la proiect, am fost selectată în grupul „Tinerii în Acțiune”. Timp de trei zile am fost la un seminar de inițiere la Soroca. Lucrurile învățate la Soroca au fost foarte utile pentru echipa noastră. În satul Pohrebeni am fost la primar, de la care am cerut materiale pentru a rezolva problema identificată de noi în comunitate – sădirea arborilor pentru prevenirea eroziunii și îmbunătățirea stării drumurilor. Am fost și la directorul S.R.L. „Tehno IF Agro” și am cerut pari de beton. Șeful ocolului silvic ne-a ajutat cu puieți pentru a-i sădi într-un loc unde este alunecare de teren. Apoi am fost la D-nul Valeriu Brăilă, manager la S.A. „Drumuri Orhei”, care ne-a pus la dispoziție semne de circulație necesare.

După ce am sădit copacii, am îngropat parii în pământ, apoi i-am dat cu var și vopsea, am difuzat niște anchete pentru a vedea ce cred oamenii din sat despre îmbunătățirea stării drumurilor și despre alte probleme rezolvate de noi în Pohrebeni. A fost menționat că lucrul este foarte bun și este de un real folos pentru întreaga comunitate.

Ina Schițco, s. Pohrebeni, jud. Orhei

Direcția-Nord

În toamna anului 2002 și la Edineț s-a implementat proiectul-pilot „Tinerii în Acțiune”. Participanții acestui proiect sunt 15 elevii din școlile și liceele municipiului. Grupul de elevi „Direcția-Nord” deja bine structurat, are un lider, un vicedir și un secretar. Problema identificată de noi a fost influența negativă a drogurilor asupra sănătății, cu sloganul „Anti-Drog”. Intervenția a vizat desfășurarea seminarelor la această temă pentru elevii din clasele 5, 6, 7, 8. Dorim să protejăm tinerii din orașul nostru de pericolul drogurilor. După primul seminar am observat că tinerii este interesat de această problemă, au conștientizat că fiecare din noi trebuie să fie preocupat de acest lucru. La final am organizat o masă rotundă. Mulțumim mult tinerilor din Edineț care s-au străduit să înțeleagă mesajul nostru! Cred că după munca noastră numărul celor care se droghează se va micșora.

Irina Antoci, Edineț

4. Participarea în viața statului

Parlamentul Copiilor

Copiii și tinerii au nevoie să cunoască mai multe despre cum lucrează responsabilii de luarea deciziilor și cum pot contacta persoana potrivită cine, unde și cum?

Parlamentul Copiilor este un proiect care își propune să familiarizeze copiii și adolescenții

cu drepturile și responsabilitățile lor într-o societate democratică și să susțină

E pentru prima dată când am simțit cât de important este rolul meu în societate. De un mare folos sunt cunoștințele acumulate la 1-a sesiune.

*Irina Glijin,
s. Cerlina, jud. Soroca*

participarea lor în cadrul diferitor inițiative printr-o rețea de relații civice deschise.

Obiective:

- promovarea prevederilor Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului și ale Legii Republicii Moldova cu privire la drepturile copilului în mediul copiilor

și oferirea oportunităților pentru participarea acestora în procesul de luare a deciziilor;

- încurajarea participării copiilor prin dezvoltarea propriilor structuri democratice, reprezentative și pluraliste la nivel local și național;
- facilitarea integrării sociale a copiilor cu necesități speciale, instituționalizați, din familii vulnerabile și a altor categorii de copii marginalizați;
- facilitarea dialogului și comunicării interculturale între copiii și adolescenții din toate regiunile Moldovei.

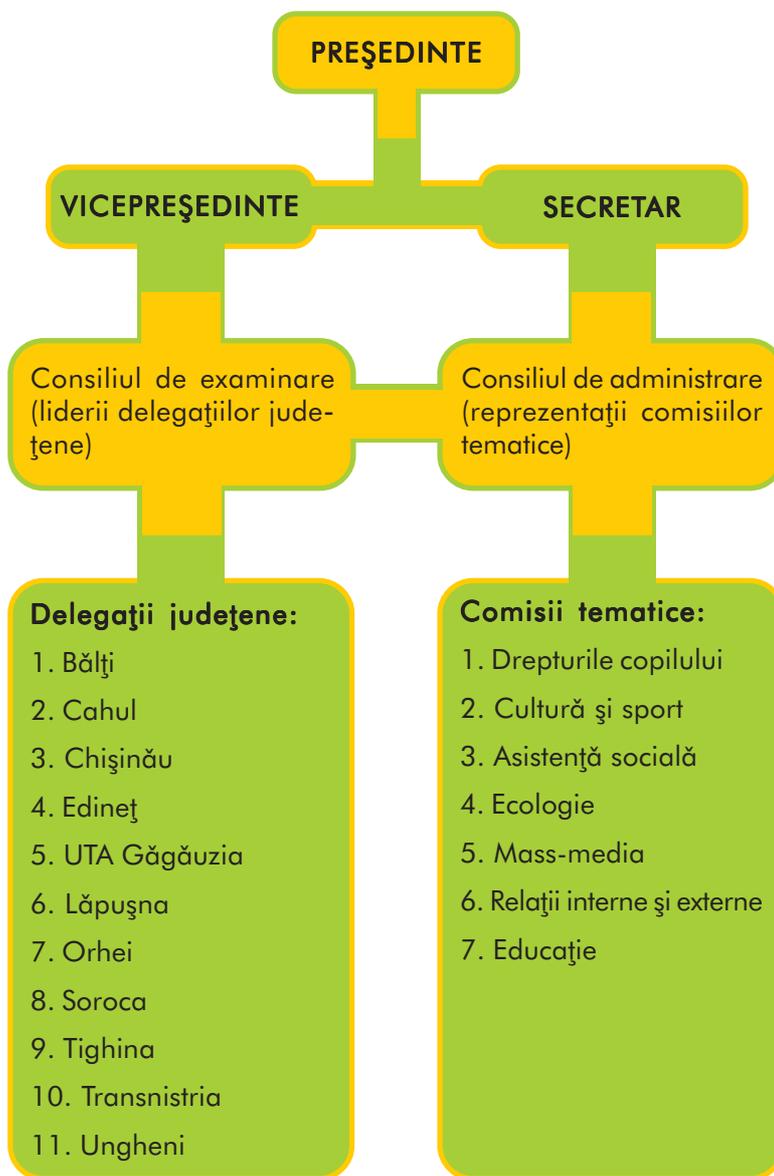
Pe parcursul a patru ani de realizare a proiectului (1999-2003) mai bine de 450 de copii și adolescenți au beneficiat direct de informațiile și activitățile de educație non-formală promovate pe parcursul activității Parlamentului Copiilor, iar alți circa 150.000 de semeni ai lor au beneficiat indirect, participând la activitățile organizate de parlamentarii-juniori în comunitățile și instituțiile lor de învățământ.

La fiecare ediție, proiectul s-a desfășurat pe parcursul unui an de învățământ, structurat pe 4 sesiuni: de vară, toamnă, iarnă și primăvară, cu o durată de 6-7 zile, fiecare din ele fiind dedicată unui subiect ales de parlamentari la sesiunea anterioară. Totodată, pe parcursul sesiunilor deputații participau la diferite ateliere de instruire ce țineau de principiile democrației, structuri europene și internaționale, acte naționale și internaționale privind Drepturile

Omului și Drepturile Copilului, cooperarea și lucrul în echipă, liderismul și luarea deciziilor în mod democratic, comunicarea eficientă și soluționarea conflictelor, justiție socială, interculturalitate, advocacy, strategii de lobby și negociere, prezentare eficientă, egalitatea genurilor, comportament responsabil

și prevenirea HIV/SIDA, asistența socială, prevenirea traficului de ființe umane. O importanță deosebită se acorda procesului de constituire și funcționare a ONG-urilor, elaborării proiectelor, colectării de fonduri și a oportunităților de implicare a tinerilor în viața asociativă.

STRUCTURA PARLAMENTULUI COPIILOR 2002/2003

În cadrul sesiunilor deputații-juniori s-au întrunit în delegații județene și comisii tematice, stabilite de ei înșiși. Întruniți în delegații județene, deputații-juniori își prezentau județele, discutau despre situația copiilor din localitățile județului, elaborau planuri de acțiuni în comun. În comisiile tematice erau discutate problemele existente în domeniu, se făceau schimburi de experiență, erau elaborate soluții posibile.

La ședințele în plen era adoptată structura Parlamentului Copiilor, era ales președintele, vicepreședintele, membrii Consiliului Permanent și subiectul de discuție pentru sesiunea următoare.

Pe parcursul sesiunilor tinerii deputați aveau întruniri cu responsabilii de luarea deciziilor care îi afectează pe copii și tineri: Președintele Republicii Moldova, deputați în Parlament,

membri ai Guvernului, reprezentanți ai Ministerelor Departamentelor, Ambasadelor și Organizațiilor Internaționale acreditate în Republica Moldova, APL și mass-media.

Acum eu aș putea să-mi apăr drepturile, deoarece le cunosc, pot să ascult și să vorbesc mai liber cu o persoană.

*Diana Cealic,
mun. Soroca*

Consiliul Permanent al Parlamentului Copiilor se întrunea în perioadele dintre sesiuni pentru a evalua și monitoriza activitatea deputaților juniori, a analiza rezultatele prezentate de deputați și a prezenta organizatorilor necesitățile lor pentru următoarea sesiune (întâlnire cu experții

într-un anumit domeniu, materiale etc.).

Între sesiuni tinerii parlamentari își continuau activitatea în comunitățile lor, multiplicând în cascadă cunoștințele și informațiile acumulate la sesiune, publicând în presa locală articole despre drepturile și problemele copiilor, creând grupuri de inițiativă ale copiilor și tinerilor pentru identificarea și studierea problemelor concrete din comunitate (pe cine afectează, care sunt eventualele soluții și obstacolele în implementarea acestora, cine pot fi persoanele-resurse), elaborând și implementând planuri de acțiune în vederea soluționării problemei, stabilind legături cu persoanele responsabile pentru luarea deciziilor, utilizând strategii de lobby și advocacy pentru

Locuiesc la sat ca și mulți alți deputați-juniori, de aceea e foarte greu să urnești carul din loc, mai ales când nu ai ajutorul din partea maturilor, ei nu cred în forța copiilor și atunci e dificil să activezi când nu ai susținere. De aceea am încercat să informez nu numai copiii, dar și maturii cu activitățile noastre de la Parlamentul Copiilor și cele dintre sesiuni. Poate așa vor înțelege că copii nu numai se joacă, dar și mai încearcă să schimbe soarta lor și a țării.

*Cornelia Vasilache,
com. Mășcăuți,
jud. Chișinău*

Declarația Parlamentului Copiilor

„Un NU mare pentru maltratare”

Noi, parlamentarii juniori, declarăm maltratarea o barieră în calea dezvoltării normale a copilului. Această problemă se manifestă mai des prin: discriminarea copilului în toate formele, abuzul fizic, emoțional și sexual în școală, familie, stradă, neglijarea copilului în mediul său de dezvoltare, propagarea violenței în mass-media, disconsiderarea opiniei copilului.

Considerăm că premisele acestor probleme sunt: lipsa informației despre abuz și efectele lui, indiferența autorităților în privința acestei probleme, neorganizarea timpului liber și neșcolarizarea copiilor, necunoașterea modalităților de apelare la organele competente, frica

de raportare despre cazurile de abuz, nerespectarea reciprocă între copii, moștenirea viciului din generație în generație.

În legătură cu acestea, credem că problema maltratării poate fi soluționată prin: informarea copiilor și adulților despre problema maltratării și consecințele ei, crearea unei linii telefonice pentru acordarea de ajutor victimelor maltratării, integrarea copiilor maltratați în societate, atenționarea organelor de stat asupra problemei maltratării copiilor.

Studiind această problemă, am ajuns la concluzia că numai cooperând cu întreaga societate, vom putea preveni maltratarea și evita efectele ei – E SOARE CÎND NU E MALTRATARE.

soluționarea problemei și promovând proiecte la nivel local cu participarea membrilor comunității în cele mai diverse domenii: asistență socială, educație pentru sănătate, învățământ, artă, cultură, sport, mass-media, protecția mediului, centre prietenoase copilului etc.

Sesiunea a doua a Parlamentului Copiilor, ediția a IV-a (2002/2003) a fost dedicată problemei maltratării copiilor. În perioada dintre prima și a doua sesiune deputații juniori au studiat problema maltratării copiilor în comunitățile lor (cauze, numărul de copii afectați). La sesiune deputații juniori au hotărât să elaboreze un manifest împotriva privind maltratarea copiilor care a căpătat forma unei declarații, aceasta fiind expediată organizațiilor responsabile de luarea deciziilor în acest sens și mass-media.

Deputații-juniori schimbă lumea

În multe țări din lume, la fel ca și în Moldova, există un Parlament al Copiilor. Trebuie de remarcat lucrurile foarte interesante ce le însușesc copiii pe parcursul sesiunilor din cadrul acestui proiect și care aduce această experiență în realitatea noastră. Chiar din prima zi a primei sesiuni se declară: „Toți copiii au drepturi”, când ei nici n-au auzit că și un copil poate avea drepturi. Parlamentul Copiilor speră ca drepturile să nu fie scrise doar pe hârtie, dar să fie implementate și în viața noastră de toate zilele. Credem că prin intermediul Parlamentului Copiilor, toți copiii să-și cunoască drepturile și să fie respectate de cei adulți.

Mulți copii din Republica Moldova nu știu că au drepturi. Copiii comunei mele, aproximativ toți, au aflat deja despre drepturile lor. Eu și colegii mei am realizat câteva activități în comunitate referitor la drepturile copilului.

În cadrul întâlnirii cu Comisia Parlamentului Republicii Moldova, am acordat întrebări referitoare la problemele învățământului de la sate.

Adrian Băncilă, Manta, județul Cahul

În numai o săptămână, cât a durat prima sesiune a Parlamentului Copiilor, mi-am schimbat concepțiile de viață, mentalitatea. Orice copil putea să spună ce gândește, fără să se jeneze. Chiar și faptul că am putut face cunoștință cu semenii din diferite regiuni ale Moldovei. Dar principala realizare la această sesiune a fost că m-a ajutat să mă autoevaluez. Am venit acasă plin de energie, dispus de a spune colegilor mei despre drepturile lor. Am relatat prietenilor cele văzute și auzite și despre ce m-a impresionat la această sesiune. Am oferit un interviu ziarului „Curierul de Nord”, dar din păcate nu l-au publicat. În școala medie din satul Brânzeni am organizat 2 lecții despre drepturile copiilor, am făcut un panou cu tema „Drepturile Copiilor”. Am organizat desenele despre drepturile copilului. Am început să colectăm bani pentru copiii la cărucior.

Eugen Onea, Brânzeni, județul Edineț

Ține minte

Implicarea copiilor în proiect cere mult timp. Dacă vrem să asigurăm o participare eficientă, vom avea nevoie de timp pentru:

- a-i antrena pe copii să aibă inițiativă;
- a forma un grup de copii care vor analiza inițiativa;
- a le oferi copiilor lecții ce țin de întruniri, luarea deciziilor, interviuri, cercetări;
- a-i informa despre desfășurarea proiectului;
- a le oferi copiilor posibilitatea de a se pregăti pentru întruniri și conferințe;
- a analiza progresul și a discuta schimbările pe care le necesită proiectul.

Proiectul nu trebuie să afecteze viața personală a copiilor, rezervându-le destul timp pentru activitățile în afara proiectului. Alegerea orarului de întruniri trebuie să aparțină copiilor.

Copiii nu trebuie puși în situația de a se simți neajutorați, nefiind pregătiți din timp.

Steluța Roman (or. Rezina, cl. 7) a organizat seminare de informare privind drepturile copilului și tinerilor în școlile din oraș. De asemenea, împreună cu reprezentanții Direcției Tineret și Sport a orașului, în cadrul săptămânalului dedicat Zilei Naționale a Tinerilor, a organizat în toate instituțiile de învățământ din oraș concursul panourilor informative „Drepturile Copilului – Drepturile Tinerilor” și concursul desenele „Noi avem drep-

turi”, iar la biblioteca orășenească – dezbateri între maturi și tineri „Cum ne cunoaștem drepturile”.

Olga Chimirciuc (mun. Chișinău, cl. 8) a organizat un grup de copii cu care a mers la Primăria municipiului, pretura sectorului Botanica, banca EuroCreditBank pentru a-i colinda. Baniile colectați au fost

folosiți pentru asistența medicală a Valeriei Mititiuc, care s-a adresat Parlamentului Copiilor după ajutor.

Santa Ranlol a înființat în or. Ceadâr-Lunga un grup de inițiativă al copiilor. Grupul a realizat o tabără de vară și seminare instruirea celor 262 de copii și tineri participanți în domeniul comunicării și mana-

gementului conflictelor, abilităților de lucru la computer, astronomiei și utilizării telescopului. Partenerii acțiunii au fost administrația locală, administrația taberei de vară, Secția Educație a Primăriei Ceadâr-Lunga.

Dina Dermeș (mun. Cahul) a organizat în liceul său un concurs la care și-a împărtășit ideea de

UNICEF Office in Moldova May 11, 2001 For Immediate Release

Press Release

MEDIA CONTACT

Larisa Lăzărescu-Spetețchi,
Violeta Cojocar

str. 31 August 1989, nr. 131, Chișinău,
Moldova UNICEF Office, Moldova
Tel: 22 00 34, Fax: 22 02 44

PARLAMENTARIII JUNIORI INITIAZĂ COLECTAREA DE SEMNĂTURI ÎN FAVOAREA COPIILOR

- Zece echipe formate din membri ai Parlamentului Copiilor solicită astăzi semnături în favoarea copiilor în cele mai aglomerate locuri ale capitalei
- Începând cu săptămâna viitoare, parlamentarii juniori vor desfășura mini-campanii în propriile localități

Membrii Parlamentului Copiilor, ediția 2000-2001, întruniți în săptămâna aceasta în ultima lor sesiune, lansează astăzi pe străzile Chișinăului campania „Spune DA pentru copii”. Ei solicită tuturor celor care doresc o schimbare spre bine pentru copii să semneze sub zece imperative ale Apelului în sprijinul copiilor și să indice care sunt, în opinia lor, problemele principale din domeniu. Începând cu săptămâna viitoare, parlamentarii juniori vor desfășura mini-campanii în propriile localități. Lor li se vor alătura membrii consiliilor locale ale copiilor și tinerilor, voluntarii angajați în activitățile de promovare a drepturilor copiilor, mai multe organizații neguvernamentale de tineret.

Campania „Spune DA pentru Copii” este desfășurată în cadrul pregătirilor pentru Sesiunea Specială a Adunării Generale ONU,

dedicată în exclusivitate copiilor, care va avea loc în septembrie 2001 la New York, cu participarea șefilor de state și guverne. Rezultatele votării în cadrul Campaniei vor fi prezentate în septembrie delegației Moldovei la Sesiunea Specială ONU, iar ulterior vor fi integrate într-un raport mondial prezentat tuturor participanților la Sesiunea Specială.

Sprijinul pentru copii poate fi exprimat și prin votarea pe Internet, pe pagina specială a Mișcării Mondiale pentru Copii: www.gmfc.org De la lansarea mondială a campaniei la 26 aprilie, mii de persoane din întreaga lume au folosit această metodă pentru a-și exprima aderarea la ideile Mișcării Mondiale pentru Copii, motto-ul căreia este „Schimbă lumea împreună cu copiii!”. Formularul pentru votare poate fi găsit pe paginile Internet: www.unicef.org, www.gmfc.org, www.un.md.

a crea un ziar școlar și a cerut ajutor de la colegii săi pentru înființarea colegiului de redacție. Pe lângă elevi, la crearea ziarului „Crai Nou” au fost implicați profesorii, direcția liceului și Departamentul Tineret și Sport al mun. Cahul.

Forumul Copiilor și Tinerilor

Forumul Copiilor și Tinerilor din Moldova „O lume mai bună pentru copii”, eveniment organizat în cadrul pregătirilor pentru Sesiunea Specială a Adunării Generale ONU în Interesul Copiilor s-a desfășurat la Chișinău, la 10-12 aprilie 2002. Acțiunea a fost organizată de Reprezentanța UNICEF, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, Departamentul Tineret și Sport al Republicii Moldova și Departamentul Educație, Știință, Tineret și Sport al municipiului Chișinău.

Obiectivul principal al Forumului a fost să identifice căi constructive de participare a copiilor și a tinerilor la implementarea acțiunilor în favoarea copiilor, atât la nivel local, cât și național, să faciliteze un schimb de experiență privind practicile reușite de participare a copiilor și a tinerilor la viața comunităților lor.

Forumul a întrunit 220 de reprezentanți ai copiilor și tinerilor din toate județele Republicii Moldova, membri ai Parlamentului Copiilor, Parlamentului Tinerilor, Consiliilor Locale ale Copiilor și Tinerilor, grupurilor de tineri jurnaliști și altor proiecte ale copiilor.

Ține minte

Conducerea statului trebuie să asculte mai atent părerile copiilor și tinerilor și să stabilească niște mecanisme și canale pentru a realiza aceasta. Din moment ce au făcut-o, ei trebuie să se asigure că toți copiii și tinerii știu despre aceste canale de comunicare. Prevederi speciale pot fi făcute pentru tinerii cărora le este mai greu să le vorbească guvernanților – copiii din satele îndepărtate sau copiii orfani.

Participanții la Forum au lucrat în ateliere tematice pentru a elabora modalități de participare a copiilor și tinerilor. Atelierele au fost alese de aceștia din timp, fiecare din ei venind cu idei clare despre problemele ce țin de viața, dezvoltarea și participarea lor la viața comunității. Scopul lucrului în ateliere a fost de a identifica modalități de implicare a copiilor și tinerilor în acțiunile pentru:

- asigurarea calității învățământului;
- sănătatea și protecția socială a copiilor;
- combaterea și prevenirea HIV/SIDA;
- protecția împotriva abuzului, exploatării și violenței;
- parteneriate cu societatea civilă, organele administrației publice locale, instituțiile guvernamentale și agenții economici.

Lucrul în fiecare atelier s-a axat pe identificarea și analiza:

- problemelor-cheie/prioritare în domeniul respectiv;

- experiențelor reușite / inițiativelor copiilor în acest domeniu;
- principalelor obstacole; mijloacelor și căilor constructive de participare a copiilor și tinerilor la rezolvarea problemei abordate;
- ce pot face copiii și tinerii în acest domeniu, inclusiv prin organizațiile / structurile care îi reprezintă (Consilii, Parlamente ale Copiilor și Tinerilor);
- de ce sprijin au nevoie și din partea cui.

În cadrul acestor ateliere tinerii au identificat problemele existente în domeniul respectiv și au formulat propuneri concrete pentru a le soluționa și pentru a asigura participarea copiilor și tinerilor. Lucrul în grupuri a oferit posibilitatea participanților să aplice abilitățile de comunicare și de lucru în echipă, dovedind o abordare creativă a temelor puse în discuție. În fiecare atelier au fost aleși moderatorii și raportorii pentru prezentarea în plen a rezultatelor obținute.

În cadrul ședinței în plen, care a urmat lucrului pe grupe, a avut loc prezentarea rezultatelor activității în atelierele tematice. Copiii și tinerii au avut astfel posibilitatea de a propune Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copiilor, delegației oficiale a Republicii Moldova la Sesiunea Specială ONU în Interesul Copiilor, membrilor Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova, reprezentanților ministerelor și

departamentelor, ai ONG-urilor active în problemele copiilor și tinerilor și reprezen tanților administrațiilor locale din toate județele propria viziune asupra priorităților în aceste domenii.

De asemenea au fost prezentate practicile reușite de participare, dificultățile cu care se confruntă copiii în cadrul inițiativelor existente și sarcinile pe care și le propun pentru viitor. În numele participanților la Forum, Mihai Gîrneț, reprezentantul Consiliului local al copiilor și tinerilor din satul Slobozia Mare, județul Cahul, a declarat că multe inițiative la nivel de sate și orașe au demonstrat ce pot face copiii pentru semenii lor, dar că principalul obstacol în activitatea lor este neîncrederea adulților în potențialul pozitiv al copiilor. Potrivit lui Tudor Darie, din Limbenii Vechi, județul Bălți, până în prezent inițiativele copiilor publicații, campanii de informare pentru sănătate, activități extrașcolare ș.a. - au fost susținute în special de organizații neguvernamentale și agenții internaționale, pe când structurile statele și autoritățile

locale sunt mai puțin preocupate de organizarea activităților pentru și cu tinerii.

Accesul majorității copiilor la informație și consultanță, în special privind riscurile și problemele vârstei, este aproape inexistent, a declarat Ana Buraga, reprezentant al Consiliul Copiilor și Tinerilor din satul Sireți, județul Chișinău. În prezent majoritatea informației ajunge la copiii din sate prin intermediul semenilor lor care participă la cursuri organizate de ONG-uri și nu prin sistemul formal de educație. De aceea participanții la Forum au solicitat modificarea programelor școlare, astfel încât să ofere copiilor o pregătire mai adecvată pentru viață și nu doar cunoștințe academice.

O experiență reușită de participare a copiilor, prezentată în cadrul Forumului, a fost și desfășurarea cu forțele lor a Campaniei „Spune DA pentru Copii”, în cadrul căreia au fost promovate 10 drepturi esențiale ale copiilor și au fost interviuați 312 065 de persoane din Republica Moldova. Acțiunile

Ține minte

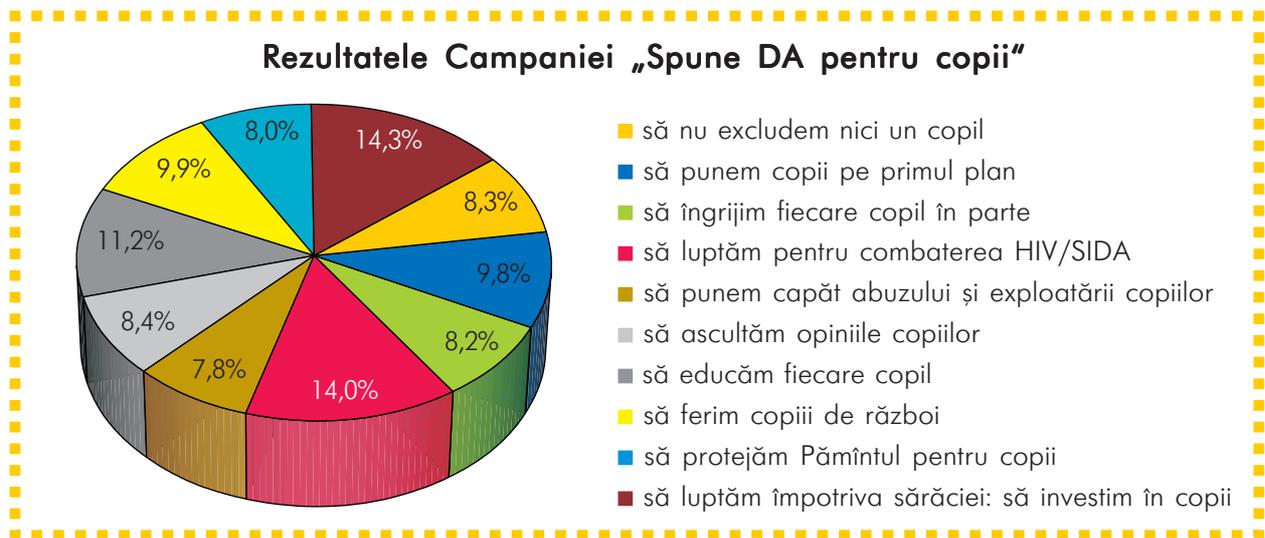
Copiii trebuie să înțeleagă esența și scopul proiectului sau a procesului în care sunt implicați și rolul care le revine.

Manifestările în care copii duc stindarde cu slogane care nu sunt compuse de ei, conferințele în care sunt implicați fără ca să-i înțeleagă agenda, nu corespund principiilor participării. În momentul în care copilului nu i se oferă informația corespunzătoare, acesta nu poate lua deciziile adecvate și nu-și poate exprima părerea. Informația furnizată copilului trebuie să fie accesibilă și adecvată vârstei.

prioritare pentru copiii din Moldova au fost considerate:

- I. Lupta cu sărăcia prin investiții în copii 14.3%
- II. Prevenirea HIV-SIDA - 14%
- III. Educație pentru fiecare copil 11.2%

După închiderea oficială a Forumului a avut loc ședința grupului de lucru pentru elabo-

Declarația copiilor din Republica Moldova

reprezentanți ai Consiliilor Locale ale Copiilor și Tinerilor, Parlamentului Copiilor, Parlamentului Tinerilor și ai Ziarelor Școlare, reuniți în cadrul Forumului „O lume mai bună pentru copii”, care a avut loc la Chișinău la 10-12 aprilie 2002

Analizând situația copiilor din Republica Moldova, constatăm că:

- sărăcia afectează dezvoltarea noastră prin accesul limitat la asistența medicală și socială, educație, activități în timpul liber și posibilități reduse de integrare în viața socială;
- crește numărul copiilor marginalizați de societate copii în instituții, copii cu dizabilități, copiii străzii, copii abuzați și copii în conflict cu legea;
- există posibilități reduse de afirmare a copiilor și de implicare a lor în soluționarea propriilor probleme;
- accesul la informație și consultanță privind drepturile copiilor, problemele și riscurile pentru tineri este limitat;
- sunt foarte puține colaborări eficiente între copii și adulții responsabili de supraviețuirea, dezvoltarea și protecția copiilor (structuri guvernamentale, organe ale administrației publice locale, ONG-uri, agenți economici);
- adulții nu au încredere în potențialul și forțele copiilor.

Considerăm că problemele identificate pot fi soluționate prin:

- participarea directă a copiilor și tinerilor la luarea deciziilor care îi afectează, la toate nivelurile (local, național, internațional);

- revizuirea alocațiilor bugetare destinate protecției sociale a copiilor pentru majorarea esențială a acestora;
- promovarea programelor de reintegrare în societate a copiilor cu dizabilități și a celor din instituții;
- modificarea programelor școlare pentru pregătirea mai adecvată a copiilor pentru viață;
- crearea unor centre de asistență socială, de informare și consultanță pentru tineri;
- reducerea decalajelor de concepții dintre generații prin educarea adulților pentru o mai bună colaborare cu copiii și implicarea lor în activitățile copiilor și ale tinerilor;
- sensibilizarea opiniei publice prin campanii de mediatizare a problemelor și a experiențelor reușite ale copiilor;
- implementarea proiectelor comune ale grupurilor de copii cu ONG-uri, structuri guvernamentale și agenți economici.

Noi dorim și putem să ne implicăm mai mult în soluționarea propriilor probleme.

Am demonstrat acest lucru prin activitatea noastră de până acum.

Oferiți-ne această posibilitate și nu veți regreta!

rarea Documentului Final al Forumului Copiilor și Tinerilor Declarația Copiilor și Tinerilor din Republica Moldova. Declarația a fost remisă tuturor instituțiilor de stat responsabile de situația copiilor în Moldova și, prin intermediul Delegației Guvernamentale a Moldovei, a fost transmisă participanților la Sesiunea Specială ONU în interesul copiilor (8-10 mai 2002).

Delegații Forumului Copiilor și Tinerilor au susținut și o conferință de presă pentru prezentarea rezultatelor Forumului la care au declarat că văd soluționarea multor probleme ale copiilor în acceptarea lor ca parteneri egali în luarea de decizii ce țin de interese lor. Conferința a fost moderată de membri ai Parlamentului Copiilor, Parlamentului Tinerilor, Consiliilor Locale ale Copiilor și Tinerilor și ai Ziarelor Școlare, care au purtat un dialog cu invitații.

Participanții la Forum au decis să inițieze crearea unei rețele permanente de schimb de informație și experiență între copii din diverse localități.

Rețeaua CLCT

În câteva țări europene unde există Consilii ale Copiilor și Tinerilor, există și așa-numitele organizații-umbrele, care facilitează schimbul de informații și de experiență între ele.

Proiectul PAL-TIN (Participarea la Administrarea Locală a TINerilor) a demarat în România în 1994, la inițiativa Asociației MASTER Forum. Pe întreaga durată a acestui proiect a existat

un parteneriat bun cu administrațiile locale, cu Ministerul Educației Naționale, Ministerul Tineretului și Sportului, Departamentul pentru Protecția Copilului și cu numeroase organizații neguvernamentale din România (CENTRAS, Salvați Copiii, Opportunity Associates, Asociația Municipiilor din România, Junior, asociații locale pentru tineret) și din alte țări: ANACEJ, Jeunesse et Reconstruction, EST - Franța, UnderstandingBus - Germania, Democrazia in Erba Italia, EYE Moldova, Centrul pentru Educație Democratică Bulgaria.

Principalul obiectiv al proiectului este promovarea participării copiilor și tinerilor la decizia publică în problemele care îi privesc. Calea de a atinge acest obiectiv este sprijinirea înființării și asistența pentru activitățile Consiliilor Locale ale Copiilor și Tinerilor. Tinerilor li se oferă posibilitatea de a cunoaște mecanismele alegerilor democratice, șansa de a-și pune în valoare calități care mai rar sunt evidențiate în procesul instructiv-educativ în școli și în familii, legate de conduita lor civică, de calitatea lor de cetățeni, de membri ai comunității locale din care fac parte. Adulților (din administrația locală, din școli, părinți și membri ai organizațiilor neguvernamentale locale) li se propune o regândire a universului de așteptări al tinerilor prin luarea în considerare a nevoilor lor, identificate de tinerii înșiși, precum și a soluțiilor propuse de ei.

Din 1994 până în aprilie 2003 s-au constituit 68 de consilii în 29 de județe, inclusiv în trei sectoare ale Bucureștiului (2, 5

și 6). Dintre acestea, peste 40 sunt active derulând activități potrivit strategiilor definite de fiecare consiliu în parte și organizând alegeri la finele mandatului pentru viitorul consiliu.

Potrivit standardelor definite pentru rețeaua PAL-TIN, consiliile sunt alese de colegii lor de generație, au autonomie în raport cu instituțiile publice și promovează parteneriatul cu alte organizații ale societății civile. Resursele financiare necesare sunt atrase de consilii din fonduri locale, ale administrației și de la sponsori. Activitatea lor beneficiază de asistența benevolă a unui coordonator (sau a unui grup de coordonare), precum și de suportul unor tineri voluntari din localitățile respective (adesea foști consilieri ori colegi de-ai consilierilor aleși).

Specific pentru modul de derulare a Proiectului în România este preocuparea de a asigura tinerilor consilieri o pregătire adecvată îndeplinirii obiectivelor pe care ei înșiși și le-au fixat. În acest scop sunt organizate în timpul vacanțelor școlare stagii de formare pe teme din domeniul managementului asociativ. Consiliile sunt autonome în raport cu MASTER Forum, însă beneficiază de asistență pentru alegeri, instruire, schimb de informații (buletinul informativ al proiectului are 56 de apariții), facilitarea parteneriatelor și schimburi internaționale, precum și organizare de reuniuni naționale (anual este organizată o astfel de reuniune națională a consiliilor copiilor și tinerilor în România, de regulă cu participare internațională, având

o temă de interes general pentru rețeaua consiliilor).

Ca fondator al Asociației Europene a Consiliilor Locale ale Copiilor – Youth PLANET (noiembrie 1996, Marly le Roi), Proiectul PAL-TIN promovează exprimarea copiilor și tinerilor și pe plan internațional, facilitând schimburile de experiență dintre consilii din diferite țări europene.

În România cele mai performante Consilii:

- Au o activitate regulată și intensă, concretizată în proiecte realizate care implică un număr cât mai mare de colegi (Baia Mare, Câmpina, Făgăraș, Craiova, Galați, Lugoj, Orăștie, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Zalău);
- Inițiază și permanentizează activități locale ale tinerilor (de exemplu „Challenge Day” competiție sportivă între școli la Câmpina, „Revelionul Tineretului” la Baia Mare, asistența pentru un cămin de bătrâni la Zalău, „Eu și tu, doi prieteni” – parteneriat cultural cu tineri din Bulgaria la Calafat);
- Dezvoltă parteneriate cu alte organizații neguvernamentale din zonă (Baia Mare, Galați, Lupeni, Piatra Neamț, Râmnicu Vâlcea, Zalău);
- Determină progrese pe calea elaborării unor politici locale de tineret (Piatra Neamț, Râmnicu Vâlcea);
- Elaborează și susțin regulat publicații proprii (Câmpina, Baia Mare, Zalău);
- Reușesc să-și realizeze o pagină WEB (Lupeni, Piatra Neamț, Baia Mare, Craiova);

- Organizează stagii de formare pentru membrii consiliului tinerilor (Aninoasa, Baia Mare, Câmpina, Craiova, Făgăraș, Lugoj, Lupeni, Piatra Neamț, Râmnicu Vâlcea, Zalău, Jimbolia, Timișoara);
- Participă la reuniuni regionale și naționale ale rețelei (Baia Mare, Calafat, Câmpina, Craiova, Deta, Galați, Lupeni, Lugoj, Orăștie, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Zalău);

- Sunt active în comunicarea în cadrul rețelei consiliilor (Baia Mare, Câmpina, Făgăraș, Craiova, Galați, Lupeni, Lugoj, Orăștie, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Zalău);
- Sprijină înființarea de consilii în alte localități din zona în care activează (Alexandria, Buziaș, Baia Mare, Câmpina, Galați, Râmnicu Vâlcea);

CLCT în Franța

- reprezintă pentru tineri un mijloc de a se exprima, de a participa, de a acționa în localitate! Consiliile le permit celor în vârstă de 9-18 ani să participe la viața satului, orașului și regiunii sale aducând idei și realizând acțiuni pentru a ameliora viața locuitorilor. Prin intermediul Consiliului tinerii dau avizele lor asupra proiectelor prezentate de aleșii adulți. După 1990 numărul Consiliilor în Franța progresează mult: dacă în 1992 erau 400, astăzi sunt mai mult de 1200;
- funcționează în funcție de realitățile locale. Ele sunt diferite deoarece colectivitățile teritoriale (comunele, administrația școlilor) își organizează Consiliile după cum le înțeleg ele și le adaptează la particularitățile lor specifice. Există deci o diversitate de Consilii: consilii ale copiilor, ale tinerilor sau mixte; care funcționează în cartier, în școală sau în toată localitatea etc.;
- sunt formate în urma alegerilor organizate de colectivitatea locală, ca rezultat al stimulării voluntariatului sau pur și simplu este suficient să te înscrii pentru

a face parte. În cazul alegerilor, tinerii de 9-16 ani sunt în general aleși în mediu școlar, în asociații sau direct la primărie;

- lucrează cel mai des în grupuri mici numite „comisii”. Aceste comisii adesea sunt tematice (ecologie / habitat, sport/timp liber, solidaritate), dar pot fi de asemenea create în funcție de activitățile concrete (de exemplu, comisia „buletin”). Tot consiliul se reunește în ședință plenară cu aleșii adulți de două sau trei ori pe an pentru a-și prezenta proiectele.
- sunt coordonate în general de un matur (adjunctul primăriei, specialist pentru problemele tineretului) și sunt dirijate de un „animator” (o persoană angajată special de primărie pentru a mobiliza și asista consiliile). Acești adulți sunt partenerii principali ai tinerilor, ca și ceilalți membri ai comunității și toți aleșii, de la care ei pot cere sfaturi și ajutor pentru a duce la bun sfârșit acțiunile lor;
- fac bilanțul activității după un an de activitate. Tinerii și adulții propun soluții pentru ameliorarea activității Consiliului.

- Organizează reuniuni sau activități la care participă și alte consilii din țară (Baia Mare, Câmpina, Craiova, Râmnicu Vâcea, Zalău);
- Inițiază și dezvoltă schimburi cu alte consilii din alte țări (Câmpina, Baia Mare);
- Reușesc să organizeze alegerile pentru viitorul consiliu la sfârșitul mandatului.

ANACEJ, asociația națională franceză a Consiliilor copiilor și tinerilor, susține participarea tinerilor la viața comunității și participarea lor la nivel local împreună cu toți alegătorii. ANACEJ afirmă că consiliile sunt deosebit de bine gândite pentru a permite exercitarea drepturilor copilului cum sunt libertatea de asociere, exprimare, accesul la informație și alte drepturi stipulate în CDC.

De la crearea sa în martie 1991, ANACEJ susține mișcarea de creare a Consiliilor copiilor și tinerilor. În prezent cuprinde 464 de comunități și șase provincii în care funcționează aceste consilii, precum și mișcări de tineret și de educație populară.

Obiectivele principale ale ANACEJ sunt:

- sprijinirea creării, funcționării și evaluării Consiliilor;
- conectarea în rețea a experiențelor membrilor prin crearea unei baze de date, organizarea întrunirilor naționale și regionale, zilelor de reflecție și de schimb, elaborarea site-ului său (www.anacej.asso.fr);
- crearea și difuzarea materialelor metodologice și comunicaționale,

- instruirea membrilor Consiliilor,
- cercetări și studii despre Consilii și participarea tinerilor.

Consultările Naționale

Atunci când conducerea unei țări elaborează planurile naționale de acțiuni și programele de activitate în domeniul copiilor și tinerilor, ea este încurajată să consulte opinia beneficiarilor acestor acțiuni – copiii și tinerii. În acest scop sunt organizate consultări naționale cu reprezentanții copiilor, tinerilor și ONG-urile de tineret. Cu toate că aceste consultări nu pot pretinde a fi „reprezentative” pentru punctele de vedere ale tuturor copiilor, ele conțin opinia unui grup de copii și tineri cu o experiență mai mare pentru a se asigura că vocile copiilor și tinerilor sunt auzite în deciziile care îi privesc direct. Sfaturile și sugestiile pe care le dau merită o atenție serioasă.

Copiii și tinerii trebuie implicați în dezvoltarea planurilor de acțiuni deoarece:

- sunt vizați în mod direct;
- copiii își cunosc mai bine problemele lor, deci vocile lor trebuie auzite așa încât guvernul să înțeleagă problemele lor mai bine și să poată ajuta la soluționarea problemelor lor. Copiii și tinerii sunt adeverații „experți” în problemele tinerilor;
- copiii sunt diferiți și deci au diferite necesități;

Ține minte

Consultarea copiilor și a tinerilor poate avea loc la toate nivele: în familie, școală, sat/oraș, județ.

- ei au dreptul (art. 12 al Convenției cu privire la Drepturile Copilului) de a fi consultați în toate deciziile care îi privesc;
- după cum se vede în timpul consultărilor, copiii și tinerii pot și vor să participe la implementarea planului;
- ei vor îmbunătăți eficiența și impactul planului, făcându-l mai reușit;
- aceasta ajută la construirea democrației și încurajează responsabilitatea printre copii pentru viața lor, a comunității și a societății;
- tinerii simt că ei au resurse prețioase pentru a-i ajuta pe adulți în implementarea planului – idei noi și o orientare către viitor.

În Moldova pentru prima dată consultările naționale au fost organizate în lunile februarie-martie 2001 în cadrul Mișcării Mondiale pentru Copii și a pregătirilor pentru Sesiunea Specială ONU în interesul copiilor. Cele cinci întâlniri regionale au fost organizate de către reprezentanții Consiliului Național al Tineretului și Reprezentanței UNICEF în Moldova la Cahul, Comrat, Chișinău, Bălți și Orhei, întrunind aproximativ 280 de persoane, lideri ai ONG-urilor interesate de educația, sănătatea, protecția și participarea copiilor și tinerilor; reprezentanți ai organelor administrației locale și ai guvernului; adolescenți și tineri implicați în programele de participare, inclusiv Parlamentul Copiilor și Consiliile Locale ale Copiilor și Tinerilor; reprezentanți ai instituțiilor academice și mass-media locale.

Consultările s-au dovedit a fi o bună oportunitate de a stimula dialogul dintre autoritățile locale, tineri și organizațiile nonguvernamentale în domeniul protecției copiilor. Principalele probleme puse în discuție de către participanți au fost:

a) participanții au accentuat faptul că **colaborarea dintre ONG-uri și structurile statale este slabă** din cauza obstacolelor birocratice, a lipsei mecanismelor de comunicare adecvate, precum și din cauza insuficienței informaționale privind legislația națională care vizează sectorul asociativ.

b) una dintre problemele cele mai îngrijorătoare, accentuate de către reprezentanții ONG-urilor din toate regiunile, este **accesul limitat la educație**, în special în localitățile rurale. Copiii nu frecventează școala din cauza că familiile acestora nu pot suporta cheltuielile pentru școlarizare, manuale, îmbrăcăminte, încălțăminte și hrană. Deseori școlile nu crează condiții adecvate pentru dezvoltarea copiilor în conformitate cu necesitățile individuale și potențialul lor, ceea ce duce la o calitate mai proastă a instruirii. Fenomenul copiilor, ai căror părinți sunt plecați din țară în căutare de lucru, este o problemă stringentă, iar servicii care ar putea ajuta acești copii nu există. În rândurile tinerilor crește rapid abuzul de droguri, bolile sexual-transmisibile și HIV/

SIDA, în timp ce educația pentru sănătate lipsește în majoritatea cazurilor din programul școlar;

c) în cadrul tuturor consultărilor cu ONG-urile a fost pusă în discuție **problema copiilor instituționalizați**. Reprezentanții facultăților de asistență socială din cadrul universităților au pledat pe parcursul întâlnirilor pentru necesitatea reintegrării copiilor în familie și dezvoltarea serviciilor de plasament familial. De asemenea, s-a accentuat asupra instituirii serviciilor de reabilitare a copiilor cu handicap, includerea și socializarea lor. Pe agendele autorităților locale lipsește cu desăvârșire sprijinul pentru familiile copiilor cu handicap;

d) unul dintre punctele apărute des în agenda consultărilor a fost **informarea și dezvoltarea adolescenților și tinerilor** – necesitatea stringentă a informării și educației adolescenților pentru sănătate, deprinderi de viață, precum și organizarea timpului lor liber. În toate regiunile Moldovei, acest grup social s-a dovedit a fi cel mai limitat în ceea ce privește accesul la informația relevantă și corespunzătoare vârstei. Nu există localuri sigure și prietenoase, unde adolescenții și tinerii să-și petreacă timpul liber, să comunice, să se informeze etc. Fostele cămine culturale și biblioteci publice sunt închise sau se află într-o stare deplorabilă, iar

altele noi pentru copii nu se creează.

Ca rezultat al acestor consultări, au fost implementate următoarele acțiuni:

- UNICEF și Consiliul Național al Tineretului au editat lunar pentru ONG-urile preocupate de problemele copiilor și tinerilor buletinul informativ „Interacțiunea” cu informații despre inițiativele și proiectele noi, schimburi de experiență etc.;
- au fost sprijinite și stimulate consultațiile/întâlnirile ONG-urilor și ale reprezentanților organelor administrației locale;
- UNICEF împreună cu Consiliul Național al Tineretului și alte organizații au organizat traininguri de formare pentru liderii ONG-urilor locale și funcționari publici locali;
- au fost instruite noi grupuri de tineri voluntari;
- UNICEF și Consiliul Național al Tineretului elaborează pachete informaționale periodice pentru ONG-urile implicate în protecția drepturilor copilului.

Ține minte

Guvernele trebuie să facă mai multe eforturi pentru a consulta copiii și tinerii asupra problemelor lor și nu doar atunci când sunt în timpul campaniei electorale.

5. Participarea în viața comunității internaționale

Youth Planet

Pentru a crea o cetățenie europeană și națională activă este necesar ca tinerii să participe la nivel local.

Numărul crescând de țări în care tot mai mulți tineri sunt reprezentați de structurile participative care apar în comunitățile lor marchează o inovație socială majoră. Astăzi aceste consilii ale copiilor și tinerilor funcționează practic în toate țările europene. Chiar dacă i-au forme și denumiri diferite, toate au un scop comun și anume integrarea tinerilor în viața comunității prin intermediul inițiativelor lor, prin identificarea și soluționarea problemelor, prin realizarea proiectelor concrete.

În multe țări consiliile copiilor și tinerilor s-au grupat în asociații naționale, iar în 1997 asociațiile naționale din Franța, Italia, Ungaria, Suedia și România au creat Youth PLANET. Asociația Europeană a Consiliilor și Parlamentelor Copiilor și Tinerilor.

Youth PLANET prevede dezvoltarea participării tinerilor la viața comunității și astfel promovarea unei democrații active. Youth PLANET se dorește a fi un punct de legătură dintre consiliile copiilor și tinerilor și instituțiile europene, Uniunea Europeană și

Consiliul Europei pentru a favoriza participarea copiilor și tinerilor la viața locală. Această asociație europeană stabilește legături între tineri prin organizarea diverselor întâlniri și reuniuni.

Domenii de competență Youth PLANET

Asociația are ca scop promovarea cetățeniei la nivel european prin intermediul participării tinerilor la democrația locală. Asociația urmărește:

- dezvoltarea participării copiilor și tinerilor la viața comunității;
- promovarea unei democrații active la nivel local;
- mediatizarea realizărilor în domeniul participării tinerilor în țările europene;
- dezvoltarea schimbului de experiență între comunitățile locale europene, între tinerii consilieri și parlamentari și între adulții care lucrează cu ei;
- favorizarea participării tinerilor la viața locală prin exercitarea rolului de purtător de cuvânt al colectivităților teritoriale în fața autorităților europene;
- susținerea cercetărilor și practicilor participative ale tinerilor.

Domenii de activitate

- stagii de formare pentru tinerii aleși și pentru adulți;

- publicarea buletinului informativ care conține informații despre Youth PLANET și despre consiliile și parlamentele din țările membre;
- publicarea sondajelor, studiilor efectuate de Youth PLANET și membrii săi;
- întâlniri și reuniuni ale membrilor Consiliilor locale ale copiilor și tinerilor și Parlamentelor tinerilor.

Consiliile și parlamentele tinerilor în Europa

Consiliile și parlamentele sunt structuri care permit tinerilor să se implice la nivel local pentru îmbunătățirea vieții membrilor comunității. Este dificil de a defini exact consiliile și parlamentele odată ce ele diferă unul de celălalt. Cu toate acestea ele toate au misiuni comune:

- reprezentarea tinerilor de pe un anumit teritoriu;
- schimbul de idei referitor la viața comunității;
- realizarea proiectelor în scopul îmbunătățirii vieții cotidiene;
- consultarea tinerilor cu privire la proiectele factorilor de decizie.

Sesiunea Specială în Interesul Copiilor a Adunării Generale a ONU, Forumul Copiilor Lumii, Planul Global și Planurile Naționale de Acțiune

Mai mult de 60 de lideri de state și guverne s-au întrunit în perioada 8-10 mai 2002 la New York într-un summit fără precedent dedicat viitorului copiilor. Sesiunea Specială în interesul Copiilor a Adunării Generale a ONU a convocat într-un șir de ședințe oficiale și evenimente conexe nu doar oficialități, ci și peste 2 000 de reprezentanți ai societății civile, 400 de copii și tineri, personalități proeminente din lumea business-ului, cultură, cercuri academice și grupuri religioase din întreaga lume.

Este pentru prima dată în istoria omenirii când copiii și tinerii au fost implicați atât de mult în elaborarea deciziilor privind propria soartă și au fost ascultați de liderii lumii. În ajunul deschiderii Sesiunii Speciale ONU, la New York a avut loc un Forum al Copiilor Lumii, cu participarea a 400 de copii din mai mult de 100 de state. În mesajul acestora către liderii lumii, discutat și elaborat timp de trei zile, dat citirii în ședința plenară a Sesiunii Speciale de către doi adolescenți, s-a spus: „Noi nu suntem sursele problemelor - noi suntem resursele necesare pentru a le soluționa. Noi nu suntem cheltuieli, noi suntem investiții. Noi nu suntem doar tineri - noi suntem persoane și cetățeni ai acestei lumi”.

Participanților la sesiunea Specială le-au fost prezentate

rezultatele unei campanii fără precedent – „Spune DA pentru Copii”, în care și-au exprimat sprijinul pentru acțiuni urgente în favoarea copiilor 95 milioane de persoane din întreaga lume. Campania a fost inițiată de liderul mondial în domeniul drepturilor omului, Nelson Mandela, și a făcut ocolul lumii, atât în statele înalt industrializate, cât și în cele în curs de dezvoltare, mobilizând interesul și sprijinul pentru copii. Echipe de tineri voluntari au explicat oamenilor din cele mai îndepărtate sate esența celor 10 puncte ale apelului în sprijinul copiilor. În întreaga lume au participat 51 529 278 de persoane, problemele principale fiind considerate 1. Educație pentru fiecare copil – 14.1%, 2. Excluderea socială a copiilor – 13.1 %, 3. Prevenirea HIV/SIDA – 11.4%.

Cea de-a 27 Sesiune Specială a Adunării Generale ONU, primul eveniment de asemenea proporții care a abordat situația copiilor, s-a încheiat după o săptămână de negocieri interguvernamentale asupra noului plan de acțiuni, zeci de evenimente conexe, adresând toate problemele legate de situația copiilor, de la imunizări până la traficul cu copii, și un schimb franc de opinii între șefi de state și reprezentanți ai copiilor și tinerilor din întreaga lume.

Documentul final al înaltului for a fost intitulat „O lume mai bună pentru copii”. Mai mult de 18 luni de discuții asupra acestuia pentru a se ajunge la un consens, au rezultat într-o agendă solidă de viitor, ce se concentrează pe

prioritățile-cheie: promovarea sănătății, a educației pentru toți, protejarea copiilor de abuz, exploatare și violență și combaterea HIV/SIDA.

La Sesiunea Specială liderii mondiali și guvernele statelor lumii s-au angajat să creeze o lume mai bună pentru copii, adoptând un **Plan Global de Acțiune**. În acest Plan guvernele au fost de acord că „Noi trebuie să respectăm dreptul copiilor și adolescenților de a se exprima și de a participa în toate problemele care îi afectează, în conformitate cu vârsta și nivelul lor de maturitate”. La întoarcerea de la Sesiunea Specială, guvernele s-au angajat să dezvolte în țările lor un **Plan Național de Acțiune (PNA)** pentru a face viața copiilor mai bună și pentru a face drepturile lor o realitate. Deoarece acest Plan vizează copiii și tinerii nemijlocit, este necesar ca copiii și tinerii însuși să poată contribui la designul și dezvoltarea PNA.

Cum trebuie guvernele să implice copiii și tinerii în dezvoltarea PNA?

- să implice copiii de la început și să încurajeze implicarea lor de-a lungul întregului proces;
- să fie transparentți despre procesele pentru dezvoltarea PNA să stabilească clar orarul acțiunilor și să explice ce se întâmplă la fiecare etapă;
- să ofere și să mediatizeze informații relevante despre problemele copiilor și procesul PNA într-un limbaj simplu;
- să ofere timp suficient;

- să se asigure că copiii și tinerii au informații din timp despre ședințe;
 - să folosească abordări prietenoase tinerilor pentru a încuraja participarea copiilor și tinerilor – să aplice metode de lucru potrivite vârstei copiilor;
 - să fie deschiși și transparenți în privința resurselor disponibile pentru susținerea procesului;
 - să creeze oportunități pentru a implica cât mai mulți copii și tineri în proces, de exemplu prin organizarea forumurilor și dezbaterilor sau mergând prin școli și explicând ce se întâmplă;
 - să țină copiii și tinerii la curent;
 - să acorde copiilor și tinerilor răspunsuri prompte și feedback regulat la contribuțiile lor;
 - să rețină că acțiunea este la fel de importantă ca și discuția – să delegheze responsabilități;
 - să creeze condiții oneste, să lupte cu corupția;
 - să folosească școala ca localcheie pentru distribuirea informației, încurajarea dezbaterilor și construirea dialogului între politicieni și copii și tineri;
 - să folosească tineri „supraveghetori” sau consultanți pentru a susține procesul (de exemplu, persoane tinere cu experiență în procese similare) și „experți” care ar putea ajuta copiii și tinerii să-și transforme ideile în propuneri practice într-un limbaj corect;
 - să se asigure că ideile și sugestiile copiilor și tinerilor sunt incluse în PNA;
 - să se asigure că oficialitățile guvernamentale implicate în dezvoltarea PNA înțeleg importanța implicării copiilor și tinerilor, sunt instruiți în drepturile copilului și cunosc cum să susțină participarea copiilor și a tinerilor.
- Ce metode trebuie să folosească copiii și tinerii pentru a influența dezvoltarea PNA?**
- să invite reprezentanții autorităților locale și centrale pentru a discuta cum pot fi implicați în procesul elaborării PNA și cum poate fi îmbunătățită comunicarea între copii și guvern;
 - să scrie scrisori și petiții cerând implicarea copiilor în procesul de elaborare a PNA;
 - să pregătească PNA „alternativă” pentru a arăta ce cred copiii și tinerii că ar trebui să se întâmple;
 - să se asigure că comisiile, consiliile, parlamentele și alte rețele ale copiilor și tinerilor sunt implicate în pledoaria pentru implicarea copiilor și tinerilor în procesul de elaborare a PNA;
 - să facă educație publică ridicarea conștientizării părinților, comunităților și publicului general despre dezvoltarea PNA și importanța implicării copiilor și tinerilor;
 - să implice mass-media să le explice ce se întâmplă și să încerce să se asigure că opiniile copiilor și tinerilor sunt auzite;
 - să organizeze campanii publice pentru ridicarea conștientizării și pledoarie pentru acțiune în problemele cele mai importante;
 - să propună ONG-urilor naționale și internaționale să pledeze în fața guvernelor ca să țină cont de propunerile copiilor și tinerilor.

Capitolul III

Învățăm participarea

Sugestii privind desfășurarea activităților

Tinerii au dreptul să se simtă siguri și să-și exprime liber ideile, gândurile și opiniile, participe activ în societate. De asemenea, este important ca aceste idei și opinii să fie luate în considerare. Prezentul capitol oferă participanților oportunități să practice deprinderile de exprimare și de ascultare a ideilor și opiniilor altora. Întrunindu-se, tinerii pot avea ce spune și pot face o schimbare.

Activitățile din acest capitol pot fi desfășurate atât de adulți, cât și de tinerii înșiși. În al doilea caz, aceasta se numește educația de la egal la egal persoane asemănătoare fac schimb de cunoștințe și informații. Această asemănare poate fi bazată pe vârstă, religie, sex, interese, mediul în care locuiesc, lucrează sau învață. În lucrul cu tinerii caracteristica cea mai des aplicată în educația de la egal la egal este vârsta. Fiind de aceeași vârstă cu participanții, educatorul de la egal la egal este mai aproape de înțelegerea atitudinii, culturii și limbajului fiecărui participant.

Această metodă, care presupune ca oamenii să învețe unii de la alții în medii non-formale, întotdeauna a jucat un rol

important în viața tinerilor. Atunci când se joacă împreună, desfășoară activități comune sau pur și simplu comunică, tinerii se ajută și se susțin. Deseori tinerii își împărtășesc problemele sau griile mai cu dragă inimă prietenilor decât să caute sfaturi sau susținere la profesioniști.

Educația de la egal la egal recunoaște că tinerii au deprinderi și competențe pentru a-și spune cuvântul în lume și pot lua parte la viața comunității lor. Ca rezultat, a sporit participarea tinerilor prin dezvoltarea consiliilor tinerilor și a crescut recunoașterea rolului consiliilor școlare conduse de elevi.

Desfășurând activități cu un grup de tineri, este important să iei în considerație mereu câteva lucruri.

Cofacilitarea

Dacă este posibil, întotdeauna desfășoară atelierul împreună cu cineva. Vă va fi mai ușor să împărtășiți responsabilitățile și să lucrați cu mai multe grupuri mici. Când două persoane desfășoară un atelier, este mai simplu să menții interesul participanților și ritmul de lucru. Facilitatorii se pot susține în caz dacă ceva nu merge așa cum a fost planificat. Este mult mai ușor să

evaluezi atelierul împreună cu cineva, decât de unul singur.

Cunoaște-ți grupul

Încearcă să găsești informații despre grup și despre ce vor ei de la această întrunire. Planifică-ți activitatea conform necesităților, nivelului de informare, experienței și vârstei participanților. Întâlnește-te în prealabil cu ei și discută despre așteptările lor. Încearcă să afli dacă unii participanți au dorințe speciale (de exemplu anumite teme sau activități) pe care va trebui să le iei în considerare.

Managementul timpului

Planifică activitățile cu atenție și nu încerca să acumulezi prea multe în timpul pe care îl ai la dispoziție. Dacă activitatea ia mai mult timp decât ai preconizat, încearcă să o scurtezi așa ca să-ți ajungă timp și pentru discuții. Pe de altă parte, dacă mai ai mult timp la dispoziție, nu încerca să lungești discuțiile, ia o pauză sau organizează un joc energizant.

Creează o atmosferă de lucru degajată

Participanții trebuie să se simtă liberi să exploreze, să descopere, să comunice și să-și împărtășească ideile. Fii sincer, prietenos și cu simțul umorului. Nu utiliza jargoane sau un

limbaj pe care participanții nu le înțeleg.

Stabilește regulile de lucru

Regulile de lucru sunt un șir de enunțuri despre cum vor lucra împreună membrii grupului. Ele vor ajuta grupul să lucreze într-un mediu sigur și de încredere. Elaborarea lor poate fi deosebit de importantă dacă participanții nu se cunosc și nu se simt siguri în grup. Încearcă să asiguri ca fiecare să aibă posibilitatea de a contribui la discutarea regulilor de lucru fie în grupuri mici sau în grupul mare pentru ca fiecare să aibă sentimentul de a fi coautor al lor. Încearcă să apreciezi și să respecti persoanele din grupul tău și tratează-le în mod egal.

Folosește diferite tehnici

Oamenii învață în mod diferit. Unii învață mai bine atunci când discută cu cineva, alții atunci când privesc materialele vizuale ori atunci când încearcă singuri să facă ceva. Este important ca întrunirile tale să includă activități și exerciții care fac oamenii să participe în moduri diferite. Aceasta va asigura caracterul variat și nu va permite plictiseală.

Lucrul în grup

Este o metodă care îl încurajează pe fiecare să participe și permite tuturor să lucreze împreună, să-și combine deprinderile și talentele și să-și unească eforturile pentru a îndeplini o sarcină. Mărimea grupului depinde de numărul participanților și de spațiul disponibil. Un grup mic poate fi de 2-3 persoane, dar cel mai bine se lucrează în

grupuri de 6-8. Lucrul într-un grup mic poate dura 15 minute, o oră sau o zi, în dependență de caracterul obiectivului propus. Lucrul în grup:

- încurajează responsabilitatea;
- dezvoltă deprinderile de comunicare;
- dezvoltă cooperarea;
- implică deprinderi de luare a deciziilor prin consens.

Brainstorming

Este o cale de a prezenta un subiect nou, încurajează creativitatea și generarea multor idei într-un timp scurt. Metoda poate fi folosită pentru soluționarea unei probleme specifice sau pentru a răspunde la o întrebare. Reguli:

- formulează clar problema sub formă de întrebare care ar putea avea mai multe răspunsuri posibile;
- scrie întrebarea acolo unde fiecare o poate vedea;
- roagă participanții să contribuie cu idei și scrie-le sub formă de cuvinte sau expresii scurte, așa încât să le vadă toți;
- încheie brainstorming-ul atunci când nu mai sunt idei;
- revizuieste toate sugestiile comentându-le.

Important:

- scrie FIECARE sugestie nouă. Adesea cele mai creative sugestii sunt cele mai utile și interesante!
- nimeni nu trebuie să facă comentarii sau să judece ceea ce este scris până la sfârșitul activității sau să repete ideile care deja au fost spuse;

- încurajează-i pe toți să contribuie;
- propune ideile proprii numai în cazul în care grupul are nevoie de încurajare;
- dacă o sugestie nu este clară, cere clarificări de la cel care a propus-o.

Scrisul pe pereți

Este o formă de brainstorming. Participanții își scriu ideile pe fișe mici pe care le lipesc apoi pe un perete. Avantajul acestei metode este că participanții se pot gândi în liniște înainte de a fi influențați de ideile altora, iar fișele pot fi schimbate cu locurile pentru a clasifica ideile.

Discuția

Este o cale bună pentru facilitator și pentru participanți să descopere care este atitudinea lor față de anumite probleme. Este o metodă reușită pentru a încuraja participarea, deoarece participanții au nevoie de a explora și a analiza problemele pentru sine. Noutățile, posterele și studiile de caz sunt instrumente utile pentru stimularea discuțiilor. Puteți începe cu întrebarea „Ce credeți despre ... ?”

Bâzâitul

Este o metodă bună în cazul când în timpul unei discuții în grupul mare nu apare nici o idee. Roagă participanții să discute tema în perechi, timp de 1-2 minute și apoi să-și împărtășească ideile cu restul grupului. Foarte repede o să descoperi o atmosferă de „bâzâit” și participanții „bâzâind” cu idei!

Aranjarea

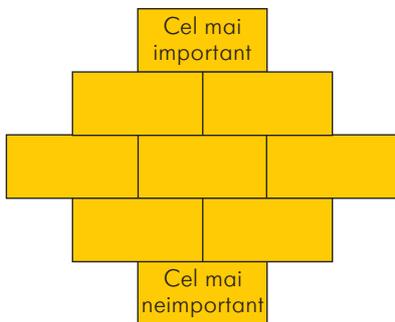
Este o metodă utilă când dorești să oferi o informație specifică sau să stimulezi o discuție pe o anumită temă în grupuri mici. Aranjarea poate fi în formă de:

Scară

sau

Diamant

Jocul pe roluri

Jocul pe roluri este o metodă de învățare activă, bazată pe un scenariu în care participanții au de jucat un anumit rol. Este un instrument foarte bun și are nevoie de coordonare atentă. Va trebui să stabilești un scop și niște obiective clare pentru sesiune. Scenariul trebuie adaptat la necesitățile și natura specifică a grupului de participanți. Nimeni nu trebuie să fie ofensat personal de scenariu

sau de jocul cuiva. Ar putea fi util să repartizezi anumite roluri participanților care nu ar fi jucat în viața reală. Trebuie să rezervezi destul timp pentru desfășurarea jocului pe roluri și pentru discuțiile de mai apoi. De asemenea este necesar să rezervezi timp suficient ca participanții să înțeleagă rolul lor și să intre în el. Este foarte important ca participanții să iasă din rol înainte de a începe discuțiile. Observatorii (participanții care nu au luat parte la joc) trebuie să cunoască bine instrucțiunile și să contribuie la discuții. După ce ai exersat jocurile pe roluri propuse, roagă participanții să propună situații pentru altele noi bazate pe cazuri simple din viața lor de zi cu zi de acasă, la școală, din viața socială.

Simularea

Simularea poate fi concepută ca un joc pe roluri extins și care îi implică pe toți. Simularea le permite participanților să experimenteze situații provocatoare, dar într-o atmosferă sigură. Simularea adesea cere implicare emoțională, care o transformă într-un instrument foarte puternic. Participanții învață nu doar cu capul și mâinile, dar și cu inimile.

Imagini: fotografii, desene, caricaturi, colaje

O imagine spune o mie de cuvinte. Imaginile vizuale sunt instrumente puternice pentru oferirea informației și pentru stimularea interesului. Ține minte că desenul este un mijloc important de auto-exprimare și

de comunicare nu doar pentru cei a căror stil de gândire este vizual, dar și pentru cei care nu se simt siguri să se exprime verbal.

Ziare, radio, televiziune, Internet

Mass-media sunt fără dubii surse de material util pentru discuție. Întotdeauna este interesant să discuți conținutul și felul în care este prezentat un material, să analizezi stereotipurile și influențele pe care le conține.

Dă instrucțiuni clare

Asigură-te că toți au înțeles instrucțiunile și știu ce au de făcut. Cel mai simplu mod este să le oferi participanților posibilitatea să te întrebe. Nu te teme de întrebări: ele sunt foarte utile și îți dau (ție, dar și întreg grupului) oportunitatea de a clarifica lucrurile. Lipsa întrebărilor uneori este un semn de confuzie generală („... mă tem să întreb pentru că toți ceilalți par să fi înțeles”).

Evaluarea

Oferă-le participanților destul timp să îndeplinească activitatea și, dacă este nevoie, să iasă din rol înainte de a începe discuțiile despre ce s-a întâmplat și ce au învățat. Rezervează timp la sfârșitul fiecărei activități pentru a vorbi despre ceea ce au învățat participanții și cum văd ei legătura dintre toate acestea și propria lor viață, comunitate sau lumea largă. Reflecțiile asupra celor învățate ajută participanții să însușească mai multe din experiențe. Pentru evaluare pot fi propuse următoarele întrebări:

- ce s-a întâmplat în timpul activității și cum v-ați simțit?
- ce ați învățat despre sine?
- ce ați învățat despre problemele abordate?
- cum puteți merge înainte și să folosiți ceea ce ați învățat?

Revizuirea

Este importantă revizuirea periodică a lucrului și a celor învățate. Aceasta poate fi realizată la sfârșitul zilei sau la

sfârșitul unei serii de două sau trei lecții sau întâlniri. Poți constata că grupul găsește revizuirea plictisitoare, în special dacă deja au fost mai multe discuții. Reține că revizuirea nu trebuie să decurgă numai prin discuții, poți de asemenea aplica tehnici care includ limbajul corpului, desene, sculpturi etc.

Co-facilitatorii trebuie să găsească timp pentru a se relaxa și pentru a revedea cum au mers

lucrurile pentru ei. Discutați despre:

- cum a decurs activitatea din punctul de vedere al fiecăruia: pregătire, timp, moderarea activităților etc.;
- ce au învățat participanții și dacă aceste lucruri coincid cu obiectivele stabilite;
- care sunt rezultatele: ce va face grupul mai departe ca rezultat al participării în activitate;
- ce ai învățat tu și colegii tăi.

ACTIVITĂȚI

Simbolurile folosite pentru prezentarea activităților:

TEMA		Tema generală pe care o abordează activitatea. În acest capitol se abordează cinci teme: drepturile general-umane, drepturile omului, Convenția cu privire la Drepturile Copilului, drepturile copilului, educație electorală, participare.
OBIECTIVE		Rezultatele activității privind cunoștințele, practicile, atitudinile și valorile.
MĂRIMEA GRUPULUI		Numărul de persoane care trebuie să participe la activitate.
TIMP		Timpul necesar pentru desfășurarea activităților, inclusiv a discuțiilor.
VÂRSTA		Vârsta minimă a participanților la activitate.
MATERIALE		Lista echipamentului necesar pentru organizarea activității.
DESFĂȘURAREA		Pașii care trebuie efectuați pentru desfășurarea activității.
EVALUARE		Întrebări și sugestii pentru a ajuta facilitatorul să desfășoare aprecierea.
VARIAȚII		Idei pentru adaptarea activității la diferite situații.

Invazia

TEMA Drepturi general-umane

OBIECTIVE A înțelege în ce mod comunitățile stabilesc valorile/regulile după care este organizată viața lor în comun. Această activitate poate servi drept bază pentru a înțelege cum sunt asigurate și protejate drepturile de către societate și nu de persoane în parte

MĂRIMEA GRUPULUI 20-30 persoane

TIMP 25 minute

VÎRSTA De la 13 ani

MATERIALE Hârtie, pixuri, varianta originală sau prescurtată a diferitelor documente internaționale care proclamă drepturile omului (Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția cu privire la Drepturile Copilului, Convenția asupra Eliminării Tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeii etc.)

DESFĂȘURAREA

1. Pregătește sala împreună cu grupul.
2. Explică grupului că ei reprezintă o comunitate de persoane care trăiesc într-o țară în care valorile lor sunt împărtășite și susținute la nivel de stat.
3. Divizează participanții în grupuri de 4-6 persoane.
4. Roagă fiecare grup să elaboreze o listă de afirmații despre valorile în care cred (ex.: a spune adevărul, a nu fura etc.).

5. Anunță fiecare grup că țara lor a fost invadată și ocupată de o altă țară. Invadatorii au dat populației un șir de instrucțiuni care trebuie respectate cu strictețe. Ei insistă:

- a. Toate valorile existente (lista de valori elaborată de grup) să fie anulate;
- b. Oamenii nu trebuie să aibă în genere nici un fel de valori;
- c. Oamenii trebuie să facă doar ceea ce le ordonă invadatorii.

6. Roagă fiecare grup să discute situația. Participanții trebuie să răspundă la următoarele întrebări:

- a. Care din valorile stabilite de grup sunt atât de importante, încât invadatorii trebuie și ei să le respecte?
- b. Ce trebuie să facă ei ca să-i convingă pe invadatori de necesitatea respectării acestor valori? Acțiunile lor nu trebuie să contravină propriilor lor valori, de exemplu: să nu existe violență.

7. Fiecare grup își va prezenta răspunsurile în fața celorlalte grupuri. După prezentări, participanții discută aceste răspunsuri în grupul mare. Există oare asemănări sau diferențe între răspunsurile diferitor grupuri? Ideile și gândurile lor inițiale s-au schimbat/au evoluat?

EVALUARE

Prezintă documentele ONU ca declarații ale principiilor/valorilor universale, utilizând următoarele întrebări: a. Este acest scenariu real/ Se poate întâmpla așa ceva în viața reală? Cunoașteți din istorie exemple de situații în care oamenii li se negau valorile în acest fel? b. Poate exista o autoritate/putere la un nivel mai înalt care ar proteja valorile și care ar fi respectată și de invadatori și de cei invadați? c. Cum ar putea această putere/ autoritate să devină eficientă?

Pe cine vei salva?

TEMA	Drepturile omului
OBIECTIVE	A face schimb de opinii despre importanța oamenilor în societate după profesie și sex A stimula luarea deciziilor în grup
MĂRIMEA GRUPULUI	25-30 persoane
TIMP	30 minute
VÎRSTA	De la 13 ani
MATERIALE	Reviste, ziare, foarfece, fișe de carton, clei
DESFĂȘURAREA	1. Selectează și decupează din mai multe reviste poze care reprezintă oameni (vezi boxa). 2. Încleie pozele tăiate pe cartonașe separate. Acest proces ar putea face parte din activitate.

3. Împarte participanții în 5-6 grupuri mici.
4. Pregătește câte un set pentru fiecare grup.
5. Explică grupului că oamenii de pe fișe sunt într-un balon cu aer fierbinte. Balonul este defectat și doar trei din acești oameni pot fi salvați. Ei vor fi singurii care vor supraviețui pe pământ.
6. Roagă grupul să decidă pe cine va salva, de ce și să justifice de ce nu i-au ales pe alții.
7. Discutați deciziile grupurilor în grupul mare. Folosește întrebările de mai jos.

Categorii de oameni

- Doctor (bărbat)
- Soră medicală (femeie)
- Mama, fratele și sora
- Fermier (bărbat)
- Avocat (bărbat)
- Elevă
- Constructor (bărbat)
- Fetiță cu dizabilități
- Profesor (femeie)
- Persoană cunoscută (femeie)
- Femeie în vârstă
- Bărbat în vârstă
- Top-model (bărbat)
- Inventator (femeie)

- EVALUARE**
- Cum a luat deciziile grupul vostru?
 - Cât de importante erau aspectele ca sexul sau vârsta atunci când se luau deciziile?
 - Care sunt aspectele care ajută sau împiedică un tânăr să participe la luarea deciziilor în societate?

„Măsurând temperatura” drepturilor omului în școala ta

TEMA Drepturile omului

OBIECTIVE A evalua respectarea drepturilor omului în școala proprie A identifica domeniile problematice A dezvolta un plan de acțiuni pentru a începe rezolvarea lor

MĂRIMEA GRUPULUI 26-30 persoane

TIMP 45 minute

VÎRSTA De la 12 ani

MATERIALE Declarația Universală a Drepturilor Omului, copii ale fișei „Chestionar de măsurare a temperaturii drepturilor omului”, cretă și tablă sau o coală mare de hârtie și carioca

DESFĂȘURAREA

1. Roagă participanții să evalueze respectarea drepturilor omului în școala lor, adică să „măsoare temperatura” drepturilor omului, completând chestionarul de mai jos.
2. Ca să le fie mai ușor să lucreze, se pot împărți în grupuri de 3-4 persoane.
3. Pregătește-te pentru discuții cu participanții, desenând pe tablă sau pe o bucată mare de hârtie o scală de la 1 la 4.

EVALUARE

Discutați datele din chestionare. Te poți conduce de întrebările de mai jos pentru a trece de la analiză și evaluare la dezvoltarea unui plan de acțiune:

1. În care domenii școala noastră pare să promoveze principiile drepturilor omului?

2. În care domenii par să fie probleme cu drepturile omului? Care dintre aceste domenii te îngrijorează în special?

3. Tu sau cineva din colegii tăi ați contribuit în vreun fel la construirea sau continuarea climatului existent? De exemplu, acționând sau neacționând în anumite moduri – ignorând abuzurile sau neraportând anumite incidente.

4. Ce trebuie făcut pentru a îmbunătăți respectarea drepturilor omului în școala noastră? Ce acțiuni poți face tu și grupul tău pentru a crea un mediu mai just și mai uman, unde sunt promovate valorile drepturilor omului și este practicat comportamentul în spiritul respectării drepturilor omului?

5. Revedeți întrebarea 12 din chestionar, accentuând importanța asumării responsabilității și acționării conform acesteia. Apoi, ca grup, gândiți-vă ce puteți face pentru a îmbunătăți situația la capitolul drepturile omului. Formulați o listă scurtă de pași pentru acțiune. Discutați această listă cu atenție înainte de a lua vreo decizie privind acțiunile pe care intenționați să le luați.

Fișa „Chestionar de „măsurare a temperaturii” drepturilor omului”

Citește fiecare propoziție și decide pe cât de corect descrie școala ta (nu uita să iei în considerare toți membrii școlii: elevi, profesori, administratori, alții).

1	- nu/niciodată
2	- rar
3	- adesea
4	- da/întotdeauna

La sfârșit, calculează totalul pentru a determina scorul final al școlii.

- ___ 1. Școala mea este un loc unde elevii sunt în siguranță și securitate.
- ___ 2. Membrii comunității școlare nu sunt discriminați din cauza stilului de viață pe care l-au ales, așa ca maniera de îmbrăcare, asocierea cu anumiți oameni și activitățile extrașcolare.
- ___ 3. Școala mea promovează accesul egal, resurse și activități pentru toți elevii.
- ___ 4. Membrii comunității școlare se vor opune acțiunilor, materialelor sau remarcilor discriminatorii sau înjositoare în școală.
- ___ 5. Când apar conflicte, noi încercăm să le rezolvăm într-o manieră non-violentă și cooperantă.
- ___ 6. În problemele legate de disciplină (inclusiv suspendarea și exmatricularea) toți au parte de un tratament just, imparțial în determinarea vinovăției lor și repartizarea pedepselor.
- ___ 7. O persoană acuzată de delict este considerată nevinovată până la demonstrarea vinovăției.
- ___ 8. Spațiul meu personal și lucrurile mele sunt respectate.
- ___ 9. Comunitatea mea școlară salută elevii, profesorii, administratorii din diverse medii și culturi.
- ___ 10. Membrii școlii mele au posibilitatea să participe (individual și prin asociații) în procesele democratice de luare a deciziilor pentru a dezvolta politicile și regulile școlii.
- ___ 11. Membrii comunității mele școlare au timp pentru a se odihni în timpul zilei de școală și lucrează în ore rezonabile în condiții decente de lucru.
- ___ 12. Eu îmi asum responsabilitatea să asigur ca în școala mea nimeni să nu discrimineze și toți să se comporte în felul care se promovează siguranța și bunăstarea comunității mele școlare.

___ „Temperatura” în grade DO pentru școala mea

48 grade DO Temperatura maxim posibilă

Perechi

TEMA Convenția cu privire la Drepturile Copilului

OBIECTIVE A face cunoștință cu limbajul utilizat în Convenție prin studierea unor anumite articole. Această activitate servește pentru a-i ajuta pe participanți să se cunoască mai bine

MĂRIMEA GRUPULUI 25-30 persoane

TIMP 15 minute

VÎRSTA De la 12 ani

MATERIALE Copii ale fișei „Articolele din Convenție”, foarfece, pixuri

DESFĂȘURAREA

1. Alege câteva articole din Convenție. Scrie fiecare din aceste articole pe o fișă separată.
2. Taie fiecare articol în jumătate. Fiecare participant trebuie să primească câte o jumătate de

articol. Pentru participanții de o vârstă mai mare propozițiile pot fi mai complicate (vezi fișa „Articole din Convenție”).

3. Împarte participanții în perechi sau grupuri de 3 persoane.

4. Repartizează câteva articole printre grupuri (fiecare grup primește doar o jumătate de articol).

5. Participanții trebuie să încerce să găsească cealaltă jumătate de articol și să găsească articolul respectiv în varianta oficială a Convenției.

6. Găsește alte câteva articole și iarăși repartizează-le între grupuri, însă de data aceasta participanții nu au voie să vorbească sau să citească fișa altora. Ei vor trebui să caute alte căi (de exemplu, pantomima sau desenul) pentru a comunica conținutul fișei lor.

7. După ce fiecare grup a găsit grupul cu cealaltă jumătate a articolului său, roagă-i să verifice dacă sarcina a fost îndeplinită corect.

EVALUARE

Discutați în grupul mare activitatea și următoarele întrebări:

- Ai fost surprins să vezi conținutul celeilalte jumătăți a articolului?
- Care a fost reacția ta la aceste articole?
- Ce crezi despre felul în care aceste articole descriu drepturile universale?

Fișa „Articole din Convenție”

Dacă un adult trebuie să facă ceva ce va influența viața ta...	...el/ea trebuie să facă ceea ce este mai bine pentru tine.	Art. 3
Copilul are dreptul la exprimare...	...acest drept trebuie să includă dreptul de a căuta, a primi și a difuza informația.	Art. 13
Copiii cu dizabilități fizice sau mintale trebuie să se bucure de o viață plină și decentă...	...în condiții care să-i garanteze demnitatea, să promoveze autonomia și să-i faciliteze participarea activă la viața comunității.	Art. 23
Copii au dreptul să se bucure de cea mai bună stare de sănătate și să aibă acces la îngrijire și servicii medicale...	...adulții trebuie să aibă grijă de copii pentru a preveni îmbolnăvirea lor.	Art. 24
Educația primară trebuie să fie obligatorie și gratuită pentru toți...	...vor fi luate măsuri pentru încurajarea frecvenței regulate a școlii de către copii.	Art. 28
Dacă copilul face parte dintr-un grup minoritar...	...are dreptul să se bucure de cultura sa, să practice religia sa și să-și vorbească limba.	Art. 30
Copiii au dreptul la joacă...	...și să participe liber la viața culturală și artistică.	Art. 31
Copiii au dreptul să fie protejați de munca care le poate afecta sănătatea, educația sau dezvoltarea...	...statul trebuie să stabilească vârste minime de angajare și să reglementeze condițiile de muncă.	Art. 32
Copiii au dreptul la protecție pe timp de război...	...nici un copil sub 15 ani nu poate fi înrolat în forțele armate sau impus să participe în lupte.	Art. 38
Toți adulții și toți copiii trebuie să știe despre această Convenție...	...copiii au dreptul să învețe care sunt drepturile lor și adulții trebuie să cunoască care sunt ele.	Art. 42

Să desenăm drepturile!

TEMA Convenția cu privire la Drepturile Copilului

OBIECTIVE A înțelege mai bine limbajul oficial al Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului și a reprezenta drepturile într-un mod creativ

MĂRIMEA GRUPULUI 26-30 persoane

TIMP 50-60 minute

VÎRSTA De la 11 ani

MATERIALE Coli mari de hârtie, pixuri, pensule, acuarelă, markere, carioca, foarfece, bandă adezivă, clei, hârtie colorată, fotografiile și articole din ziare și reviste, alte materiale care crezi că ar putea ajuta participanții

DESFĂȘURAREA

1. Înainte de activitate poți ruga participanții să aducă chiar ei unele materiale.
2. Lipește câteva articole din textul oficial al Convenției pe fișe.

3. Divizează participanții în grupuri mici și repartizează fiecărui grup câte un articol din Convenție.

4. Roagă grupurile să expună articolele cu cuvintele lor într-un limbaj accesibil pentru fiecare.

5. Roagă grupurile să se gândească creativ la aceste drepturi și la felul în care acestea ar putea fi ilustrate. Ei pot utiliza oricare din materialele puse la dispoziție pentru a ilustra dreptul respectiv. Pot reprezenta dreptul prin desene, scheme, grafice, colaje etc.

6. Roagă grupurile să-și plaseze lucrările pentru a face o reprezentare comună pe un perete. Astfel acest „perete de graffiti” le va reaminti despre conținutul Convenției cu privire la Drepturile Copilului.

EVALUARE

Următoarele întrebări te-ar putea ajuta să discuți exercițiul și ceea ce au învățat din el participanții:

- Ți-a fost simplu sau greu să înțelegi limbajul oficial al Convenției?
- Cât de simplu sau de dificil ți-a fost să exprimi conținutul Convenției cu cuvintele tale, să „traduci” limbajul oficial într-un limbaj accesibil?
- De ce a fost necesar acest lucru?
- Ce ați observat în colajele/desenele voastre? Ce mesaje conțin aceste lucrări?

Jocul cu baloanele

TEMA	Drepturile copilului		
OBIECTIVE	A ajuta participanții să înțeleagă mai bine drepturile copilului și conținutul acestora		
MĂRIMEA GRUPULUI	20-26 persoane		
TIMP	15 minute		
VÂRSTA	De la 12 ani		
MATERIALE	Ață, baloane pentru fiecare participant, hârtie, foarfece, pixuri, câteva Convenții cu privire la Drepturile Copilului		
DESĂȘURAREA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taie bucăți mici de hârtie. 2. Scrie pe acestea câte un cuvânt-cheie care se asociază cu un anumit articol din Convenție (vezi fișa). 3. Fiecare bucată de hârtie trebuie introdusă într-un balon dezumflat. 4. Împarte fiecărui participant câte un balon. 5. Roagă fiecare participant să umfle balonul său și să-l lege de glezna stângă cu o bucată de ață. 6. Acum începe partea cea mai zgomotoasă! Fiecare participant trebuie să spargă baloanele celorlalți, dar totodată să fie atent 		
		ca cineva să nu spargă balonul lui. Dacă balonul s-a spart, participantul trebuie să păstreze bucata de hârtie din balon.	
		7. Când toate baloanele vor fi sparte, fiecare participant trebuie să aibă o bucată de hârtie în mână. Participanții trebuie să se grupeze: să găsească ceilalți 4-5 participanți, în dependență de mărimea grupului, care au cuvinte cu o anumită legătură. Ideea este că fiecare grup de participanți va reprezenta, de fapt, unul din articolele Convenției. Pot fi cuvinte care sunt potrivite pentru mai multe articole.	
		8. Această activitate demonstrează că articolele Convenției nu sunt doar niște declarații rigide ale drepturilor și multe din ele sunt strâns legate și chiar se suprapun (de exemplu, dacă vei alege să folosești pentru activitate articolele 12 și 29, cuvintele „liber, libertate” pot fi utilizate pentru ambele articole).	
		EVALUARE	<p>Folosește întrebările de mai jos pentru a discuta activitatea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sunt aceste drepturi diferite? Pot oare ele fi grupate în diferite categorii? - Care sunt categoriile de drepturi? - Care din drepturi pot fi incluse în mai multe categorii?
		ALTERNATIVA	<p>Această activitate poate fi adaptată pentru gruparea drepturilor în cele 4 categorii (drepturile la supraviețuire, la dezvoltare, la protecție și la participare): în loc de cuvinte, pe bucățile de hârtie vor fi scrise drepturile. Participanții se vor grupa în dependență de categoriile de drepturi.</p>

Fișa „Cuvinte-cheie”

Cuvinte-cheie asociate cu articolele:

Art. 17 Accesul la informație Informație TV Radio Ziare	Art. 27 Nivelul de viață Hrană Haine Casă/locuință Apă curată	Art. 31 Timp liber, recreare Înot Plimbări cu bicicleta Cinema Centru de tineret Plimbări	Art. 33 Abuzul de droguri Canabis Tutun Heroină Amfetamină Alcool
---	---	--	--

Legătura drepturilor

TEMA Drepturile copilului

OBIECTIVE A ajuta tinerii să observe legătura dintre diferite drepturi și modul în care afectează viețile copiilor. A încuraja reflecția asupra consecințelor încălcării/negării drepturilor

MĂRIMEA GRUPULUI 32 persoane

TIMP 35-40 minute

VÎRSTA De la 12 ani

MATERIALE Un set de fișe „Copiii în jurul lumii. Drepturi”, un set de fișe „Copiii în jurul lumii. Istorii”, un set de copii suplimentare ale fișelor cu drepturi

DESFĂȘURAREA 1. Participanții formează perechi. Fiecărei perechi i se oferă: a) una dintre cele 8 fișe „Copiii în jurul lumii. Drepturi” cu articole din Convenție sau b) una dintre cele 8 fișe „Copiii în

jurul lumii. Istorii”, ce descrie istoria unui copil și ilustrează încălcarea unuia din cele 8 drepturi (Dacă participanți sunt mai puțin de 32, poți să-i rogi pe unii să lucreze în mod individual și nu în pereche).

2. Perechile se mișcă prin clasă, citind fișele altor perechi. Participanții trebuie să găsească pentru fiecare istorioară articolul potrivit din Convenție și să formeze grupuri de 4 persoane.

3. Odată ce s-au format grupuri de 4, perechea ce deține fișa cu drepturi, se așează și primește încă 8 copii ale articolului pe care deja îl are.

4. Ceilalți 2 participanți, care au fișa cu istorii merg prin sală, pe la fiecare pereche așezată, discutând și încercând să găsească vreo legătură între istorioara copilului și articolul respectiv din Convenție (vezi exemplul din chenarul de mai jos).

5. De fiecare dată când este stabilită vreo legătură, perechea ce reprezintă copilul primește o copie a articolului respectiv.

EVALUARE Odată ce au fost stabilite toate conexiunile posibile, discutați cu grupul întreg legăturile găsite

ALTERNATIVA 1. Poți folosi alte articole ale Convenției.
2. Participanții/grupurile pot scrie propriile istorioare ale „Copiilor în jurul lumii”.

Exemplu de legătură între drepturi

„Familia mea locuiește departe de spital. Din această cauză nu am fost nici o dată vaccinat când eram mai mic. Acum am 8 ani și sunt bolnav de poliomielită”.

Această istorioară demonstrează încălcarea articolului 24 din Convenție, dreptul copilului la standardul cel mai înalt posibil de sănătate și la acces la asistență medicală.

Pot fi găsite legături cu următoarele drepturi:

1) Articolul 28, dreptul la educație: din cauza că copilul nu a primit îngrijirea medicală adecvată, posibilitățile lui de a beneficia pe deplin de dreptul la educație pot fi limitate.

2) Articolul 32, dreptul la protecție de la exploatare economică: dacă un copil este nevoit să muncească la o vârstă fragedă, se poate întâmpla ca acest copil să nu aibă posibilitatea să meargă la spital și poate fi expus unor situații care ar pune în pericol sănătatea lui.

Copiii în jurul lumii

TEMA	Drepturile copilului	ia loc. Odată ce s-au format perechile, roagă și participanții din fiecare pereche care au fișe cu drepturi să ia loc.
OBIECTIVE	A face o prezentare mai detaliată a Convenției prin demonstrarea legăturilor dintre drepturi și viața reală a unor copii reali	3. Acum împarte fiecărui participant cu istorii câte un ghem (mosor) de ață și roagă-i să se miște haotic (nu la rând) prin cameră și să încerce să găsească toate drepturile care au legătură cu istoria lor.
MĂRIMEA GRUPULUI	16-24 persoane	4. De fiecare dată când un participant găsește un drept cu care are legătură istoria lui, el dă un capăt de ață participantului care deține fișa cu dreptul respectiv. Participanții care au fișe cu istorii, trebuie să se miște haotic și nu la rând. Astfel, se va forma o pânză de păianjen din ața care leagă istoria cu drepturile respective.
TIMP	20-30 minute	
VÎRSTA	De la 12 ani	
MATERIALE	Un set de fișe „Copiii în jurul lumii. Drepturi”, un set de fișe „Copiii în jurul lumii. Istorii”, un set de copii suplimentare ale fișelor cu drepturi, 8 ghemuri (mosorele) de ață, de dorit de diferite culori	
DESFĂȘURAREA	1. Repartizează fiecărui participant câte o fișă cu drepturi sau cu istorii. 2. Roagă-i să se miște prin sală și să formeze perechi, găsind articolele care au legătură directă cu cazurile respective ale copiilor. Unii dintre cei care au fișe cu drepturi vor rămâne fără pereche, roagă-i să	
EVALUARE		Discutați legăturile dintre istorii și drepturi. Utilizează următoarele întrebări: - Cât de universale/răspândite sunt aceste istorii ale copiilor? Cum ar putea fi viața cotidiană a fiecăruia din acești copii? - Cum demonstrează această „pânză de păianjen” că o experiență particulară din viața unui copil are, de fapt, legătură cu mai multe drepturi, nu doar cu unul? - Care drepturi au legături practice cu toate cazurile? De ce? - Ce trebuie să facă guvernele ca să asigure respectarea tuturor drepturilor tuturor copiilor? Ce ar putea împiedica acest lucru?

Fișa „Copiii în jurul lumii. Istorii”

Am 13 ani și țara mea duce război cu țara vecină timp de trei ani. Un ofițer al armatei noastre a venit la noi acasă să-mi spună că ar trebui să mă alătur și eu forțelor noastre armate și să lupt pentru țara mea, pentru că sunt deja mare și puternic.

Am 10 ani și vorbesc limba pe care a fost dintotdeauna vorbită de părinții, bunicii și străbunicii mei. La școală nimeni din profesori nu cunoaște limba mea. Ei nu-mi permit nici mie să vorbesc în limba mea. Ei spun că eu și familia trebuie să vorbim doar în limba locală și nu ar trebui să vorbim în limba noastră.

Am 12 ani și am început să lucrez la o fermă de la 9 ani – culegeam fructe vara. Acum stăpânul fermei vrea ca eu să lucrez la el în fiecare zi, anul împrejur. Banii pe care îi voi câștiga vor ajuta familiei mele să cumpere mai multă hrană.

Am 15 ani și locuiesc într-un oraș mare. Un om de pe strada mea mi-a zis că aș putea să fac mulți bani dacă l-aș ajuta să vândă un drog numit crack. El mi-a permis să încerc și eu puțin și acum îl cumpăr de la el permanent.

Pentru că familia mea locuia departe de centrul medical, când eram copil mic, nu am fost vaccinat niciodată. Acum eu am 8 ani și sunt bolnav de poliomielită.

Frații mei merg la școală, dar eu sunt unica fiică și familia mea are nevoie ca să ajut la lucrul de pe lângă casă. Astfel, eu nu pot merge la școală. Am 7 ani.

Am 11 ani și merg la școală în fiecare zi. Când ajung acasă, trebuie să merg să-i ajut pe părinții mei la magazin până seara. După cină, părinții mei merg iarăși la magazin pentru a face ordine, iar eu spăl vasele și am grijă de fratele și sora mea care sunt mai mici. După ce micuții merg la culcare eu încerc să-mi fac temele, dar, de obicei, sunt prea obosit și adorm chiar deasupra cărților.

Am 6 ani. Familia mea este săracă. Locuim în 2 camere mici. Trebuie să aducem apă de la o fântână care se află la un kilometru de casă. În casă nu avem veceu, de aceea suntem nevoiți să folosim o groapă în pământ la capătul străzii.

Fișa „Copiii în jurul lumii. Drepturi”

Primele 8 articole au legătură directă cu cazurile de mai sus. Dacă numărul participanților este mic, cel puțin aceste drepturi trebuie incluse în activitate. În cazul în care numărul participanților este mai mic decât 16, puteți scoate una sau mai multe fișe cu cazuri și fișele cu drepturile respective.

Art. 38 Ai dreptul la protecție pe timp de război. Dacă ai mai puțin de 15 ani, nu trebuie să fii înrolat în forțele armate sau impus să participi în lupte.

Art. 30 Dacă faci parte dintr-un grup minoritar, ai dreptul să te bucuri de cultura ta, să practici religia ta și să-ți vorbești limba.

Art. 32 Ai dreptul să fii protejat de muncă în locuri și în condiții care îți pot afecta sănătatea sau educația. Dacă cineva câștigă bani de pe urma muncii tale, trebuie să fii plătit în mod echitabil.

Art. 33 Ai dreptul să fii protejat de pericolul drogurilor, consumării sau comercializării lor.

Art. 24 Ai dreptul la sănătate. Aceasta înseamnă că tu trebuie să ai medicamente și îngrijire de o calitate înaltă atunci când ești bolnav.

Art. 28 Tu ai dreptul la educație. Educația primară trebuie să fie gratuită și tu trebuie neapărat să frecventezi școala primară. De asemenea tu trebuie să ai posibilitatea să-ți continui studiile.

Art. 31 Ai dreptul la odihnă și la timp liber, la joc și la activități recreative.

Art. 27 Ai dreptul la o viață bună. Părinții tăi au responsabilitatea să-ți asigure totul de ce ai nevoie: hrană, îmbrăcăminte, o locuință decentă etc. Dacă părinții tăi nu se isprăvesc cu aceasta, atunci trebuie să fii ajutat de către stat.

Art. 1 Fiecare persoană care nu a atins vârsta de 18 ani se bucură de toate drepturile înscrise în Convenția cu privire la Drepturile Copilului.

Art. 2 Ai aceste drepturi oricine ai fi tu, indiferent de cine sunt părinții tăi, indiferent de sex, culoare, religie sau limba pe care o vorbești, indiferent dacă ai anumite dizabilități sau dacă ești bogat sau sărac.

Art. 3 Dacă un adult trebuie să facă ceva ce te privește, trebuie să facă ceea ce este mai bine pentru tine.

Art. 12 Ai dreptul să-ți expui opinia în orice chestiune care te privește și adulții trebuie să o accepte cu toată seriozitatea și să o ia în considerație.

Art. 18 Ambii părinți sunt responsabili pentru educația și dezvoltarea ta și ei trebuie să facă ceea ce este mai bun pentru tine.

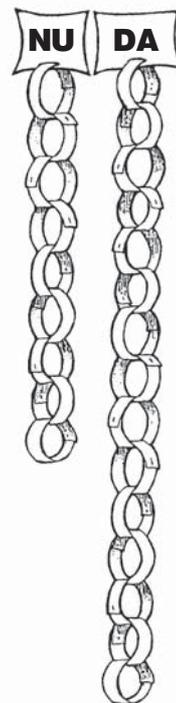
Art. 19 Nimeni nu trebuie să-ți facă nici un rău. Adulții trebuie să-ți asigure protecție de abuz, violență și neglijare. Chiar și părinții tăi nu au dreptul să-ți facă vreun rău.

Art. 6 Fiecare trebuie să-ți recunoască dreptul la viață.

Lanțul votării

TEMA	Educație electorală
OBIECTIVE	A obține încredere în propriul vot; A vota, a calcula și a implementa voturile; A dezvolta responsabilitate individuală; deprinderile de luare a deciziei, gândire civică, cooperare.
MĂRIMEA GRUPULUI	20-26 persoane
TIMP	20-30 minute
VÎRSTA	De la 8 ani
MATERIALE	Fâșii de hârtie, foarfece, semnele „Da” și „Nu”, clame (scotch, lipici, capse)
DESFĂȘURAREA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afișează semnele „Da” și „Nu” pe tablă sau pe perete astfel încât să poți agăța de ele fâșiile participanților. 2. Întreabă participanții dacă li s-a întâmplat vreodată să ia decizii împreună cu prietenii referitor la probleme greu de convenit, de exemplu, să decidă ce emisiune să vizioneze sau unde să ia masa. Cum au luat decizia până la urmă? Spune-le că un mijloc corect și adesea folosit în procesul de luare a deciziilor este votarea.

3. Ajută grupul să aleagă o problemă care poate fi rezolvată prin vot (de exemplu din domeniul activităților sau a timpului liber). Formulează propoziția astfel încât răspunsul să fie „da” sau „nu”.
4. Împarte-le participanților câte o fâșie de hârtie (le poți cere să-și scrie numele pe aceasta, dar poți de asemenea să discuți conceptul de vot secret).
5. Explică că o fâșie reprezintă un singur vot.
6. Permite-le participanților să se deplaseze către semnele „Da” și „Nu” și să agațe în formă de verigă (cu clame, scotch, lipici, capse) „votul său”, dedesubtul semnului care corespunde alegerii sale, încât să construiască un lanț de fâșii.

EVALUARE

- Cel mai lung lanț este sub semnul „Da” sau sub semnul „Nu”? Să numărăm.
- Vă vedeți propria verigă?
- Ar fi arătat lanțul altfel dacă cineva dintre noi nu ar fi votat?
- Ce s-ar putea întâmpla dacă fiecare ar putea vota de câte ori ar dori?
- Ce a decis grupul să facă în urma votării?
- Este aceasta o decizie corectă?

Semnele „Da” și „Nu”

DA

NU

Activitatea da/nu

TEMA

Educație electorală

OBIECTIVE

A vota și a număra voturile;
A dezvolta responsabilitatea individuală, autodisciplina.

MĂRIMEA GRUPULUI

20-26 persoane

TIMP

10-15 minute

VÎRSTA

De la 7 ani

MATERIALE

Semnele „Da” și „Nu” (vezi activitatea precedentă), tablă și cretă

DESFĂȘURAREA

1. Copie și taie semnele „Da”/„Nu”.
2. Desfășoară un brainstorming pentru a găsi 10-15 probleme care pot fi decise printr-un vot. Spune-le participanților să formuleze întrebările încât răspunsul să fie „da” sau „nu”. Iată câteva sugestii:
- îmi place varza;

- îmi place culoarea albastră;
- îmi doresc să pot zbura;
- elevii ar trebui să meargă la școală anul înapoi;
- vânatul balenelor trebuie interzis;
- este prea multă violență la televizor.
3. Anunță votarea primei probleme.
4. Afișează semnul „DA” pe un perete. Participanții care votează „DA” trebuie să se deplaseze în acea parte a sălii.
5. Afișează semnul „NU” pe peretele opus. Cei care votează „NU” se vor mișca în partea opusă a sălii.
6. Continuă în același mod cu restul propozițiilor.
7. Numără voturile împreună cu participanții și înscrie rezultatele într-un tabel pe tablă.

EVALUARE

- Aceleași persoane au votat de fiecare dată „DA” („NU”)?
- A votat cineva dintre prietenii tăi „DA” când tu votai „NU” sau „NU” când tu votai „DA”?
- A afectat aceasta opiniile tale despre această persoană?
- Te-ai gândit să treci de aceeași parte ca și prietenul tău?
- Ai fi votat altfel dacă ar fi fost un vot secret?
- Un vot secret este important? Când?
- Ce fel de putere ți-au dat voturile?
- În ce fel un vot le dă putere adulților? Copiilor?

Votul meu îmi dă putere

Votul bizar

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A familiariza participanții cu procedura votării și implementarea unui vot; A cunoaște instituțiile; A le forma participanților responsabilitate individuală, autodisciplină

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 10-15 minute

VÎRSTA De la 7 ani

DESFĂȘURAREA 1. Întreabă participanții: „Există o singură modalitate de a vota? Cum votează oamenii pentru a alege Președintele țării? Cum crezi, cum se vota când nu existau calculatoare? Cum se votează uneori într-un grup?”.

2. Anunță participanții că astăzi vor vota într-un mod ciudat.

3. Demonstrează următoarele patru moduri de a vota:

- sunt total de acord: ridici ambele mâini în sus;

- sunt de acord: ridici o mână;

- nu sunt de acord: dai degetul mare în jos, atingând cu el piciorul;

- nu am nici o opinie: încrucișează mâinile pe piept.

4. Alege niște afirmații bazate pe interesele participanților, cum ar fi:

- ocupațiile la școală ar trebui să fie toată ziua;

- îmi place pătrunjelul;

- roșu este culoarea mea preferată;

- mâncarea rece nu este gustoasă.

5. Finisează prin votarea asupra unei afirmații care poate fi implementată imediat, așa ca:

- următoarea lecție va fi matematica (literatura)

- mergem în excursie

EVALUARE - Ți-a plăcut să votezi în acest mod? De ce da sau nu?

- A votat prietenul tău așa cum ai votat și tu? Are oare aceasta importanță?

- Există situații când votul trebuie să fie secret. De ce?

- La final, ți-a dat votul tău personal putere? Cum?

Mașinuțe-mașinuțe

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A experimenta și a verbaliza responsabilitatea de a vota;
A forma responsabilitatea individuală; deprinderile de luare a deciziei, gândire civică, cooperare, comunicare

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 10-15 minute

VÎRSTA De la 7 ani

DESFĂȘURAREA 1. Pregătește un spațiu cât mai larg posibil.
2. Explică-le participanților că veți juca un joc în care toți trebuie să fie responsabili.

3. Ajută-i să formeze perechi și să decidă cine dintre cei doi va fi „șofer” și cine – „mașină”.
4. „Șoferii” vor sta în spatele „mașinilor” cu mâinile pe umerii „mașinilor”.
5. „Mașinile” vor avea ochii închiși.
6. Spune-le „șoferilor” să-și conducă „mașinile” apăsând ușor cu mâinile pe umerii „mașinilor”.
7. Spune-le „șoferilor” să înceapă când spui „verde” și să se oprească când spui „roșu”.
8. Jucați câteva minute, apoi spune-le participanților să se schimbe cu rolurile și continuați.

EVALUARE

- Ce înseamnă să fii responsabil?- Pentru ce era responsabil „șoferul”?
- Pentru ce era responsabilă „mașina”?
- Ce se întâmplă dacă persoana nu era responsabilă?
- De ce trebuie oamenii să fie responsabili și să voteze?
- Ce ar putea să se întâmple dacă oamenii nu ar fi responsabili și nu ar vota?

Eu am dreptul și responsabilitatea de a vota

Ai prefera...?

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A experimenta și a verbaliza dreptul de a vota
A forma stima pentru diversitate; deprinderile de luare a deciziei, comunicare

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 15 minute

VÎRSTA De la 9 ani

DESFĂȘURAREA

1. Pregătește o listă cu opțiuni de tipul celor sugerate.
2. Formulează propozițiile încât să le oferi participanților două opțiuni (de exemplu, „Ai prefera să mănânci mere sau portocale?”).
3. Convențional, fixează un perete pentru „mere” și altul opus pentru „portocale”. Roagă elevii să se deplaseze spre peretele care simbolizează alegerea lor.

4. Propune mai multe opțiuni. Poți să le folosești pe cele sugerate jos sau să găsești altele.

Ai prefera:

- să înoți sau să te joci în zăpadă?
- să privești televizorul sau să te joci cu un prieten?
- să te joci cu un câine sau cu un rechin?
- să mănânci noroi sau gândaci?
- să faci o baie sau un duș?
- să conduci un avion sau un elicopter?
- să fii un vultur sau un iepure?

5. Încheie cu o alegere care poate fi îndeplinită imediat, de exemplu: „Ai prefera următoarea oră să fie geografia sau matematica?”.

EVALUARE

Știi că atunci când mergeai spre vreun perete, de fapt votai?

- Ți-a plăcut să arăți ce preferințe ai?- Este bine să nu fii de acord? (Puteți discuta despre dreptul de a nu fi de acord).
- Dreptul de a vota ți-a dat putere să faci schimbări în clasă?
- Ce schimbări pot face alegătorii în țara noastră?
- Au oamenii din țara noastră dreptul de a vota?
- Au oamenii din toate țările acest drept?

Simularea Non-votării

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE

A experimenta drepturile alegătorului și discriminarea electorală; A forma o gândire civică și deprinderi de luare a deciziei; A cunoaște instituțiile și problemele sociale.

MĂRIMEA GRUPULUI

20-26 persoane

TIMP

10-30 minute

VÎRSTA

De la 15 ani

DESFĂȘURAREA

1. Fără comentarii, împarte clasa în două grupuri într-un mod non-discriminatoriu, de exemplu, după zilele de naștere.

2. Oferă drepturi de alegător doar unui grup.
3. Desfășoară votarea în legătură cu un eveniment concret, cum ar fi activitățile în timpul liber sau bancul zilei, permițând doar unui grup să decidă pentru întreaga clasă.
4. Păstrează decizia.
5. Dacă este posibil, mai târziu schimbă rolul grupurilor și efectuează o altă votare.

EVALUARE

- Cum te-ai simțit atunci când nu aveai dreptul să votezi?
- Cum te-ai simțit atunci când aveai dreptul de a vota?
- Știi că existau grupuri de oameni care nu aveau dreptul să voteze?
- Cum credeți, cine au fost acei oameni?
- Cum credeți că se simțeau?
- Credeți că era corect așa?
- Pot astăzi să voteze toți în lumea întreagă?

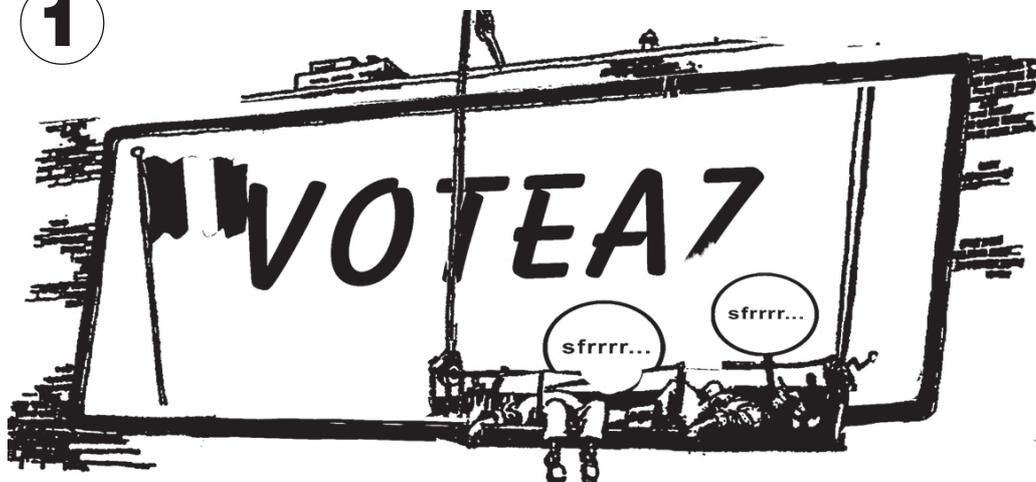
Eu am dreptul și responsabilitatea de a vota

Analiza caricaturilor

TEMA	Educație electorală		
OBIECTIVE	A analiza caricaturile electorale care reprezintă apatia pentru a examina valoarea votării Formarea responsabilității individuale și a deprinderilor de gândire civică, luare a deciziei	DESFĂȘURAREA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Împarte grupul în echipe a câte trei persoane. 2. Decide ce caricatură va examina fiecare grup. 3. Oferă-le participanților timp să completeze formularele de analiză. 4. Dacă dispui de timp, roagă participanții să facă schimb de caricaturi și să completeze formularul pentru altele. 5. Când formularele au fost completate, propune-le participanților să le analizeze în grupul mare.
MĂRIMEA GRUPULUI	21-27 persoane		
TIMP	30-45 minute		
VÎRSTA	De la 14 ani	EVALUARE	<ul style="list-style-type: none"> - Din ce motive alegătorii din țara noastră sunt apatici? - Pot caricaturile electorale să ajute la soluționarea problemei? - Care este scopul caricaturilor? - Analiza caricaturilor te-a făcut mai conștient de apatia electorală? - Care sunt responsabilitățile cetățenilor într-un stat democratic? - Ce se poate întâmpla cu democrația atunci când cetățenii nu sunt responsabili? S-a întâmplat aceasta vreodată?
MATERIALE	Copii ale caricaturilor electorale și ale formularelor de analiză a caricaturilor pentru fiecare participant sau grup, pixuri sau creioane		

Fișa „Caricaturi electorale”

1

2

3

Fișa „Analiza caricaturilor electorale”

Caricaturile sunt o modalitate de exprimare a opiniei. Caricaturile au fost utilizate în publicații pe parcursul a sute de ani. Primele caricaturi erau utilizate pentru informarea celor care nu puteau citi.

Caricaturile au unele caracteristici. Verifică caracteristicile caricaturii tale:

	1	2	3
Prezintă o problemă, nu o soluție			
Abordează o singură problemă			
Conține desene cu oameni			
Folosește exagerarea pentru a demonstra un punct de vedere			
Arată instituții, așa ca guvernul etc.			

Caricaturile folosesc anumite tehnici pentru a promova mesajul lor. Verifică tehnicile pe care le include caricatura ta:

	1	2	3
Caricatura – schimbarea sau schimonosirea trăsăturilor unei persoane, dar care, totodată să fie posibil de recunoscut			
Exagerarea – supraevidențierea unui eveniment sau situații			
Stereotipizarea – arătarea tuturor persoanelor dintr-un anumit grup ca acționând la fel			
Simboluri – folosirea unui semn sau obiect pentru a desemna ceva			
Satira – folosirea inteligenței și a ridicolului pentru a râde de ceva ce pare a fi greșit			
Etichetarea – folosirea cuvintelor scrise pentru a identifica date și cauze			

	1	2	3
Care este problema în această caricatură?			
Pe cine sau ce reprezintă personajele?			
Este folosit vreun simbol pentru a adăuga sensuri? Care?			
Este folosită vreo tehnică pentru a adăuga sensuri? Care?			
Este vreun titlu? Ce sens îi imprimă caricaturii?			
Este caricatura veselă? Ce o face așa?			
Cum crezi, care este opinia caricaturistului asupra acestei probleme?			
Ești de acord cu opinia exprimată în caricatură? Explică de ce?			

Trei schimbări

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A examina cu atenție persoanele din jur pentru perfecționarea deprinderilor de primire a informației; A forma gândirea deschisă, responsabilitatea individuală, autodisciplina, deprinderile de comunicare.

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 15 minute

VÂRSTA De la 10 ani

DESFĂȘURAREA

1. Spune-le participanților: „Probabil că vi s-a întâmplat vreo dată să uitați banii sau cartea într-o cameră în care stați foarte des. Când s-a întâmplat, probabil că v-ați uitat în jur mult mai grijuliu decât vă uitați de obicei. Când avem nevoie, putem examina o persoană sau un lucru foarte atent. În această activitate vom practica cum să facem observații cu atenție”.

2. Împarte participanții în perechi, unul în fața celuilalt. Toate echipele vor juca simultan.
3. Spune-le participanților să privească cu atenție unul la celălalt.
4. Când vei spune „Trei schimbări!”, participanții trebuie să se întoarcă spate la spate și să efectueze trei schimbări în înfățișarea lor: să-și schimbe coafura, să-și dezlege șireturile, să-și pună maioul în pantaloni etc.
5. Când toți participanții au făcut schimbările, spune-le să se întoarcă cu fața unul spre celălalt.
6. Roagă participanții să găsească schimbările care s-au produs în înfățișarea partenerului.
7. Procedura poate fi repetată de câteva ori, schimbând partenerii la întâmplare.

EVALUARE

- Ți-ai îmbunătățit capacitatea de a observa altă persoană?
- Crezi că ar trebui să observăm cu atenție o persoană care dorește să devină liderul nostru? De ce?
- Cum putem noi observa sau afla informații despre o persoană care dorește să devină liderul nostru?
- Ce informație trebuie să cunoaștem despre o persoană care dorește să devină liderul nostru?
- Cine dorește să devină liderul nostru acum?
- Ce informații aveți voi despre el/ei? Cum ați putea afla mai multe?

Eu studiez candidații și problemele

Cine-i liderul?

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A identifica liderii care ne dirijează și ne conduc; A dezvolta deprinderile de luare a deciziei, cooperare, comunicare.

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 10-15 minute

VÎRSTA De la 11 ani

DESFĂȘURAREA 1. Spune-le participanților: „Înainte ca eu să devin formator/profesor, am studiat la colegiu/universitate pentru a putea dirija procesul vostru de învățare. Într-o societate democratică, liderii studiază problemele țării pentru ca această informație să-i ajute să dirijeze populația în rezolvarea lor. În activitatea ce urmează un lider ne va conduce”.

2. Aranjează participanții într-un cerc.
3. Roagă un participant să iasă din sală.
4. Împreună cu cei rămași, alege un lider.
5. Spune-i liderului că va avea de făcut diferite mișcări: să ridice mâinile, să bată din picioare, să clatine din cap, să dea din ochi etc. Toți ceilalți participanți vor trebui să urmeze acțiunile liderului.
6. Cheamă participantul de după ușă înapoi în sală și spune-i să stea în mijlocul cercului, să urmărească alți participanți și să încerce să identifice liderul.
7. Când liderul a fost descoperit, el iese din sală și activitatea continuă cu alegerea unui lider nou.

- EVALUARE**
- Ce a făcut liderul în acest joc?
 - Ce fac liderii din comunitatea, județul, statul nostru?
 - Poți numi câțiva lideri în casa, școala sau comunitatea noastră?
 - Ai fost vreo dată lider?
 - Ai urmat vreo dată un lider?
 - Există unele modalități anumite în care liderii ar trebui să acționeze?
 - În alegerile următoare cine dorește să devină lider?
 - Ce știi despre el/ei?
 - Cum vei decide pentru cine să votezi?

Eu studiez candidații și problemele

Două buletine

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A experimenta votarea cu și fără informații adecvate; A forma gândirea deschisă, responsabilitatea individuală, deprinderile de luare a deciziei.

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 5-10 minute

VÎRSTA De la 12 ani

MATERIALE Copii ale fișei „Două buletine” (câte un buletin A și B pentru fiecare participant), pixuri sau creioane

DESFĂȘURAREA

1. Fără nici o instrucțiune, împarte-le participanților buletinul A și roagă-i să voteze.
2. Afișează rezultatele pe tablă.
3. Împarte-le participanților buletinul B și roagă-i să voteze din nou. Împreună calculați rezultatele.

EVALUARE

- Ce diferență este între buletinul A și buletinul B?
- Ți-ai schimbat votul de îndată ce ai avut informația din buletinul B?
- De ce este important să aduni informație înainte de a vota?
- De unde putem obține informații înainte de a vota?

Fișa „Două buletine”

Buletinul A

Votează așa

Da Nu

1. Școală

2. Recreație

3. Înghețată

4. Temă pentru acasă

5. Televizor

Buletinul B

Votează așa

Da Nu

1. Școala va fi anul împrejur

2. Recreația va fi înlocuită cu 20 de așezări

3. Înghețata se va servi doar cu aromă de usturoi

4. Temă pentru acasă nu va fi în week-end

5. Vor fi televizoare în școli, dar se va difuza numai publicitate

Eu studiez candidații și problemele

Pălăria președintelui

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A examina activitatea președintelui pentru a discuta caracteristicile pe care ar trebui să le aibă un candidat prezidențial; A forma gândirea civică; deprinderile de luare a deciziei, comunicare, cooperare; A cunoaște instituțiile.

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 20 minute

VÎRSTA De la 15 ani

MATERIALE Copii ale fiecărei pălării din fișa „Pălăria președintelui”, foarfece, clei, cinci cutii, copii ale fișei „Lucrul președintelui”

DESFĂȘURAREA

1. Taie modelele de pălării și lipește fiecare pălărie pe o cutie deschisă.
2. Copie și taie câte un set de fișe „Lucrul președintelui” pentru fiecare grup din trei persoane.
3. Discută cu participanții despre împuternicirile și îndatoririle unui

președinte și explică toate cuvintele care le-ar putea fi necunoscute.

4. Ajută participanții să se împartă în grupuri a câte trei.

5. Oferă fiecărui grup câte un set de fișe.

6. Roagă grupurile să discute conținutul fiecărei fișe, să decidă cărei pălării i se potrivește fiecare activitate și să plaseze fișele în cutia respectivă.

7. Când toate fișele sunt în cutii, invită câte un participant să stea în dreptul fiecărei cutii, să scoată câteva fișe din ele și să le citească întregului grup.

8. Lasă participanții să discute dacă ei cred că activitatea citită corespunde „pălăriei”.

EVALUARE

- Care pălărie ai dori s-o porți? De ce?

- Care pălărie n-ai dori s-o porți? De ce?

- Cum învață un președinte să facă toate aceste lucruri?

- Cum ar putea fiecare din noi să se pregătească pentru a deveni președinte?

- Crezi că actualii candidați sunt destul de pregătiți pentru a exercita funcția de președinte?

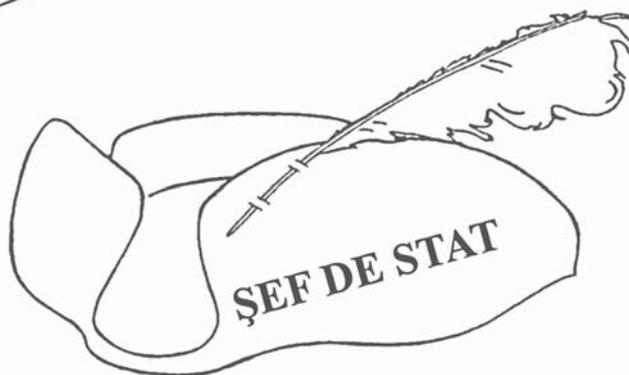
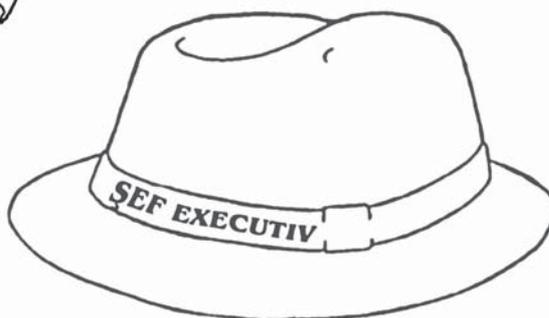
- Care candidat crezi că este cel mai pregătit?

- Dacă nu știi, cum ai putea afla?

- Ce experiență crezi că ar trebui să aibă un candidat prezidențial?

- Ce caracteristici crezi că ar trebui să aibă un candidat prezidențial?

Fișa „Pălăria președintelui”

Fișa „Lucrul președintelui”

Conduce un partid politic	Ține conferințe de presă
Susține alți membri ai partidului	Efectuează vizite oficiale în alte țări
Ajută la soluționarea problemelor dintre alte națiuni	Felicită cetățenii în noaptea de anul nou
Pregătește bugetul	Duce tratative
Previne pericolele naționale	Primește oficialități guvernamentale
Scutește criminalii de pedeapsă	Organizează ceremonii și dineuri pentru oficialitățile străine
Emitte legi	Decernează medalii
Apără țara în timp de război	Merge la întruniri internaționale
Ține țara în putere în timpul păcii	Acreditează ambasadori

Fișa „Răspunsuri”

Șef de partid

1. Conduce un partid politic
2. Susține alți membri ai partidului

Șef diplomat

3. Merge la întruniri internaționale
4. Duce tratative
5. Ajută la soluționarea problemelor dintre alte națiuni
6. Acreditează ambasadori

Șef executiv

1. Emitte legi
2. Pregătește bugetul
3. Primește oficialități guvernamentale

4. Previne pericolele naționale
5. Scutește criminalii de pedeapsă

Comandant al forțelor armate

1. Apără țara în timp de război
2. Ține țara în putere în timpul păcii

Șef de stat

1. Organizează ceremonii și dineuri pentru oficialitățile străine
2. Felicită cetățenii în noaptea de anul nou
3. Ține conferințe de presă
4. Decernează medalii
5. Efectuează vizite oficiale în alte țări

Promisiuni de îndeplinit

TEMA Educație electorală

MATERIALE Copii ale fișei „Promisiuni de îndeplinit” pentru fiecare participant sau grup

OBIECTIVE A urmări promisiunile pe care le-au făcut candidații; A implica participanții în procesele ce au loc în societate; A dezvolta gândirea civică, autodisciplina, răbdarea, deprinderile de luare a deciziei.

DESFĂȘURAREA

1. Instruiește participanții să găsească promisiunile candidaților învingători la ultimele alegeri, examinând ziare, reviste, anunțuri sau urmărind TV.
2. Pentru această activitate participanții se pot grupa în echipe de 2-3 persoane.
3. Roagă-i să enumere promisiunile candidaților și să facă niște preziceri în șirul potrivit din fișă.
4. Păstrează fișele pentru câteva luni, iar apoi împarte-le participanților pentru a completa ultimul șir.

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 15 minute pentru instrucțiuni, câteva luni pentru continuare

VÎRSTA De la 16 ani

EVALUARE

- Candidații învingători și-au îndeplinit toate aceste promisiuni?
- Cum credeți, candidații au fost sinceri atunci când au făcut aceste promisiuni?
- De ce poate fi dificil să ții promisiunile din timpul campaniei?

Fișa „Promisiuni de îndeplinit”

Candidatul..... A PROMIS	PREZICERI	REZULTATE
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	
	Eu prezic că el/ea această promisiune	

Puterea de decizie

TEMA Educație electorală

OBIECTIVE A experimenta procesele de exprimare a opiniilor și luare a deciziilor;
A conștientiza importanța sistemelor electorale.

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 45 minute

VÎRSTA De la 15 ani

DESFĂȘURAREA
1. Împarte participanții în grupuri de 4-6 persoane.
2. Explică fiecărui grup că sarcina lui este să formeze un nou bloc electoral.

3. Roagă-i să se gândească la o listă cu scopuri pe care ar dori să le îndeplinească dacă vor fi aleși. Scopurile trebuie să includă teme care sunt legate de drepturile tinerilor din comunitatea/regiunea lor, de exemplu, educație pentru toți, dreptul la joacă și asigurarea sănătății.

4. Desfășurați o campanie electorală și alegeți un partid. Pot fi folosite diferite modalități de alegere, de exemplu sistemul de votare închisă sau secretă sau prin ridicarea mâinii.

5. Discutați cu grupul modul de funcționare al sistemului electoral.

EVALUARE

- Cum pot fi implicați tinerii în procesele electorale și de informare a factorilor de decizie despre problemele lor?
- Cum au fost luate deciziile în fiecare grup?
- Cum afectează diferite modalități de votare rezultatele alegerilor?

ALTERNATIVA Activitatea poate fi folosită în scopul alegerii unui consiliu al clasei/școlii/comunei

Ce este participarea tinerilor la procesul de luare a deciziilor?

TEMA	Participare	DESFĂȘURAREA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Împarte participanții în echipe de 4-5 persoane. 2. Roagă fiecare grup să discute următoarele subiecte: <ul style="list-style-type: none"> - Ce este participarea? - Ce înțelegem prin „tineri”? - În ce procese se pot implica tinerii? - Ce înseamnă luare de decizii, ce decizii pot lua tinerii? 3. Roagă participanții să prezinte rezultatele lucrului grupului lor.
OBIECTIVE	A facilita înțelegerea noțiunilor „participare”, „tineri”, „proces”, „luare de decizii”		
MĂRIMEA GRUPULUI	20-26 persoane		
TIMP	20-25 minute		
VÎRSTA	De la 15 ani	EVALUARE	Discutați în grupul mare aceste rezultate, notând toate ideile pe o coală de hârtie sau pe tablă.
MATERIALE	Foi, pixuri, carioca și o coală mare de hârtie sau cretă și tablă	ALTERNATIVA	Dacă formezi patru grupuri, fiecare din ele poate discuta o singură întrebare.

Problemele participării

TEMA Participare

OBIECTIVE A identifica obstacolele în calea participării tinerilor la diferite niveluri

MĂRIMEA GRUPULUI 20-26 persoane

TIMP 25 minute

VÎRSTA De la 15 ani

MATERIALE Foi, pixuri

DESFĂȘURAREA

Împarte participanții în patru echipe. Fiecare echipă va discuta unul din patru subiecte:

- De ce tinerii nu participă în familie?
- De ce tinerii nu participă în școală?
- De ce tinerii nu participă la nivel local?
- De ce tinerii nu participă la nivel național?

EVALUARE

Poți folosi următoarele întrebări:

- Care sunt obstacolele în participarea tinerilor care se observă la fiecare niveluri?
- Adulții creează condiții pentru ca tinerii să participe?
- Ce pot face tinerii/adulții pentru ca tinerii să participe?

Participarea prin educație

TEMA	Participare	
OBIECTIVE	A ajuta participanții să reflecteze asupra felului în care tinerii pot învăța să aibă un comportament responsabil, ținând cont de drepturile celorlalți	
MĂRIMEA GRUPULUI	20-26 persoane	
TIMP	20-30 minute	
VÎRSTA	De la 15 ani	
DESFĂȘURAREA	1. Divizează participanții în 2 grupuri. Primul grup va juca rolul elevilor care au fost rugați să vină cu recomandări pentru îmbunătățirea situației în școli. 2. Acest grup se mai împarte în 3-4 grupuri mai mici, reprezentând grupuri de elevi din diferite școli.	
EVALUARE		Încheie activitatea cu o discuție în grupul mare. Pe parcursul discuției participanții nu mai joacă rolurile de elevi sau inspectori. Cum văd ei căile de îmbunătățire a educației în domeniul drepturilor copilului?
ALTERNATIVA		Activitatea poate fi simplificată pentru participanții mai mici, desfășurând doar pasul 2.

Roagă fiecare subgrup să elaboreze un plan pentru a îmbunătăți predarea/învățarea drepturilor și a responsabilităților în școlile lor.

3. Celălalt grup va reprezenta inspectorii drepturilor și responsabilităților. Acest grup, la fel, se va împărți în 3-4 subgrupuri mai mici, reprezentând grupuri diferite de inspectori. Roagă fiecare echipă de inspectori să elaboreze criteriile de evaluare ale planurilor școlare de predare/învățare a drepturilor și responsabilităților.

4. Oferă-le grupurilor timp suficient pentru elaborarea planurilor/criteriilor. Roagă grupurile de elevi să-și prezinte planurile. Încurajează inspectorii să pună cât mai multe întrebări.

ALTERNATIVA

Activitatea poate fi simplificată pentru participanții mai mici, desfășurând doar pasul 2.

Planificarea timpului liber

TEMA Participare

OBIECTIVE A sublinia percepțiile diferite pe care tinerii și adulții le pot avea unii despre alții. Această activitate va contribui la dezvoltarea atmosferei de lucru în echipă/în grup, ca parte a dreptului la asociere.

MĂRIMEA GRUPULUI participanții vor fi divizați în 2 grupuri

TIMP 30-45 minute

VÎRSTA De la 15 ani

MATERIALE Foi, pixuri

DESFĂȘURAREA

1. Anunță grupul că acțiunea se va desfășura imaginar într-un loc unde se organizează întrunirile comunității. Ei vor trebui să planifice activitatea unui nou centru comunitar de agrement. Împreună cu grupul poți aranja camera într-un mod anumit și să vă gândiți în ce mod și de către cine va fi moderată discuția finală
2. Divizează participanții în 2 grupuri. Un grup va juca rolul adulților din comunitate. Roagă-i să planifice

un șir de activități care ar fi potrivite pentru tineri în cadrul centrului. Roagă-i să facă o listă cu echipamentul necesar. Mai apoi roagă-i să planifice niște activități pentru ei (adulții) în cadrul centrului.
3. Celălalt grup va juca rolul tinerilor din comunitate. Mai întâi roagă-i să facă o listă de activități care ar fi potrivite pentru adulți în cadrul centrului și o listă cu echipamentul necesar. Apoi roagă-i să planifice un șir de activități pentru ei (tinerii) în cadrul centrului.
4. Propune ambelor grupuri să prezinte ideile lor. Mai întâi listele de activități și echipamente pentru tineri, apoi – pentru adulți.
5. După ce ideile au fost prezentate, împarte participanții în grupuri mixte, mai mici, în care să fie prezenți și „tinerii”, și „adulții”. Fiecare grup va trebui să decidă asupra priorităților pentru noul centru.

EVALUARE

Acest exercițiu poate demonstra cum, adesea, tinerii sunt excluși de la luarea deciziilor care îi afectează. Discutați activitatea. Folosește următoarele întrebări:

- Au existat asemănări sau deosebiri majore dintre viziunile „adulților” și ale „tinerilor”?
- Au fost luate deciziile asupra priorităților? În ce mod?
- Roagă reprezentanții grupului de „tineri” să aducă exemple de situații din timpul activității în care ei, ca tineri, nu au fost consultați în privința deciziilor făcute și în care situații ei au fost consultați?

93 de lucruri pe care le poți face pentru comunitatea ta

De unul singur sau împreună cu prietenii poți ...

1. Să scrii un articol (un eseu) despre cum ai vrea să arate comunitatea ta peste 10 ani.
2. Să ridici de jos o hârtie în fiecare zi timp de o lună.
3. Să citești o carte despre istoria localității tale.
4. Să vizitezi un loc de cultură.
5. Să citești în biblioteca din localitate o dată pe lună.
6. Să culegi o istorie importantă care a avut loc în localitatea ta, dar nu a fost elucidată în mass-media locală și trimite o scrisoare despre aceasta redactorilor ziarelor, posturilor de radio și TV locale.
7. Să faci o mapă în care să aduni articole tăiate din ziare cu probleme comunitare pe care ai dori să le abordezi.
8. Să te plimbi până în cealaltă parte a orașului pentru a o cunoaște.
9. Să-i duci ceva de mâncare unui vecin sărac.
10. Să practici cel puțin un gest drăguț pe zi.
11. Să faci cunoștință cu cineva din localitatea ta pe care nu-l cunoști.
12. Să fii mentor pentru cineva – învață-l niște deprinderi care îl vor ajuta în viață sau la lucru.
13. Să citești în fiecare duminică paginile de opinie și editorialele din ziarul tău.
14. Să faci o donație de caritate în fiecare an.
15. Să mergi la o întâlnire a consiliului școlar sau orășenesc doar pentru a asculta.
16. Să te abonezi la ziarul local.
17. Să-ți faci abonament la bibliotecă și să-l folosești.
18. Să faci o listă cu 10 lucruri pe care ai vrea să le schimbi în comunitatea ta și s-o trimiți primarului și membrilor consiliului local. Să revii cu un sunet pentru a vedea cum puteți lucra împreună asupra acestei liste.
19. Să ajuți la organizarea unui eveniment anti-alcool sau anti-drog pentru tineri.
20. Să citești o carte despre comunitate și probleme sociale.
21. Să suni sau să vizitezi un ONG din apropiere pentru a întreba cum ai putea fi voluntar.
22. Să înveți cum să acorzi primul ajutor.
23. Să cunoști unul dintre oficialii locali aleși.
24. Să studiezi o limbă străină la cursuri.
25. Să-ți rezervezi cel puțin o oră pe săptămână pentru a face lucru comunitar (în folosul comunității).
26. Să găsești pe cineva care face lucruri bune pentru comunitate (un membru al consiliului local, un profesor, un voluntar etc.) și să-i adresezi o scrisoare de mulțumire.
27. Să conduci un copil vecin la bibliotecă și să-i organizezi un tur al localului.
28. Să-ți iei angajamentul să cunoști trei oameni din grupuri etnice diferite de al tău.
29. Să afli numele fiecărui copil din blocul tău.
30. Să devii voluntar într-o comunitate sau o organizație care promovează drepturile omului
31. Să susții evenimentele comunitare publice care abordează

problemele drepturilor omului, care adună fonduri, contribuie la sensibilizarea opiniei publice care demonstrează solidaritate cu cei oprimați și promovează acțiuni efectuate de către oficiali.

32. Să te alături unui grup muzical care cântă la asemenea evenimente.

33. Să iei parte sau să organizezi demonstrații publice.

34. Să scrii articole pentru sau să publici un buletin informativ.

35. Să lansezi un proiect comunitar împreună cu tinerii cu dizabilități.

36. Să produci lucrări de artă pentru expoziții.

37. Să le transmiți și altora deprinderile și cunoștințele tale despre drepturi.

38. Să faci schimb de experiență cu alții.

39. Să participi la seminare și conferințe pentru a-ți forma noi abilități și a întâlni oameni noi.

40. Să faci lobby și adresează-le politicianilor scrisori.

41. Să organizezi expoziții.

42. Să elaborezi postere.

43. Să dai interviuri în presă.

44. Să produci, să organizezi și să participi la programele radio.

45. Să te joci cu un grup de copii din școala-internat timp de o oră în fiecare săptămână.

46. Să stabilești legături comunitare prin vizitarea și asistența persoanelor în vârstă.

47. Să stabilești un grup de ajutorare și susținere pentru a lucra cu tinerii care au dificultăți în învățare.

48. Să documentezi proiectele în rapoarte.

49. Să organizezi conferințe și alegeri pentru organizațiile de tineret.

50. Să vorbești în public.

51. Să colectezi fonduri.

52. Să organizezi o petrecere pentru a-i cunoaște pe toți cei care locuiesc în blocul / cartierul tău.

53. Să vă adunați împreună pentru a face un brainstorming cu o listă de proiecte comunitare. Apoi să alegeți trei idei pentru a lucra asupra lor.

54. Să formezi un comitet pentru spații verzi pentru a sugera unde să fie create parcuri și spații deschise.

55. Să recrutezi câțiva adulți pentru a ajuta copiii din cartier (care nu merg la școală) să învețe a citi.

56. Să inițiezi un grup pentru a vă întâlni o dată pe lună și a discuta despre problemele comunității.

57. Să găsești un lot liber, să afli cine este proprietarul și să-i ceri permisiunea să-l cureți și să-l plantezi.

58. Să organizezi o zi a plantării pomilor și florilor.

59. Să întrebi cel puțin o persoană pe zi ce părere are despre problemele comunității și ce probleme ar dori ea să vadă schimbate/rezolvate.

60. Să vă grupați și să faceți rândul pentru a acorda servicii cel puțin o dată pe săptămână familiilor cu un singur părinte.

61. Să planificați și să faceți designul unei zone comune din localitate pentru a o amenaja ca teren de joc sau piață publică.

62. Să găsești cel puțin alte două persoane pentru a desfășura o zi a curățeniei/reparației în școală.

63. Să începeți un proiect istoric în cadrul căruia elevii să intervieveze adulții / bătrânii despre experiențele lor.

64. Să înființezi sau să te alături unei asociații.

65. Să creezi o grădină comunitară.

66. Să inițiezi și să contribui la un proiect local de artă.

67. Să organizezi o zi a curățirii izvorului sau râului.

68. Să deschizi un grup de muzică sau de artă pentru copii.

69. Să înființezi un centru de studii unde copiii să-și facă temele de acasă și să fii tutorele lui.

70. Să construiești o casă a umanității.

În familie puteți ...

71. Să luați masa toți împreună cel puțin o dată pe zi – folosiți ocazia de a discuta despre problemele comunității.

72. Să participați la realizarea funcțiilor școlii.

73. Să găzduiți un elev din altă localitate pentru o săptămână.

74. Să mergeți împreună pentru a duce mâncare la un azil pentru săraci/bătrâni.

75. Să faceți regulă în dulapuri și să duceți lucrurile vechi la o fundație de caritate.

76. Să citiți cu voce tare Declarația Universală a Drepturilor Omului sau Convenția cu privire la Drepturile Copilului.

77. Să vizionați un spectacol la teatru.

78. Să faceți voluntariat trei ore pe săptămână într-o școală, un spital sau un centru de tineri.

79. Să petreceți o zi ca turiști în propria localitate.

80. Să greblați și să strângeți frunzele la un bătrân sau un vecin cu dizabilități.

81. Să vă informați și să-i informați și pe alții (familii, prieteni, cunoștințe) despre drepturile omului.

82. Să colectați informații la tema drepturile omului din ziare și reviste.

La locul tău de muncă poți ...

83. Să amenajezi o cutie pentru maculatură.

84. Să te alături unei asociații civice și să recrutezi doi colegi de serviciu în calitate de membri.

85. Să le spui colegilor tăi de lucru despre un proiect din localitatea ta.

86. Să organizezi o cină pentru a discuta alegerile și problemele locale.

87. Să duceți mâncare la un azil de persoane fără loc de trai.

88. Să organizezi un grup de discuții pentru a explora cum compania / întreprinderea / uzina voastră și angajații ei pot deveni mai implicați în soluționarea problemelor comunitare.

89. Să-ți încurajezi colegii să înceapă un program de donații.

90. Să organizezi un comitet alcătuit din lideri de afaceri responsabil de dezvoltarea modalităților pentru ca sectorul de afaceri să devină mai implicat în dezvoltarea comunitară.

91. Să recrutezi oameni de afaceri pentru un consiliu consultativ ca să ajute micul business să se dezvolte în zonele dezavantajate.

92. Să organizezi ziua anuală a mersului la serviciu pe jos sau cu bicicleta.

93. Să organizezi o livrare de mâncare sau de haine colectate de la colegii tăi de serviciu.

Anexă

Cum se creează un consiliu local al copiilor și tinerilor?

Etape și pași în crearea unui CLCT

De azi înainte, în orașe și comune, adulții nu vor mai decide totul!

...Și tinerii vor avea dreptul la cuvânt!

Ce este consiliul local al copiilor și tinerilor?

Prin sprijinirea unor consilii locale ale copiilor și tinerilor dorim să le oferim acestora un spațiu de exprimare și de promovare a propriilor aspirații, un dialog cu lumea celor adulți. În același timp, se urmărește crearea unui cadru care să le permită atât autorităților locale, cât și educatorilor și grupurilor civice locale să intervină eficient în promovarea drepturilor tinerei generații. Credem că asumarea valorilor cetățeniei democratice de către adolescenți este necesară pentru a consolida democrația în Republica Moldova.

Consiliile locale ale copiilor și tinerilor le permit să-și exprime părerile și să-și realizeze proiectele proprii. Acestea funcționează, în general, după modelul consiliilor locale ale adulților.

Proiectul de creare a unui clct

Totul începe cu crearea grupului de inițiativă, care se va ocupa de mediatizarea proiectului și organizarea alegerilor și activității CLCT. Grupul de inițiativă poate fi format din reprezentanți ai elevilor, tinerilor, cadrelor didactice, lucrătorilor primăriei, membrilor ONG din localitate, părinților și din alte persoane interesate în crearea unui CLCT în localitatea lor. Este important ca grupul de lucru să se întrunească și să discute în cadrul ședințelor despre scopul și necesitatea creării consiliului și al despre rolul copiilor și tinerilor în cadrul CLCT.

Pentru a oferi mai multe șanse viitorului consiliu, ar fi bine ca proiectul de creare a lui să fie obiectul unor lungi reflecții și discuții între membrii grupului de inițiativă și parteneri, să vină în interacțiune cu principiile politicii de tineret. Dacă tinerii au ales să realizeze acest proiect, este preferabil ca mai multe asociații, instituții, organizații, grupuri să participe la elaborarea și la realizarea lui. Aceasta este o modalitate de a demonstra

respect față de parteneri și un atu pentru succesul consiliului. Astfel, realizarea proiectului va fi meritul întregii comunități.

Un consiliu creat în grabă generează neînțelegeri care puteau fi evitate dacă modalitățile de organizare ale lui ar fi fost discutate din timp. Dacă copiii și tinerii se adresează la Primărie cu cererea de colaborare, este important ca proiectul consiliului să fie discutat cu ei. Autoritățile pot de asemenea consulta tinerii cu privire la modalitățile de creare a unui consiliu.

Obiectivele și modalitățile de creare a unui consiliu

Puteți face apel la cele trei obiective esențiale:

1. stabilirea dialogului și a parteneriatului între tineri și factorii de decizie ai comunității;
2. stabilirea unei modalități de exprimare a tinerilor;
3. realizarea unei schimbări împreună cu și pentru tinerii din comunitate.

În rezultat, dacă pornim de la ideea că dialogul cu tinerii este

important, atunci trebuie să prevedem din timp suficiente întreveneri între tineri și factorii de decizie. Dacă se insistă asupra opiniei tinerilor, trebuie să privilegiem mijloacele care permit o exprimare reală a acesteia.

Promovarea și mediatizarea acțiunii în comunitate

Coordonatorii locali vor explica proiectul părinților, profesorilor, administrației publice locale, tinerilor – viitorii alegători, vor împărtăși experiența acumulată tuturor membrilor grupului de inițiativă.

Împreună cu alte persoane interesate din comunitate, coordonatorii locali și grupul de inițiativă vor începe organizarea campaniei electorale.

Campania electorală și alegerea membrilor clct

Cum sunt organizate majoritatea Consiliilor Locale ale Copiilor și Tinerilor?

Toți elevii din clasele vizate (de obicei V–XI) și cei care îndeplinesc condițiile impuse de Legea electorală locală votează pentru a-și alege reprezentanții în Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor. Alegerea este exprimată în scris, pe buletine de vot, respectând caracterul secret al votului și procedura electorală. Durata mandatului pentru care tinerii sunt aleși în Consiliul Local este stipulată în Legea electorală adoptată în comunitatea în care se desfășoară alegerile.

În localitatea voastră, ca și în alte localități din Republica Moldova, voi de asemenea aveți dreptul la vot pentru a alege propriul vostru Consiliu Local al Copiilor și Tinerilor!

Cum se vor organiza alegerile?

Pentru a începe campania electorală, trebuie sensibilizată opinia publică, în special candidații și alegătorii.

Sensibilizarea candidaților

La orele de clasă sau la întrunirile pe școală profesorii pot explica elevilor rolul și modul de funcționare a CLCT. O altă metodă este distribuirea afișelor, placatelor prin școală și plasarea unui anunț în ziarul școlii.

Sensibilizarea alegătorilor

Alegătorii se vor implica într-o măsură mai mare în alegerile consiliului local, dacă școala are o „cultură” a participării, adică elevii au deprinderi de a-și

alege și de a delega reprezentanți din partea clasei care se întrunesc pentru a îmbunătăți situația în școală și, dacă în fiecare clasă elevii se unesc într-un consiliu al clasei, unde pot să-și expună opiniile și să-și reprezinte colegii.

Pentru ca sensibilizarea alegătorilor să fie eficientă, va fi însoțită de susținerea profesorilor care trebuie să fie atenți la toate inițiativele care facilitează exprimarea elevilor lor.

Cine se va ocupa de organizarea alegerilor?

În fiecare școală din comunitate va fi creat un Birou Electoral, responsabil de buna desfășurare a alegerilor în cadrul școlii. Birourile electorale își desfășoară activitatea în ziua alegerilor în cadrul fiecărei secții de votare. Ele pregătesc și veghează desfășurarea corectă a alegerilor, fiind alcătuite din reprezentanți ai elevilor asistați de cadrele didactice.

Liceul/școala _____ din _____
(localitatea)

Componența biroului electoral

Nr.	Nume și prenume	Clasa/funcția	Semnătura
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

Liceul/școala _____ din _____

LEGEA ELECTORALĂ

cu privire la constituirea Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor

Capitolul I

Art.1. Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor (în continuare CLCT) se alege prin vot universal, direct, egal, secret și liber exprimat. Alegerile se organizează în circumscripții electorale (instituții de învățământ) prin vot exprimat pe baza listelor nominale.

Art.2. Elevii, cetățeni ai Republicii Moldova, fără deosebire de naționalitate, rasă, religie, sex sau alte diferențe, își exercită în mod egal drepturile electorale.

Art.3. Au dreptul să participe la alegeri elevii din clasele a V-a – a XI-a, iar de a fi aleși – elevii claselor a V-a – a X-a.

Art.4. Nu pot fi aleși elevii care au media la purtare sub 7 (șapte) sau care au corigențe pe anul școlar în curs.

Art.5. Candidații la funcția de consilier depun cereri la Comisia Electorală Locală. Numărul de locuri în consiliu este determinat, în funcție de numărul de alegători din școli, respectând următoarele criterii:

- norma de reprezentare este de 1 consilier de la 150 de alegători în municipii, 1 consilier de la 100 de alegători în orașe și 1 consilier de la 50 de alegători în sate;

- fiecare instituție de învățământ poate desemna cel puțin un consilier.

Comisia Electorală locală stabilește numărul total de consilieri care urmează să fie aleși și numărul de locuri ce revine fiecărei instituții.

Capitolul II

Art.6. Secțiile de votare se organizează în școli.

Art.7. Listele electorale cuprind toți elevii cu drept de vot și se întocmesc pe clase, separat pentru fiecare școală/liceu, fiind autentificate prin semnăturile directorului școlii și a dirigintelui fiecărei clase.

Art.8. Un alegător poate fi înscris numai pe o singură listă electorală.

Art.9. Fiecare elev cu drept de vot își poate verifica înscrierea pe lista electorală.

Art.10. Birourile electorale din circumscripții organizează și coordonează desfășurarea alegerilor pentru desemnarea consilierilor. Biroul electoral de circumscripție este alcătuit din elevi, reprezentanți ai tuturor claselor, directorul adjunct pentru educație și un profesor.

Art.11. Comisia Electorală Centrală organizează și dirijează alegerea consilierilor și a primarului. Comisia este constituită din câte un elev, reprezentant al fiecărui birou electoral de circumscripție, un director adjunct pentru educație, un reprezentant al Primăriei și un reprezentant al comunității (consilier adult, reprezentant al unui ONG etc.).

Art.12. Comisia Electorală Centrală și birourile electorale de circumscripții au următoarele atribuții:

a. veghează întocmirea și afișarea în termen a listelor electorale și organizarea corectă a secțiilor de votare;

b. afișează listele candidaților, organizează locul de expunere publică a manifestelor, programelor și afișelor candidaților, veghează desfășurarea corectă a campaniei electorale, numără voturile și validează rezultatul alegerilor;

c. primesc și soluționează contestațiile privind candidaturile și desfășurarea alegerilor în termen de 24 de ore de la înregistrarea lor; termenul de depunere a contestațiilor nu poate depăși 48 de ore de la afișarea rezultatelor.

Art.13. Comisia Electorală Locală stabilește termenele de desfășurare a campaniei electorale pentru alegerea consilierilor și a primarului.

Art.14. După alegerea Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor, acesta va alege dintre membrii săi un primar. Alegerea primarului se va efectua nu mai târziu de 10 zile de la data alegerii consiliului local.

Art. 15. Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor, precum și primarul și viceprimarul sunt aleși pentru un termen de doi ani

Capitolul III

Art.16. Pentru funcția de primar se desemnează candidatul care a obținut majoritatea simplă a voturilor consilierilor.

Art.17. Dacă în primul tur nici un candidat la funcția de primar nu obține majoritatea simplă de voturi, se va organiza al doilea tur de scrutin pentru primii doi candidați care au acumulat cele mai multe voturi, iar alegerea primarului se face prin majoritate relativă de voturi.

Art.18. Rezultatul final al alegerilor se comunică de către Comisia Electorală Centrală într-o ședință extraordinară a Consiliului Local (al adulților) prezidată de Primar.

Reprezentanții Birourilor Electorale din toate școlile comunității vor crea Comisia Electorală Locală, responsabilă de alegeri în întreaga comunitate. Dacă în comunitate există numai o școală atunci va fi creată doar Comisia Electorală. Comisia Electorală și Birourile Electorale trebuie:

- să stabilească durata campaniei electorale și să monitorizeze desfășurarea acesteia;
- să fixeze perioada de depunere a candidaturilor și data limită de înregistrare a candidaților;
- să stabilească locuri de afișaj pentru campania electorală;
- să organizeze întâlniri între candidați și alegători;
- să întocmească și să afișeze listele electorale;

- să fixeze data alegerilor;
- să pregătească materialele necesare pentru procesul votării: buletinele de vot pe care sunt înscrise numărul sau denumirea școlii, numele fiecărui candidat și clasa din care face parte; listele electorale cuprind toți elevii cu drept de vot dintr-o școală;
- să colaboreze cu autoritățile locale pentru amenajarea locului alegerilor, obținerea cabinelor de votare, a urnelor în care se vor depune buletinele de vot, ștampilelor etc.;
- să desfășoare alegerile CLCT;
- să contabilizeze și să anunțe rezultatele votării;
- să completeze procesele verbale în urma alegerilor.

Legea Electorală

Comisia Electorală Locală elaborează și aprobă Legea electorală, care urmează să fie pe larg popularizată în rândurile alegătorilor.

Înaintarea candidaților

Toți cei care doresc să devină membri ai CLCT, își pot înainta candidatura, conform prevederilor Legii electorale. Fiecare candidat trebuie să depună la Comisia Electorală în termenii stabiliți o cerere de înscriere a candidaturii, o listă cu 10 alegători care susțin candidatura lui, un aviz din partea părinților și altul din partea școlii.

Fiecare Biroul Electoral va trimite

CERERE DE ÎNSCRIERE A CANDIDATULUI PENTRU ALEGEREA CONSILIULUI LOCAL AL COPIILOR ȘI TINERILOR

din _____
(localitatea)

Eu, subsemnatul(a), _____, domiciliat(ă) în _____,
(nume, prenume) (adresa)

telefon _____, elev(ă) în clasa a ___-a a școlii / liceului _____ din _____,
(localitatea)

doresc să-mi înscriu candidatura pentru funcția de consilier în Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor.

Mă angajez să respect regulamentul campaniei electorale și să îmi îndeplinesc atribuțiile care îmi vor reveni ca membru al Consiliului conform statutului care va fi adoptat de Consiliu, în situația în care voi fi ales.

Anexez lista celor 10 colegi care îmi susțin candidatura, programul pe care îl propun în argumentarea candidaturii mele și acordul conducerii școlii și al părinților în legătură cu prezentarea mea la alegeri.

Data _____

Semnătura _____

LISTA ALEGĂTORILOR CARE SUSȚIN CANDIDATURA LUI _____

(Nume, prenume)

elev(ă) în clasa a _____-a a școlii/liceului _____,

pentru funcția de consilier în Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor din _____
(localitatea)

Nr.	Nume, prenume	Adresa de la domiciliu	Școala/liceul	Semnătura
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

Subsemnații susținem candidatura lui _____ la alegerile pentru funcția de consilier în
(nume, prenume)

Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor din _____
(localitatea)

Data _____

Liceul / școala _____ din _____
(localitatea)

LISTA CANDIDAȚILOR ÎNSCRIȘI

Nr.	Nume, prenume	Clasa	Data
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

AVIZUL PĂRINȚILOR

Subsemnații _____ (tată) și _____
(mamă) (nume, prenume) (nume, prenume)

ne comunicăm acordul cu privire la înscrierea candidaturii copilului nostru _____
(nume, prenume)

la alegerile pentru Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor din _____
(localitate)

Data _____

Semnăturile părinților

Tata _____

Mama _____

AVIZUL CONDUCERII ȘCOLII/LICEULUI

Prin prezenta se certifică faptul că elevul(a) _____ din clasa a _____-a a școlii/
liceului _____ îndeplinește condițiile prevăzute de regulamentul alegerilor
(nume, prenume)

pentru Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor, și nu are medii sub nota 7 (șapte) la purtare și
corigențe în acest an școlar.

Semnăturile:

Data _____

Diriginte: _____

Director: _____

L.Ș.

la Comisia Electorală Locală lista candidaților înscriși. Aceasta este lista oficială a candidaților.

Campania Electorală

În timpul campaniei electorale candidații prezintă colegilor programele lor electorale, organizează campanii publicitare în școală și în comunitate (în locuri special rezervate pentru afișe). Tinerilor li se insuflă respect față

de alți candidați, evitând cuvinte ca „adversar” în luări de cuvânt sau placate. Candidații dispun de un spațiu egal pentru anunțuri și de timp egal pentru întâlniri cu alegătorii.

Fiecare candidat își va formula un program electoral. Tinerii candidați riscă să fie decepționați, dacă-și propun de exemplu să construiască un patinoar. Ei

pot convinge adulții despre necesitatea constituirii acestuia, dar nu au putere pentru a-l crea, cu atât mai mult că nu au mijloace financiare. Însă ei pot propune, de exemplu: „Votați pentru mine, deoarece voi spune la primărie că tinerilor le lipsesc locuri pentru joacă, centre de informare și că există prea multă violență în comunitate”.

PROGRAMUL ELECTORAL

al candidatului _____ pentru alegerile în
(nume, prenume)

Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor din _____
(localitatea)

Subsemnatul _____, îmi propun să obțin investirea în funcția de membru
(nume, prenume)

al Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor din _____ pentru a susține realizarea următoarelor proiecte:

Nr.	Denumire	Scop	Rezultate pentru beneficiari

De asemenea, voi sprijini realizarea celorlalte proiecte care vor fi aprobate de consiliul ales.

Data _____

Semnătura _____

Înainte de alegeri se desfășoară o dezbateră publică la care și candidații, și alegătorii vin pregătiți cu idei, propuneri și întrebări.

Marea zi a alegerilor

În ziua alegerilor, toți alegătorii vin la circumscripțiile electorale pentru a primi buletinul de vot și pentru a vota pentru candidatul preferat. Listele cu alegători sunt întocmite pe clase și alegătorii primesc buletinele doar la prezentarea unui document de identitate (certificatul de naștere, permisul de la bibliotecă cu poză, carnetul de elev etc.).

Cum vei vota?

Îți vei exprima alegerea marcând pe buletinul de vot numele candidatului și depunând buletinul în urna de vot. Iată câteva reguli:

1. Te prezinți la secția de votare;
2. Te apropii de membrii Biroului Electoral pentru a fi identificat pe listele electorale și vei semna pentru primirea buletinului de vot;
3. Intri în cabina de votare și marchezi pe buletinul de vot opțiunea proprie privind candidatul preferat;

4. Te prezinți la urna de votare și depui un singur buletin de vot;

5. Nu este permisă depunerea în urnă de către același alegător a mai multor buletine de vot;

6. Dacă nu îți place nici un candidat sau dacă nu ești de acord cu el:

a) poți bara cu o linie oblică întregul buletin de vot, îl poți rupe sau scrie ceva pe el. Acest buletin de vot va fi ANULAT;

b) dacă numărul de candidați pentru care ți-ai exprimat opțiunea marcând pe buletinul de

vot este mai mare decât numărul stabilit de aleși, buletinul va fi de asemenea ANULAT.

Însă în fiecare din aceste cazuri, tu ai votat și ai demonstrat că ești interesat de viața publică

din comunitatea în care trăiești, chiar dacă nu ești de acord cu persoanele ce au candidat sau cu ideile lor. Astfel ți-ai îndeplinit obligațiile electorale

Votul liber exprimat și corectitudinea procesului electoral, demonstrează existența democrației într-o țară.

Anunțarea rezultatelor

Alegerile în Consiliul Local al Copiilor
și _____
(localitatea)

Biroul electoral nr. _____

Școala/liceul _____

BULETIN DE VOT

Alege din următoarea listă de candidați o singură persoană,
Care va face parte din Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor din _____,
(localitatea)

punând semnul ✓ în boxa din dreptul numelui candidatului preferat:

Nr.	NUMELE, PRENUMELE CANDIDAȚILOR	CLASA	VOTEAZĂ AICI
EXEMPLU	Nume Prenume	0	✓
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

După ce a votat ultimul alegător, Birourile Electorale vor număra voturile, vor întocmi procesul-verbal al alegerilor și vor trimite rezultatele la Comisia Electorală Locală.

Alegerile în Consiliul Local
al Copiilor și Tinerilor din

(localitatea)

Circumscripția electorală nr. _____

Școala/liceul _____

PROCES-VERBAL

al alegerilor în Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor

Încheiat de Biroul electoral al Circumscripției electorale nr. _____ din _____
(data)

Buletine de vot		Alegători		Voturi exprimate	
Primite		Înscriși în liste		Valabile	
Utilizate		Prezenți la votare		Anulate	
Rămase				Total	

Candidații care au întrunit cel mai mare număr de voturi

Nr.	Nume, prenume	Clasa	Număr de voturi „pentru”
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Candidați înscriși

Nr.	Nume, prenume	Clasa	Voturi obținute
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

Alegerea primarului

Nu mai târziu de 10 zile după constituirea CLCT, consilierii vor alege din rândurile lor un primar.

Ședința publică de constituire a consiliului

După alegerea primarului se va organiza o ședință publică de validare a alegerilor. Este de dorit ca această ședință să fie cât mai oficială, în cadrul unei adunări deschise, la care să fie invitați consilierii adulți, profesorii, părinții, agenții economici, tinerii și alți actori ai comunității. Caracterul oficial îi conferă CLCT importanță. La dorință, tinerii consilieri pot primi certificate de consilieri și pot depune un jurământ (de exemplu, „Jur să respect mandatul oferit mie în interesul comunității și a locuitorilor ei...” sau „Jur să apăr interesele tuturor copiilor și tinerilor din localitate...” sau „Jur să am o atitudine serioasă și să fiu devotat responsabilităților care îmi sunt încredințate”).

Instruirea membrilor CLCT

Ce urmărește instruirea CLCT?

Preocuparea este de a asigura tinerilor consilieri o pregătire adecvată. În acest scop sunt organizate stagii de formare pentru primarii, vice-primarii și pentru membrii CLCT pe teme din domeniul managementului comunicării, resurselor umane, elaborării proiectelor, colectării de fonduri, identificării problemelor, stabilirii parteneriatelor etc.

Cum funcționează un consiliu?

Rolul adulților

Succesul CLCT depinde în mare măsură de persoana adultă care coordonează acest consiliu. Acesta nu trebuie să-și impună punctul său de vedere, ci să stimuleze manifestarea acțiunilor copiilor, să le propună noi idei, activități, bazându-se pe capacitățile tinerilor. Toți adulții care colaborează cu CLCT (coordonatorul adult, Consiliul Local, specialiștii în problemele tinerețului, lucrătorii cu tineretul, liderii ONG de tineret, administrația locală, directorul și profesorii școlari, părinții și locuitorii) trebuie să evite îndeplinirea lucrului în locul copiilor. Nu trebuie uitat principiul că doar copiii au dreptul la vot în consiliul lor.

Coordonatorul adult este responsabil de activitatea consiliului:

- susține crearea consiliului;
- oferă sprijin pentru realizarea proiectelor;
- comunică cu tinerii aleși, ascultă propunerile lor, facilitează legătura cu factorii de decizie, sugerează idei sau opinii, încurajează inițierea activităților consiliului;
- face să circule informația și solicită informații necesare dezvoltării consiliului;
- susține tinerii;
- coordonează evaluarea activităților CLCT.

Responsabilitățile consilierilor

Tânărul consilier trebuie să aibă o viziune colectivă, adică să depășească propriile interese, interesele familiei, școlii sale. Opinia lui trebuie să depășească din limitele propriei mahalale. Aceasta trebuie să reflecteze grija față de interesele fiecăruia.

Care este structura unui CLCT?

Pentru o mai bună desfășurare a activității și obținerii rezultatului așteptat, consiliul necesită o organizare riguroasă, care nu exclude însă nici inventivitatea, nici experimentarea din partea membrilor consiliului. Odată definite obiectivele consiliului, fiecare comunitate își stabilește organizarea generală a consiliului, durata mandatului, frecvența reuniunilor, modelele de comunicare internă și externă. Majoritatea consiliilor activează în baza unui model adaptat fiecărei comunități, în dependență de specificul ei. Comună este structura generală: coordonator adult, primar și vice-primar(i), secretar(i) și comisii.

Consiliile sunt niște modalități de influențare a vieții în comunitate. În general, un consiliu funcționează dacă:

- coordonatorul adult susține, dar nu conduce activitatea CLCT,
- consilierii sunt aleși de către semenii lor,
- consilierii mențin o legătură eficientă cu alegătorii și colaborează cu diferiți actori ai comunității.

Originalitatea consiliilor rezidă în puterea dintre relația tinerilor care reprezintă alți tineri și autoritățile publice, în vederea soluționării problemelor ce-i privesc pe tineri. Consiliile nu sunt un club pentru tineri sau o asociație pentru distracție.

Definirea structurii consiliului

Consilierii se organizează în mai multe comisii specializate pentru rezolvarea diferitelor probleme din comunitate. Lucrul în comisii, se pare, este cel mai eficient. După identificarea problemelor și stabilirea direcțiilor de activitate, CLCT creează comisii pentru fiecare problemă, conduse de un președinte. De la începutul mandatului fiecare consilier decide în care comisie vrea el să se includă. Comisia trebuie să țină cont de opinia tuturor alegătorilor în legătură

cu problema dată, să desfășoare vizite de documentare, să deschidă un dosar al problemei. Fiecare comisie elaborează rapoarte despre activitatea sa, care sunt apoi prezentate la ședințele comune.

Ședințele consiliului

Consiliul trebuie să stabilească un orar al adunărilor sale comune. Este mai ușor de stabilit de la început timpul și ziua exactă a ședințelor (de exemplu, în fiecare marți la ora 15.00 sau peste o joi la ora 16.00). Consiliul trebuie să se întrunească regulat, în perioade de timp clar stabilite (de exemplu, o dată la 15 zile, o dată pe lună) sau de un număr anumit de ori pe an (de 3 ori pe an, de 12 ori pe an). Între ședințe, consilierii se vor întruni pe comisii pentru a realiza diferite lucrări pentru următo-

rele întruniri. Timpul ședinței este limitat (de exemplu, 2 ore).

Locul întrunirilor

Prima și ultima ședință a anului adesea are loc în sala festivă a consiliului adult. Dacă consiliul nu dispune de un sediu al său, sunt posibile și alte locuri: altă sală a consiliului adult, casa de cultură, casa de creație, cancelaria școlii, centrul de tineret din localitate etc.

Regulamentul intern

Regulamentul intern este elaborat de către consilieri, care vor ține cont de sugestiile adulților și ale alegătorilor. Acest document prevede cele abordate mai sus: modul de funcționare a comisiilor, periodicitatea convocării ședințelor, posibilitățile de înlocuire a unui consilier cu altul etc.

REGULAMENT DE FUNCȚIONARE

- model -

Capitolul I. Constituire, atribuții

Art. 1. Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor din localitatea _____ este constituit dintr-un număr de ____ consilieri aleși în temeiul Legii electorale privind alegerea Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor din localitatea _____.

Art. 2. Durata unui mandat este de 2 ani.

Art. 3. Principalele atribuții ale consiliului sunt următoarele:

- a. alege primarul, viceprimarii și secretarii;
- b. aprobă regulamentul de funcționare al consiliului;
- c. aprobă bugetul și formarea, gestionarea, întrebuințarea și executarea acestuia;
- d. administrează patrimoniul consiliului;
- e. hotărăște stabilirea legăturilor de colaborare cu alte consilii din țară sau străinătate;
- f. organizează, la expirarea mandatului, alegerea unui nou consiliu.

Capitolul II. Validarea mandatelor

Art. 4. Pentru validarea mandatului de consilier se alege o comisie de validare formată din 3 membri, care va funcționa pe întreaga durată a mandatului consiliului.

Art. 5. După validarea mandatului și constituirea consiliului, consilierii depun jurământul. Consilierii care refuză să depună jurământul sunt demisionați, mandatul lor urmând să fie preluat de un supleant.

Art. 6. Jurământul depus de consilieri este: „Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea pentru dezvoltarea spirituală și materială a țării, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.”

Capitolul III. Structură, conducere

Art. 7. Structura consiliului este formată din Comisia de conducere și din următoarele comisii de specialitate:

- a. Comisia Financiară;
- b. Comisia Culturală;
- c. Comisia Academică;
- d. Comisia Relații Externe.

Art. 8. Comisia de conducere este formată din primar, viceprimar(i), secretar și președinții de comisie. Atribuțiile Comisiei de conducere sunt:

- a. stabilirea strategiei consiliului;
- b. coordonarea tehnică;
- c. stabilirea legăturilor cu responsabilii de luarea deciziilor și cu partenerii;
- d. organizarea alegerilor consiliului următor și sensibilizarea întregii comunități înainte de alegeri;
- e. organizarea lucrului consiliului (plenare, comisii, scrierea proiectelor, vizite, întâlniri cu experți și aleșii adulți, training-uri, comunicare, relații cu publicul, faze de bilanț și / sau de evaluare).

Art. 9. Primarul este ales de către consiliu prin vot secret. Va fi declarat ales candidatul care va obține jumătate plus unul din numărul voturilor consilierilor.

Principalele atribuții ale primarului sunt:

- a. reprezintă consiliul în fața autorităților legale;
- b. poate propune consiliului consultarea copiilor prin referendum cu privire la probleme de interes deosebit;
- c. convoacă și stabilește ordinea de zi a ședințelor de consiliu;
- d. asigură respectarea Constituției, a legilor și a drepturilor copiilor;
- e. asigură aplicarea hotărârilor Consiliului;
- f. verifică încasarea și folosirea fondurilor;
- g. controlează activitatea consiliului și a comisiilor;
- h. îndeplinește alte atribuții stabilite de consiliu.

Art. 10. Cei doi viceprimari sunt aleși de consiliu prin vot secret. Vor fi declarați viceprimari cei care au obținut, în ordine, cel mai mare număr de voturi. Sarcina principală a viceprimarilor este relația cu autoritățile locale respectiv relația cu celelalte consilii.

Art. 11. Secretarul (cei doi (trei) secretari) sunt aleși de consiliu prin vot secret. Vor fi declarați aleși cei care au obținut, în ordine, cel mai mare număr de voturi. Sarcinile principale ale secretarului sunt:

- a. anunță membrii consiliului și fac prezența la ședințe;
- b. primește și distribuie corespondența;
- c. redactează procesul-verbal al ședințelor;
- d. asigură ținerea lucrărilor de secretariat;
- e. numără și consemnează voturile obținute în timpul ședințelor;
- f. verifică temeinicia motivării absențelor consilierilor;
- g. comunică autorităților și persoanelor interesate (adulți, copii) hotărârile consiliului;
- h. alte atribuții stabilite de consiliu.

Capitolul IV. Ședințele consiliului

Art. 12. Comisiile de specialitate sunt conduse de un președinte ajutat de un secretar. Aceștia sunt aleși de membrii comisiei prin vot deschis. Președintele comisiei asigură reprezentarea acesteia în raporturile sale cu consiliul și cu celelalte comisii. Atribuțiile președintelui sunt următoarele:

- a. convoacă ședința și hotărăște ordinea de zi;
- b. conduce ședința comisiei;
- c. poate propune ca la ședința comisiei să participe și alte persoane din afara ei, dacă acest lucru este necesar;
- d. îndeplinește alte atribuții ce îi revin prin prezentul regulament.

Atribuțiile secretarului comisiei sunt următoarele:

- a. anunță membrii comisiei;
- b. face prezența la ședințe;
- c. numără voturile și întocmește procesul-verbal al ședinței;
- d. asistă președintele comisiei pentru buna desfășurare a activității comisiei.

Art. 13. Consiliul se întrunește în ședință ordinară lunar, la convocarea primarului. Consiliul se poate întruni și în ședințe extraordinare ori de câte ori este necesar, la decizia primarului sau a cel puțin o treime din numărul consilierilor. Convocarea se face cu cel puțin 2 zile înaintea ședinței.

Art. 14. Ședințele Consiliului sunt deschise și publice cu excepția celor în care se stabilește prin vot că au un caracter secret.

Art. 15. Prezența la ședințele consiliului este obligatorie. În cazul în care un consilier absentează fără motive întemeiate de 3 ori, este exclus din consiliu prin hotărârea acestuia. Decizia se ia cu două treimi din numărul consilierilor. La ședințele consiliului participă, fără drept de vot, coordonatorul adult al acestuia. Mai pot participa la ședințe și alte persoane invitate.

Art. 16. La începutul fiecărei ședințe a consiliului secretarii fac prezența, comunică numărul consilierilor prezenți și asigură alegerea președintelui de ședință. Acesta este ales cu jumătate plus unu din numărul consilierilor prezenți. Atribuțiile președintelui de ședință sunt:

- asigură respectarea ordinii de zi și a regulamentului în timpul ședințelor
- asigură desfășurarea procesului de luare a deciziilor prin vot, anunță rezultatul votului și citește hotărârile adoptate
- contrasemnează procesul verbal al ședinței
- acordă dreptul la cuvânt consilierilor, îl retrage celor ce au un comportament neadecvat și limitează durata luărilor de cuvânt dacă este cazul.

Art. 17. Nimeni nu poate lua cuvântul decât dacă îi este oferit de președintele de ședință. Este interzis dialogul între persoane din sală și vorbitor sau alte persoane. Consilierul este obligat ca în cuvântul lui să se refere strict la chestiunea pentru care s-a înscris de a lua cuvântul.

Art. 18. Votul consilierilor este personal. Acesta poate fi deschis sau secret, în funcție de decizia adoptată prin vot de consiliu.

Art. 19. Consiliul adoptă hotărâri cu votul a cel puțin jumătate plus unu din numărul consilierilor prezenți. Hotărârile privind bugetul se adoptă cu votul a cel puțin jumătate plus unu din numărul total al consilierilor. Consiliul poate hotărî ca unele decizii să fie luate prin vot secret.

Capitolul V. Absențe, sancțiuni

Art. 20. Participarea consilierilor la ședințele consiliului și ale comisiilor din care fac parte este obligatorie. În cazul absenței nemotivate la 3 sau mai multe ședințe ale consiliului sau ale comisiilor din care fac parte vor fi sancționați conform prevederilor articolului 23.

Art. 21. În exercitarea atribuțiilor sale cu privire la menținerea ordinii și la respectarea regulamentului în timpul ședinței, președintele de ședință poate aplica următoarele sancțiuni:

- chemarea la ordine;

- retragerea dreptului de a lua cuvântul;
- eliminarea din ședință, în urma votului consiliului cu consemnarea absenței nemotivate.

Art. 22. Consiliul poate hotărî cu două treimi din numărul consilierilor următoarele sancțiuni consilierilor care au comis abateri de la regulament:

- avertisment verbal în fața consiliului;
- ridicarea dreptului la cuvânt pentru una sau mai multe ședințe;
- revocarea funcției încredințată de consiliu;
- avertisment public cu aducerea la cunoștință elevilor din circumscripția de unde a fost ales, a conducerii școlii și a părinților;
- demiterea din funcția de consilier și înlocuirea cu următorul clasat pe liste.

Art. 23. Consiliul poate lua în discuție retragerea mandatului dacă pe parcursul unui an școlar media generală a unui consilier scade cu un punct.

Capitolul VI. Interpelări, informarea consilierilor

Art. 24. Fiecare consilier poate adresa interpelări primarului, viceprimarilor, secretarului consiliului precum și autorităților publice locale.

Art. 25. Consilierii pot consulta acte sau dosare și pot primi informații scrise din partea autorităților publice locale.

Art. 26. Orice elev se poate adresa cu petiții scrise consiliului. Petițiile se înscriu într-un registru, de către secretarul consiliului care le va transmite celor în măsură să le răspundă. Petiționarului i se aduce la cunoștință răspunsul adoptat în termen de 30 de zile.

Capitolul VII. Dispoziții finale

Art. 27. Adoptarea și modificarea Regulamentului de funcționare a Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor din _____ se face cu acordul a jumătate plus unu din numărul total al consilierilor.

Art. 28. Prezentul regulament intră în vigoare din ziua adoptării.

Adoptat astăzi, 00.00.00 în _____.

Comunicarea CLCT cu alegătorii și cu locuitorii din comunitate

Tinerii consilieri au fost aleși de semenii lor. Ei trebuie să-i informeze despre ceea ce se vorbește la adunările CLCT și

să-i întrebe părerea lor despre deciziile viitoare și despre proiecte. Informația acumulată în cadrul vizitelor trebuie să fie prezentată școlii. Consilierii trebuie să aibă în aceeași măsură posibilitatea de a comunica cu

ceilalți locuitori. Ei pot beneficia de un loc special rezervat pe panourile publice sau pe o rubrică în ziarul local. O altă posibilitate – editarea propriei reviste cu susținerea și cu ajutorul presei locale.

Crearea propriului stil

CLCT își poate elabora propriul slogan, care va fi aplicat pe ștampilă, pe antetul scrisorilor, afișe etc.

Mass-media

CLCT trebuie să găsească o posibilitate de a comunica și cu mass-media, pentru a transmite informația despre activitatea lor în ziare, la radio, la televiziune.

Munca Consilierilor

A fi membru al unui CLCT este o activitate complexă, ce necesită timp, concentrație și multă imaginație.

- Noii aleși încep de obicei prin vizitarea localității pentru a o cunoaște mai bine. Astfel, ei descoperă serviciile publice, învață modul în care acestea funcționează și posibilitățile de acțiune.
- Consilierii se întâlnesc de mai multe ori pe an, în plen, cu Primarul pentru a propune diverse proiecte.
- În perioada dintre două ședințe plenare, ei lucrează, grupați pe comisii, pentru a concretiza, cu ajutorul serviciilor publice competente din cadrul Primăriei, proiectele asupra cărora au decis împreună.
- Consilierii participă adesea la seminare, întâlniri, diverse manifestări publice.

Împreună cu tinerii din localitate, consilierii descoperă probleme și propun soluții privind protecția mediului, îmbunătățirea vieții oamenilor ș. a. Ei se informează, studiază, supun aprobării și apoi

realizează propriile lor proiecte în diferite domenii, așa ca:

- promovarea valorilor democratice și a drepturilor omului;
- cluburi de dezvoltare;
- amenajări de spații verzi și zone publice;
- ajutor social pentru persoanele în vârstă sau cu probleme sociale;
- curățarea unor râuri;
- publicații informative pentru tineri;
- participări la întruniri naționale sau internaționale;
- serbări ale prieteniei etc.

Ideile sunt foarte multe. Dacă nu poate fi realizat totul imediat, viitorii consilieri vor prelua "problema".

Munca coordonatorilor

În această etapă coordonatorilor adulți și membrilor grupului de inițiativă le revine sarcina importantă de a lucra în particular asupra legăturii candidat-alegător și de a interesa cât mai mulți tineri în activitatea viitorului consiliu.

Pentru realizarea acestei sarcini pot fi folosite o serie de mijloace:

- dezbateri în cadrul școlii între tinerii consilieri și alegătorii lor pe marginea unei teme generale sau a unui proiect;
- comisiile consiliului să fie deschise pentru alegători, când se discută sau se analizează realizările consiliului;
- un ziar al consiliului;
- articole regulate în ziarul local;

- emisiuni la radio;
- înființarea unui panou cu realizările consiliului.

Care sunt rezultatele CLCT?

Pentru copii și tineri:

- îmbunătățirea capacităților de exprimare, argumentare și negociere a tinerilor, de comunicare cu semenii și adulții;
- dezvoltarea capacităților de formulare și de urmărire a realizării proiectelor;
- învățarea mecanismului alegerilor democratice, instituțiilor și procedurilor specifice procesului electoral, a funcționării Administrației Publice Locale.

Pentru adulți:

- Reconsiderarea poziției adulților în raport cu necesitățile și cu problemele tinerilor, construirea raporturilor noi de comunicare cu aceștia și, în același timp, punerea în situația de a comunica și a coopera între ei – fapt care va fi în beneficiul comunității locale respective, conducând la o mai bună înțelegere a problemelor existente și la creșterea capacității de găsire a răspunsurilor adecvate.

Evaluarea activității CLCT

Evaluarea CLCT poate fi făcută în baza:

1. realizărilor CLCT: examinarea programului, planului, propunerilor și a realizărilor lor.
2. funcționării CLCT: evidențierea punctelor slabe și forte ale consiliului, a dificultăților în relațiile dintre copii, dintre copii și adulți cu scopul înlăturării lor.

Glosar

- Advocacy** – proces de susținere, de promovare a propriilor idei.
- Alegere** – 1. a prefera ceva sau pe cineva; 2. a desemna pe cineva prin vot; 3. operație care se efectuează conform unor norme precise și dinainte stabilite, pentru desemnarea prin vot a unei persoane destinate să îndeplinească o anumită sarcină.
- APL (Administrație Publică Locală)** – totalitatea organelor administrative ale unui stat; secție a unei instituții însărcinată cu administrarea acelei instituții.
- Asociație** – grupare de persoane creată pentru a atinge un scop comun (științific, cultural, artistic, sportiv).
- Autoritate** – 1. drept, putere, împuternicire de a comanda, de a da dispoziții sau de a impune cuiva ascultare; 2. organ al puterii de stat competent să ia măsuri și să emită dispoziții cu caracter obligatoriu; reprezentant al unui asemenea organ al puterii de stat; 3. prestigiu de care se bucură cineva sau ceva; persoană care se impune prin cunoștințele sale, prin prestigiul său.
- Aviz** – 1. înștiințare scrisă cu caracter oficial; părere. 2. apreciere competentă emisă de cineva (din afară) asupra unei probleme aflate în dezbateră; 3. rezoluție a unei autorități competente.
- Beneficiar** – persoană, colectivitate sau instituție care are un folos din ceva; destinatar al unor bunuri materiale sau al unor servicii.
- Campanie** – acțiune organizată după un anumit plan, în vederea realizării unor sarcini politice, sociale etc., într-o anumită perioadă de timp.
- Categorie socială** – grup de persoane care se aseamnă dintr-un anumit punct de vedere: profesie, vârstă etc.
- Cetățean** – locuitor al unui stat care se bucură de drepturile civile și politice și care are anumite obligații față de acel stat.
- Comisie** – colectiv organizat care funcționează pe lângă o instituție, o adunare etc. și care are sarcina de a face propuneri, de a lua hotărâri sau de a executa mandate în cazuri speciale.
- Comunicare** – comunicarea este un schimb reciproc de informații între cel puțin două persoane, dintre care cel care transmite informația se numește emițător, iar cel care o primește – receptor.
- Comunitate** – grup de oameni cu interese, cu credințe, cu norme, de viață comune; totalitatea locuitorilor unei localități, unei țări etc.
- Conferință** – 1. expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc. cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc.; 2. reuniune a reprezentanților unor state, ai unor organizații politice, de masă, obștești, științifice etc. cu scopul de a dezbate și de a hotărî.
- Consiliu** – colectiv organizat, cu sarcini de conducere, de administrare, de avizare sau de consultare în activitatea unor organe sau organizații de stat, comerciale sau obștești, a unor instituții etc.
- Consortiu** – asociație a câtorva asociații sau societăți comerciale mari pentru efectuarea în comun a unor activități.
- Consultare** – solicitare a unui aviz, ascultare a unei păreri.
- Convenție** – document internațional cu caracter obligatoriu pentru părți, care reprezintă o înțelegere dintre două sau mai multe state, instituții sau persoane cu privire la anumite probleme sau la anumite obiective dintr-un domeniu specific.
- Coordonare** – punere de acord a părților unui tot, a îndruma în sens unitar o serie de activități desfășurate în vederea aceluiași scop.
- Coordonator** – persoană care coordonează.

- Cultură politică** – set de credințe, sentimente și valori care prevalează pentru o națiune la un moment dat și care influențează percepțiile, generează atitudinile și afectează modalitățile de participare; componentă majoră a activității politice și a vieții sociale în ansamblu.
- Decizie** – hotărâre luată în urma examinării unei probleme, a unei situații etc., soluție adoptată (dintre mai multe posibile).
- Declarație** – document internațional sau național cu caracter de recomandare ce conține principii și idealuri într-un anumit domeniu.
- Delegare** – a transmite cuiva dreptul de a acționa ca reprezentant al unei persoane sau al unei instituții; a însărcina pe cineva, pe timp limitat, cu executarea, supravegherea sau organizarea unei lucrări.
- Democrație** – formă de organizare și de conducere a unei societăți, în care poporul își exercită (direct sau indirect) puterea; modalitate de conducere a unui sistem social caracterizată prin participarea, în diferite forme, a membrilor respectivului sistem la procesul de conducere.
- Democratic** – care aparține democrației, privitor la democrație, specific democrației.
- Discriminare** – tratare inegală a indivizilor sau grupurilor în raport cu unele trăsături categorice cum ar fi apartenența rasială, etnică, religioasă sau de clasă; orice distincție, excludere, restricție sau preferință, bazată pe anumite caracteristici neesențiale de rasă, culoare, proveniență sau apartenență etnică, care are ca scop sau consecință distrugerea sau periclitarea recunoașterii, utilizării sau exercițiului în condiții egale a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în domeniul politic, economic, social și cultural sau oricare alt domeniu al vieții publice.
- Drepturi** – 1. totalitatea normelor juridice care reglementează relațiilor într-o societate; 2. totalitatea principiilor și prevederilor general admise pentru realizarea personalității umane.
- Eficient** – care produce efectul așteptat, care dă un rezultat pozitiv.
- Evaluare** – determinarea, stabilirea valorii, numărului, cantității, schimbării etc. Evaluarea asigură legătura între ceea ce a avut loc, învățare și schimbarea care s-a produs.
- Facilitator** – persoană care înlesnește, ușurează îndeplinirea unei acțiuni (în cazul unui training – procesul de învățare) la care participă mai multe persoane.
- Feedback** – reacția de răspuns a receptorului la informația primită de la sursă, conexiune inversă.
- Forum** – adunare, întrunire de mare amploare și importanță.
- Gestionare** – administrare a bunurilor și a mânuirii fondurilor unei întreprinderi, instituții sau persoane.
- Grant** – donație în bani sau bunuri transmise pentru realizarea unui proiect, a unei activități.
- Guvern** – organ suprem al unui stat având putere executivă și de dispoziție; organ central al administrației de stat, consiliu de miniștri.
- Identificare** – constatare, stabilire, găsimă a unei persoane, a unui lucru, a unei probleme.
- Inalienabil** – care nu poate fi luat sau înlăturat, firesc.
- Indispensabil** – care este absolut necesar, neapărat trebuincios.
- Inerent** – care face parte integrantă din ceva, care constituie un element nedespărțit de un lucru sau de o ființă, care aparține în mod firesc la ceva.
- Inițiativă** – faptul de a propune, de a organiza sau de a începe o acțiune, antrenând după sine și pe alții; însușirea celui care îndrăznește sau este dispus să întreprindă cel dintâi ceva, din îndemn propriu.
- Interpelare** – a cere cuiva să dea un răspuns, să dea socoteală asupra unui fapt; a cere explicații (în parlament) unui membru al guvernului asupra modului de rezolvare a unor probleme, a unor acte etc.
- Intoleranță** – lipsa de respect față de experiențele și idealurile altora.
- Inviolabil** – care nu poate fi încălcat.
- Justiție socială** – dreptate, echitate, asigurarea accesului egal la necesitățile de bază pentru toți membrii societății.
- Lobby** – 1. a solicita sau a influența voturile membrilor unui consiliu legislative, a influența sau a urgenta adoptarea unei legi, a unui document; 2. grup de persoane care influențează, din afară hotărârile unui organ de decizie, grup de presiune.
- Lobbysm** – sistem de influențare a parlamentarilor sau a funcțio-

narilor superiori de stat, de către anumite grupuri, în vederea adoptării unor hotărâri sau întreprinderii unor acțiuni favorabile acestor grupuri.

Mass-media – totalitatea mijloacelor de informare în masă (televiziune, presa scrisă, radio).

Management – activitatea și arta de a conduce; ansamblul activităților de organizare, de conducere și de gestiune a întreprinderilor; știința și tehnica organizării și conducerii unei întreprinderi.

Metodă – 1. procedeu sau ansamblu de procedee folosite în realizarea unui scop; 2. ansamblu de reguli și principii normative pentru învățarea sau pentru practicarea unei discipline, a unei arte etc.;

Minister – organ central al administrației de stat care conduce o anumită ramură a activității statului și care este condus de un ministru.

Monitorizare – urmărire, supraveghere a desfășurării unei acțiuni.

ONG (Organizație Non-Guvernamentală) – asociație benevolă a cetățenilor fondată pentru soluționarea unor probleme concrete, asociație obștească.

Pact – tratat internațional, bilateral sau multilateral, cu caracter solemn, privind relațiile politice între state, încheiate în special în scopul menținerii păcii sau al colaborării între semnatori.

Parlament – organ legislativ compus din una sau din două camere și alcătuit din repre-

zentanți ai diferitelor partide politice, aleși prin votul cetățenilor.

Partener – fiecare dintre persoanele care formează împreună un cuplu, un grup, o societate, o asociație etc.

Participare – a lua parte în sau a cunoaște despre ceva; a fi parte la ceva; avea un rol, a fi implicat.

Petiție – expunere scrisă adresată de o persoană sau de un grup de persoane unei instituții, organizații, autorități, în care se formulează o cerere, revendicare, un punct de vedere.

Persoană oficială – persoană de stat (reprezentant al unui organ local, județean, republican) cu putere de decizie asupra anumitor chestiuni (economice, sociale, culturale, politice).

Persoane-resursă – specialiști din diferite domenii (administrația locală, poliție, judecătorie etc.), organizații obștești care contribuie, prin oferirea de informații reale și credibile, prin implicare directă în unele activități, la funcționarea mai bună a societății.

Plan – proiect elaborat cu anticipare, cuprinzând un șir ordonat de operații destinate să ducă la atingerea unui scop, program de lucru.

Planificare – întocmire a unui plan, a programului, a organizației și a conducerii pe bază de plan, a organizației o activitate întocmind planul după care să se desfășoare diferitele ei faze.

Pledoarie – expunere orală sau scrisă în apărarea, susținerea unei cauze, a unei idei, a unei teze.

Plenar – care se ține cu participarea tuturor membrilor; consfătuire, adunare, ședință la care participă toți membrii unui for de conducere, ai unei organizații etc.

Pluralism – principiul al democrației care preconizează necesitatea existenței mai multor forțe social-politice (partide, sindicate, organizații religioase etc.) interpușe între membrii societății și putere, ca o condiție și o garanție a limitării puterii, a funcționării democrației.

Politică – știința și practica de guvernare a unui stat; sferă de activitate ce cuprinde relațiile, orientările și manifestările care apar între partide, între categorii și grupuri sociale, între popoare etc. în legătură cu promovarea intereselor lor, în lupta pentru putere etc.

Politici de tineret – totalitatea actelor legislative și normative în domeniul tineretului.

Poster – mod de prezentare a unei informații sub formă de afișe în cadrul adunărilor, manifestațiilor, seminarelor; afiș care conține diverse imagini.

Primar – persoană care conduce, din punct de vedere administrativ, un municipiu, un oraș sau o comună (ca reprezentant al puterii centrale).

Primărie – 1. instituție condusă de un primar; 2. clădire în care își are sediul această instituție.

Principii – elemente fundamentale, idei, legi de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic, juridic, educațional o normă de conduită etc.

Prejudecată – părere, idee preconcepțivă (și adesea eronată) pe care și-o face cineva

- asupra unui lucru, adoptată de obicei fără cunoașterea directă a faptelor.
- Proiect** – plan sau intenție de a întreprinde ceva, de a organiza, de a face un lucru.
- Problemă** – 1. chestiune care prezintă aspecte neclare, discutabile, care necesită o lămurire, o precizare, care se pretează la discuții; 2. chestiune importantă care constituie o sarcină, o preocupare (majoră) și care cere o soluționare (imediată); 3. chestiune care intră în sfera preocupărilor, a cercetărilor cuiva; obiect principal al preocupărilor cuiva.
- Promovare** – a susține, a sprijini făcând să progreseze, să se dezvolte.
- Referendum** – consultare directă a cetățenilor, chemați să se pronunțe, prin vot, asupra unui proiect de lege de o deosebită importanță pentru stat sau asupra unor probleme de interes general.
- Responsabilitate** – obligația de a efectua un lucru, de a răspunde, de a da socoteală de ceva, de a accepta și suporta consecințele, răspundere.
- Rezoluție** – hotărâre luată de un colectiv în urma unor dezbateri; rezolvare pe care cel în drept o dă unei cereri, unui act.
- Siglă** – reprezentare grafică sau textuală care simbolizează o organizație, o mișcare, o idee.
- Simulare** – a face să pară adevărat ceva ireal; a da, în mod intenționat, o impresie falsă.
- Social** – creat de societate, propriu societății, care este legat de viața oamenilor în societate, de raporturile lor în societate sau față de societate, care privește societatea omenească.
- Socializare** – proces de integrare socială a unui individ într-o colectivitate.
- Societate** – totalitatea oamenilor care trăiesc laolaltă, fiind legați între ei prin anumite relații economice, juridice, culturale etc.
- Sondaj** – metodă psihologică folosită în vederea cunoașterii opiniei membrilor societății privind chestiuni politice, economice, culturale, electorale etc. devenite la un moment dat importate; cercetare, investigație, studiu.
- Stipulare** – prevederea, specificarea unui anumit lucru într-un act.
- Stereotip** – idee sau punct de vedere generalizat despre un întreg grup de oameni.
- Strategie** – parte componentă a realizării unei acțiuni, care se ocupă cu problemele pregătirii, planificării și desfășurării acelei acțiuni.
- Strategie de advocacy** – strategie de susținere și promovare a unei idei
- Toleranță** – îngăduință, indulgență, admiterea, permiterea unei situații, unui fapt.
- Training (stagiul de formare)** – perioadă de timp în cursul căreia o persoană dobândește cunoștințe, își dezvoltă deprinderi, își formează atitudini și acumulează experiență participând la o serie de activități interactive.
- Transparență (în activitate)** – proprietatea de a fi ușor înțeles, limpede, clar, deschis.

Adrese utile

SURSE CONSACRATE PROMOVĂRII PARTICIPĂRII COPIILOR ȘI A TINERILOR

○ listă cu resurse ușor de găsit pe Internet sau care pot fi obținute prin comandare

1. Educația și participarea

Titlul lucrării	Unde poate fi găsită
„O școală pentru copii cu drepturi”, Innocenti	Disponibil pe Internet la: www.unicef-icdc.org/publications/pdf/il2e.pdf
„Cetățeni de drept: educația cetățenească în școlile primare”, Salvați Copiii, 2001	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Îndrumări pentru protecția copiilor”, UNICEF	Disponibil pe Internet la: www.unicef.org/teachers/protection/participate.htm
„Consiliul școlii: ghid pentru copii”, Faye Sutton	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Nu este decât corect!”, Susan Fountain, UNICEF 1993	Fragmente disponibile la: www.unicef.org/teachers/protection/only_right.htm
„Participarea și genul”, site-ul Institutului de Cercetări de Dezvoltare din Sussex	Disponibil pe Internet la: www.ids.ac.uk/bridge/reports_gend_CEP.html
„Drepturile noastre, responsabilitățile noastre”, Asociația Mondială a Fetei Scouts și a Studiilor pentru Fete	www.wagggsworld.org/newsroom/documents/pdf/rights_responsibilities/our_rights_document_english.pdf
„Ne auziți? Includerea punctelor de vedere a copiilor invalizi și a tinerilor la luarea deciziilor”, Sue Whittles	Disponibil pe Internet la: www.savethechildren.org.uk/development/global_pub/Learning_to_listen.pdf
„Niciodată prea tânăr”, cum pot copiii să-și asume responsabilități și să ia decizii”	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Parteneri în drepturi”, activități creative de studiere a drepturilor și a cetățeniei pentru copiii de vârstă 7-11 ani	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Copiii ca parteneri de planificare: o sursă de instruire pentru susținerea consultațiilor cu copiii”, Lina Fajerman, Michael Jarrett și Faye Sutton	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html

Titlul lucrării	Unde poate fi găsită
„De la copil la copil: Ghid practic de împuternicire a copiilor pentru rolul de cetățeni activi”, Sara Gibbs, Gillian Mann și Nicola Mathers.	Disponibil pe Internet la: www.child-to-child.org/guide/guide.pdf
„Ce metode funcționează în participarea tinerilor”, studii de caz de pe tot globul	Disponibil pe Internet la: www.iyfnet.org/pdf/what_works_in_youth_par.pdf
„SIDA. Lucrul cu tinerii”, AVERT, 1993	Comanda: AVERT, 11, Denne Parade. Horsham, West Sussex RH12 1JD, UK A se vedea: www.avert.org
„Implicarea tinerilor din toată lumea”, JHUCCP, 2002	Disponibil pe Internet la: www.jhuccp.org/centerpubs/download/pdf/wp6.pdf
„Drepturile adolescenților la participare: o abordare strategică”, UNICEF	Disponibil în rețeaua internă a UNICEF: http://www.intranet.unicef.org/IMU/libweb/hivaidis/young_people.htm
„Implicarea cercetătorilor tineri”, Perpetua Kirby	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Tinerii ca cercetători: o culegere de materiale didactice”	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Copiii și participarea: cercetarea, monitorizarea și evaluarea cu participarea copiilor și tinerilor”	Disponibil pe Internet la: www.savethechildren.org.uk/development/global_pub/child_part.pdf
„Educația de la egal la egal și HIV/SIDA: Concepte, aplicări și probleme”, UNAIDS, 1999	www.unaids.org/publications/documents/care/general/peer.pdf
„Împreună putem. Manualul și trusa de activități a educatorului de la egal la egal”, proiectul educațional HIV/SIDA de la egal la egal al Crucii Roșii din Jamaica	Comanda: jrcs@infochan.com
„Educația de la egal la egal și HIV/SIDA: concepte, aplicări și probleme”, UNAIDS, 1999	Disponibil pe Internet la: www.unaids.org/publications/documents/care/general/peer.pdf
„Ghid de implementare a APS (Adolescenți pentru Prevenirea SIDA)”, Advocates for Youth, 2002	Disponibil pe Internet la: www.advocatesforyouth.org/publications/TAP.pdf
„Direcțiile corecte: o sursă de educație de la egal la egal despre Convenția ONU privind Drepturile Copilului”	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Manual de instruire pentru împuternicirea tinerilor: promovarea implicării în luarea deciziilor”, Salvați Copiii, 1997	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html
„Local și Vocal: promovarea implicării tinerilor în luarea deciziilor la nivel local. Privire generală și ghid de planificare”, Peter White	www.savethechildren.org.uk/functions/indx_pubs.html

Titlul lucrării	Unde poate fi găsită
„O participare cu sens a tinerilor în conferințe internaționale: o analiză a faptului cum participarea tinerilor a fost facilitată la o conferință la nivel înalt asupra copiilor afectați de război”. Include recomandări și sugestii, CIDA (cu UNICEF).	www.acdi-cida.gc.ca/INET/IMAGES.NSF/vLUIImages/Childprotection/\$file/war-affected-children.pdf
„Mediul înconjurător și urbanizarea: Construirea unor orașe mai bune cu copiii și tinerii”, nr.2, vol. 14, octombrie 2002 (un compendium de exemple asupra planificării participative a orașelor, incluzând conceptul de „orașe prietenoase copiilor” și inițiative „Crescând în oraș”	www.iied.org/human/pubs.html
„Formând viitorul unei țări. Planuri Naționale de Acțiune pentru copii cu implicarea copiilor și a tinerilor în dezvoltarea lor”, Salvați Copiii, 2002 (un ghid pentru practicieni, în primul rând din comunitatea ONG-urilor care intenționează să implice copiii în proiectarea Planului Național de Acțiune).	www.savethechildren.net/files/new/publicsites/uploads/npa_intro_english.doc
„Evaluarea momentelor tehnice, participarea copiilor în cercetare, monitorizare și evaluare”, UNICEF, aprilie, 2002 (publicația oferă recomandări și criterii pentru toți cei care doresc să sporească participarea copiilor și a tinerilor în diferite programe)	www.intranet.unicef.org/epp/evalsite.nsf
„SOWCR, 2003”, UNICEF (lecții învățate din implicarea copiilor în pregătirea și desfășurarea Sesiunii Speciale ONU în Interesul Copiilor, de asemenea include lista articolelor CDC care se referă la participarea copiilor)	www.unicef.org/sowc03/
„Drepturile la participare ale adolescenților”, documente de lucru ale UNICEF, August 2001 (bazate pe o revizuire largă a literaturii, documentul recapitulează un șir de principii și strategii pentru promovarea participării adolescenților)	www.unicef.org/programme/adap/assets/COMBO_ADAP_strategy.pdf
„Lucrând cu și pentru adolescenți”, UNICEF, februarie, 2002. Prezintă experiențele a 22 de oficii UNICEF în domeniul lucrului cu și pentru tineri	www.unicef.org/programme/adap/assets/combo_working_with_and_for_adolescents.pdf
„Națiunile Unite: Declarația Mileniului și scopurile milenare de dezvoltare”	www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm
„Națiunile Unite: o lume pentru copii”	www.unicef.org/specialsession/docs_new/documents/A-RES-S27-2E.pdf
„Cartea de resurse a participării”, Banca Mondială, 1996 (conține circa 20 de studii de caz, plus capitole cu indicii asupra planificării participării și luării deciziilor, recomandări pentru îmbunătățirea participării persoanelor sărace și revizuirea metodelor și tehnicilor participatorii)	www.worldbank.org/wbi/sourcebook/sbhome.html

Pagini și adrese utile pe Internet:

1. www.unicef.org
2. www.coe.int (site-ul Consiliului Europei), www.humanrights.coe.int (pagina generală a drepturilor omului).
3. www.anacej.asso.fr
4. www.unicef.org/specialsession/child_participation/index.html, despre participarea copiilor la Sesiunea Specială și evenimentele conexe.
5. www.unicef.org/polls/, informații despre studii extinse printre copiii din Asia de Est și Pacific, Europa și Asia Centrală și America Latină și Caraibe.
6. www.unicef.org/voy/, pagina-gazdă a Vocilor Tinerilor.
7. www.unicef.org/magic pentru inițiative media ce au scopul implicării tinerilor.
8. www.unicef.org/teachers/ pagina web a UNICEF pentru profesori, include idei despre cum să implicăm copiii în cercetări și despre școlile prietenoase copiilor.
9. www.worldbank.org/participation/ pagina web a Băncii Mondiale asupra participării și angajamentului civic cu link-uri directe la sursele ce conțin metode și tehnici participatorii.
10. www.ids.ac.uk/ids/, Institutul de Studii asupra Dezvoltării, Sussex, este unul dintre primele centre de cercetare și studiere a dezvoltării participatorii.
11. www.childfriendlycities.org, idei despre planificarea participative urbană.
12. www.unesco.org/most/growing.htm pentru inițiativele "Crescând în orașe".
13. www.savethechildren.net/homepage/, pagina-gazdă a Alianței Salvați Copiii.
14. www.oxfam.org/eng/ pagina web a OXFAM, include o pagină asupra Parlamentului Internațional al Tinerilor.
15. www.ncb.org.uk/resources site-ul Biroului Național al Copiilor din Marea Britanie, accesare gratuită, o largă varietate de cărți și documente referitoare la participarea tinerilor.
16. www.schoolcouncils.org, un site cu informații despre cum să crezi și să dezvolti consilii școlare.

Lista unor organizații care promovează participarea copiilor și a tinerilor

<p>Asociația „European Youth Exchange Moldova” Centrul Național de Resurse pentru Tineri Str. Serghei Lazo 15, 1-2 MD-2004 Chișinău Republica Moldova tel./fax: 54 30 37, 23 88 91, 23 28 87 e-mail: eyemoldova@hotmail.com, cnrt@youth.md web: www.youth.md</p>	<p>Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova Bd. Traian 23/1 MD-2060 Chișinău Republica Moldova tel./fax: 56 49 21 e-mail: ciddc@yahoo.com</p>
<p>Societatea Independentă de Educație pentru Drepturile Omului Str. Sfatul Țării 17 MD-2012 Chișinău Republica Moldova tel.: 23 77 10 e-mail: siedo@moldnet.md web: www.siedo.moldnet.md</p>	<p>Ambasada Statelor Unite ale Americii în Moldova Str. Alexei Mateevici 103 MD-2009 Chișinău Republica Moldova tel.: 23 37 72 web: www.usembassy.md</p>
<p>Fundația SOROS-Moldova Str. Bulgară 32 MD-2001 Chișinău Republica Moldova tel.: 27 00 31 e-mail: foundation@soros.md web: www.soros.md</p>	<p>Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii Alianța ONG din domeniul protecției sociale a copilului și familiei Str. A. Pușkin 26, bir. 301 MD-2012 Chișinău Republica Moldova tel.: 23 42 68, 23 42 69 fax: 23 40 69 e-mail: cnpac@moldnet.md web: www.iatp.md//cnpac</p>

Alte adrese utile

<p>Departamentul Tineret și Sport al Republicii Moldova Bd. Ștefan cel Mare 73 MD-2001 Chișinău Republica Moldova tel./fax: 27 74 20, 27 7476 e-mail: dtsmoldova@yahoo.com tineret@moldtelecom.md</p>	<p>Centrul Național SIDA str. Studenților 7/1 MD-2020 Chișinău Republica Moldova tel.: 46 97 32 tel./fax: 46 94 43 e-mail: naac@mednet.md</p>
<p>UNICEF Moldova Str. 31 August 1989, nr.131 MD-2012 Chișinău tel. 22 00 34 e-mail: chisinau@unicef.org web: www.unicef.org</p>	<p>Centrul de Dezvoltare a Tineretului Str. Bulgară 32 MD-2001 Chișinău tel: 27 00 31, 27 44 80, 27 04 36 fax: 27 05 07 e-mail: imoldoveanu@soros.md web: www.ournet.md/~cdt</p>
<p>Asociația „Bineva” Centrul Regional de Resurse pentru Tineri, Orhei MD-3512 Biești jud. Orhei Republica Moldova tel.: (235) 45 554, 45 119 e-mail: bineva@mtc-or.md</p>	<p>Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) Infocentru Str. 31 August 1989, nr. 82 MD-2012 Chișinău Republica Moldova tel.: 23 29 40, 23 29 41 fax.: 23 28 62 e-mail: iomchisinau@iom.int</p>
<p>Banca Mondială Str. Șciusev 76/6 MD-2012 Chișinău Republica Moldova tel.: 23 35 65 web: www.worldbank.org.md e-mail: moldova_contact@worldbank.org</p>	<p>Centrul Independent de Jurnalism Str. Sciusev 53 MD-2012 Chișinău Republica Moldova tel.: 22 75 39, 21 36 52 web: www.ijc.iatp.md e-mail: coordin@ijc.iatp.md</p>
<p>Consiliul Național al Tineretului din Moldova Str. Mitropolit Dosoftei 99, of. 14 MD-2004 Chișinău Republica Moldova Tel./fax: 22 50 46 e-mail: cntm@mdl.net web: www.ournet.md/~CNTM</p>	<p>ONG „Moștenitorii” Str. Hotinului 1 MD-3100 Bălți Republica Moldova tel.: (231) 222 16 e-mail: mostenitorii@iatp.balti.md</p>

**Membrii rețelei europene a consiliilor și parlamentelor
copiilor și tinerilor – „YOUTH PLANET”**

<p>YOUTH PLANET 27, Rue des Petites Écuries 75010 Paris, France Tél: +33 1 47 70 68 03 Fax: +33 1 47 70 68 04 e-mail: info@youthplanet.org web: www.youthplanet.org</p>	<p>BELGIA CRECCIDE – Centre Régional et Communautaire de Citoyenneté et de Démocratie Lac de Bambois Rue de Stierlinsart 45 B - 5070 Fosses-La-Ville Tél.: +32 71 71 47 61 Fax : +32 71 71 47 62 e-mail: infos@creccide.org web: www.creccide.org</p>
<p>DANEMARCA U-NettetRed Barnets hus Rantsausgade 60 DK-Copenhague Tél.: +45 70 22 77 71 e-mail: asser@u-nettet.dk web: www.u-nettet.dk</p>	<p>FRANȚA ANACEJ – Association Nationale des Conseils D'enfants et de Jeunes 105 rue Lafayette F - 75010 Paris Tél.: +33 1 56 35 05 35 Fax: +33 1 56 35 05 36 e-mail: info@anacej.asso.fr web: www.anacej.asso.fr</p>
<p>UNGARIA Gyermek-és Ifjúsági Önkormányati Társaság Federation of Children and Youth Municipal Councils Corvin Tér 8 H - 1011 BUDAPEST Tél.: +36 1 201 57 28 Fax: +36 1 201 57 28 e-mail: gyiot@kkapcsolat.hu</p>	<p>ITALIA Democrazia in Erba Via Cesare Balbo 43 I - 00184 Rome Tél.: +39 64 74 00 41 Fax: +39 64 88 33 60 e-mail: arcipg@krenet.it</p>
<p>MOLDOVA European Youth Exchange Moldova Str. Serghei Lazo 15, 1-2 MD-2004 Chisinau Tel.: +373 2 543 037 Fax: +373 2 543 037 e-mail: eyemoldova@hotmail.com</p>	<p>ROMÂNIA Fondația MASTER-Forum Proiectul Pal-TIN St. Ion Campineanu 9, Ap. 4 R - 70116 București Tel.: +40 1 314 48 27 Fax: +40 1 314 48 27 e-mail: paltin@dnt.ro</p>

Învingătorii concursului de granturi mici pentru grupurile de inițiativă ale tinerilor – 2003

Nr.	Denumirea proiectului	Grup, localitate	Lider tânăra/ Consultant adult	Adresa completă	Telefon/e-mail
1.	CLT, s. Musteța	Informare pentru democrație și o viață nouă a tinerilor	Cuibari Marina Antoci Nadeida	s. Musteța, MD-5935, jud. Bălți	(259) 70589
2.	Grupul de inițiativă „Vocea elevului”, s. Molești, jud. Chișinău	Elevul informat – tânăra dotat	Cujba Inga Munteanu Parascovia	s. Molești, MD-6820, jud. Chișinău	(268) 55372
3.	Consiliul Local al Tinerilor, s. Șercani, jud. Orhei	Tineri, civici și democrați	Malic Rodica Clapaniuc Valeriu	s. Șercani, MD-4435, jud. Orhei	(235) 40523; 40561; 65297
4.	CLT, s. Chiperчени, jud. Orhei	Copiii de azi – a doua Arcă a lui Noe	Levița Elena Veverița Maria	s. Chiperчени, MD-3518, jud. Orhei	(235) 45293
5.	CLCT Ungheni	Școala tinerilor zăriști	Vrabie Andrei Olaru Svetlana	CLCT Ungheni, str. Națională 11, mun. Ungheni, MD-3602	(236) 34200; 28356; andry85@mail.ru
6.	CLCT Vălcineț, jud. Ungheni	Ziarul școlar – o tribună spre a-ți exprima opinia	Matei Maria	Vlad Silvia, s. Vălcineț MD-4441, jud. Ungheni	
7.	Grupul de inițiativă Dubăsari	Scrisori de prietenie	Stepanova Alexandra Stepanova Elena	Str. Lomonosov 31 „V”, ap. 2, mun. Dubăsari MD-4500	(245) 37519; dr-ecology@idknet.com
8.	Grupul de inițiativă Liceul „Onisifor Ghibu”, mun. Chișinău	InfoSTAR – un mod de a ne afirma personalitatea	Cobăleanu Lucia Ivașcu Tamara	Str. Nicolae Costin 63 A, Liceul „Onisifor Ghibu”, mun. Chișinău	(022) 518231; 516964; 517045; lucicob@mail.ru infostar_md@yahoo.com
9.	CLCT Seliște, jud. Ungheni	Un om bine informat este un om puternic	Popescu Ana Cristel Alecu	Școala Medie Seliște, MD-6434, jud. Ungheni	(264) 46299; 46234
10.	CLT Borogani, jud. Lăpușna	Viață fără pericol	Savițki Liliana Savițki Elena	s. Borogani, MD-3830, jud. Lăpușna	(238) 56378
11.	Grupul de inițiativă al Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, mun. Bălți	KOPHI	Moțoc Ala Efimova Valentina	Str. Kolesov 10, ap. 16, Gumeniuc Lena, mun. Bălți MD-3112	(231) 22804; gumel@rambler.ru
12.	Grupul de inițiativă Liceul Teoretic „Ioan Vodă”, mun. Cahul	Informarea copiilor privind drepturile lor	Dermeji Dina Păvălache Ion	Str. Ștefan cel Mare 118, Liceul Teoretic „Ioan Vodă”, mun. Cahul, MD-3900	(239) 22239; grupdeinitiativa02@yahoo.com
13.	Colegiul de redacție „Noua generație”, or. Ceardăr - Lunga	Tinerilor – dreptul de a vota	Ranilo Lilia Terzi Tatiana	Str. Dimitrov 3, ap. 50, or. Ceardăr-Lunga, MD-6100, UTAG	(261) 21554; lavis@cdr.moldtelecom.md
14.	Grupul „Adolescentina”, Slobozia-Mare, jud. Cahul	Informarea – o fereastră către lume	Chelban Viorica Culea Ana	Str. Ulia Mare, Liceul Teoretic „M. Eminescu”, Slobozia Mare, MD-5320, jud. Cahul	(253) 61343; adolescentina@hotmail.com
15.	Centrul pentru Voluntariat Tighina, mun. Căușeni	Tineri și voluntari	Cășlari Victor Pușca Olga	Str. A. Mateevici 20/1, mun. Căușeni, MD-4301, jud. Tighina	(243) 22095; 61419; 61274 vcislaru@yahoo.com
16.	Grupul de formatori Școala Medie nr. 3, or. Nisporeni, jud. Ungheni	Îmbunătățirea modului de predare	Robu Galina Damilă Ana	Școala Medie nr. 3, str. Varlaam 3, or. Nisporeni, MD-6401, jud. Ungheni	(264) 23868
17.	Grupul de inițiativă or. Călărași, jud. Ungheni	CIVITAS	Burghilea Xenia Gorincioi Valeriu	Str. Ștefan cel Mare 7, or. Călărași MD-4400, jud. Ungheni	(244) 22344; 22084; vgorincioi@yahoo.comxiusha@home.ro

18.	ONG „Noi pentru tineret”, com. Lăpușna	Fondarea și editarea ziarului „21 Plus”	Caproș Nina Rotaru Viorica	Str. M. Eminescu 14, com. Lăpușna, jud. Lăpușna	(234) 51280; 51237; ong-npv@free.bg
19.	Grupul de scoutși „Pui de cerbi”, com. Mândrești, jud. Orhei	Teatrul de păpuși	Macaru Alexandrina Ioxa Eugenia	Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, com. Mândrești, MD-5825, jud. Orhei	(258) 44377; 44651
20.	Ziarul „Carpe Diem” CN de Comerț, mun. Chișinău	Eu sunt împotriva SIDA	Gălușcă Vasile Manuil Svetlana	Str. Petru Rareș 18, mun. Chișinău MD-2033	(022) 223585; agroromanica@hotmail.com
21.	Grupul de scoutși „Clio”, Chișinău	Creatorii unei lumi fără pre-judecăți	Railean Cristina Prusacov Galina	Grupul „Clio”, Liceul „Nicolae Iorga”, str. Valea Crucii 4/1, mun. Chișinău	(022)766653
22.	CLCT Copceac, jud. Tighina	Implicarea directă în procesul de luare a deciziilor la nivel local	Ceban Lucica Cașciuc Elena	s. Copceac MD-4217, jud. Tighina	(242)38174
23.	Consiliul Liceului Teoretic „Ioan Vodă”, mun. Cahul	Operația Crai-Nou	Stoian Inga Păvălache Ion	Liceul Teoretic „Ioan Vodă”, str. Ștefan cel Mare 118, mun. Cahul MD-3901	(239) 22239 crai_nou@hotmail.com
24.	CLT Todirești, jud. Ungheni	Centru de consult. a fin. în probleme de ed. moral-spirituală	Cerevati Cristina Cucoș V.	s. Todirești MD-3649, jud. Ungheni	(236)49353
25.	Grupul de inițiativă Glodeni, jud. Bălți	Ajutor juridic copiilor victime ale violenței în familie și școlă	Iujeva Ecaterina Belous Aliona	Str. Stamati 30, or. Glodeni MD-4901, jud. Bălți	(249) 26300; 22122
26.	CLCT Chircani, jud. Cahul	Într-un corp sănătos – o minte sănătoasă	Brancovi Uliana Voitnu Lidia	s. Chircani MD-3919, jud. Cahul	(239) 51610
27.	Gl al Liceului Teoretic „Alexei Mateevici” com. Pârlita, jud. Ungheni	Continuarea editării revistei „Aici și acum”	Bulbucă Eugenia Ciupercă Romeo	Com. Pârlita, MD-3641, jud. Ungheni	64394; 239771 mateevici@hotmail.com
28.	CLT Ciocârleni, jud. Orhei	Lumii noi – speranțe noi să dăruim	Buciușcanu Eugenia Marandici Viorica	Com. Ciocârleni, MD-3519, jud. Orhei	(235) 52318
29.	CLT Susleni, jud. Orhei	Dezvoltarea unor deprinderi meșteșugărești	Filip Ion Târnuș Maria	Com. Susleni, MD-3548, jud. Orhei	(235) 46529
30.	Gl al Liceului „Antioh Cantemir”, mun. Chișinău	Editarea ziarului „Observatorul”	Norkina Olga Astahova Irina	Str. Florilor 28/3, ap.32, mun. Chișinău	(022) 492861; trading@freemail.ru
31.	CLT Petrești, jud. Ungheni	Traficul de ființe umane	Gorea Oxana Bereghici Tamara	Com. Petrești, MD-3640, jud. Ungheni	(236) 42288; 42315; 42316
32.	CLCT Cotuijenii-Mari, jud. Soroca	Totul depinde de noi	Turcanu Natalia	Com. Cotuijenii-Mari, MD-7216, jud. Soroca	
33.	CLCT Chițcani, r-nul Slobozia, Transnistria	Vrem să prietenim	Dvorciuc Olesia Gratițlova Natalia	Str. Tkacenko 95, s. Chițcani, MD-5417, r-nul Slobozia, Transnistria	
34.	Liceul Teoretic Pelinia, jud. Bălți	Combaterea fumatului și a alcoolului printre adolescenți	Goșșa Iulita Grumeza Liuba	Str. Eminescu 13, Liceul Teoretic s. Pelinia, MD-5629, jud. Bălți	speranta_club@yahoo.com
35.	CLT Taraclia, jud. Tighina	Casa în care mă simt copil	Bocancea Constantin Bocancea Uliana	Școala Medie s. Taraclia, MD-7730, jud. Tighina	(277) 61258; 61265
36.	CLCT Dubăsari	Accesul la informații astăzi – cunoștințele noastre de mâine	Deidăș Ekaterina Korneva Ekaterina	Str. Kotovski 56, mun. Dubăsari MD-4500	(245) 35932
37.	CLCT „Orhideea”, Liceul „Alexei Mateevici”, mun. Căușeni	Prin noi înșine	Musteață Rodica Popov Ludmila	Str. A. Mateevici, Liceul „Alexei Mateevici”, mun. Căușeni, jud. Tighina	(243) 22635; 22530; 22450
38.	Gl „Pro Media”, or. Cimișlia, jud. Lăpușna	Laboratorul tinerilor corespondenți	Bargan Mariana Ciumeică Ion	Bd. Ștefan cel Mare 12, MD-4100, or. Cimișlia, jud. Lăpușna	(241) 22866; media@cimislia.moldtelecom.md
39.	Gl primarilor CLT din sectorul Fălești	Împreună vom schimba lumea (patru tabere)	Harea Viorica	Casa de Creatie, str. Moldovei 5, or. Fălești	(259) 22264

Bibliografie

1. „A brave New Generation. Youth in Federal Republic of Yugoslavia. Findings and recommendations“, UNICEF Belgrade, March 2002.
2. „Assumer des responsabilites – les partager. Comment promouvoir la participation des enfants et des jeunes“, Rapport de la Commission federale pour la jeunesse, Berne 2001
3. „Caiet documentar. Animația Consiliilor Copiilor și Tinerilor din Europa“, PAL-TIN.
4. „Cartea mare a jocurilor“, CIDDC, UNICEF, Chișinău 2002.
5. „Children as participants. Swedish experience of child participation in society’s decision-making processes“, Ministry of Health and Social Affairs and Ministry for Foreign Affairs, Sweden, Mai 2001.
6. „Children’s Participation experiences in capacity building and training“, Henk van Beers, Save the Children Sweden, 2002.
7. „Children’s Participation from tekenism to citizenship“, Roger A. Hart, Innocenti Essays no. 4., UNICEF, Florence, Italy, 1992.
8. „Children’s Participation: The Theory and Practice of Involving Young Citizens in Community Development and Environmental Care“, Rodger A. Hart, UNICEF, 1997.
9. „Civics Alive!“, Kids Voting USA, 2000.
10. „Cles pour la participation. Guide a l’usage des praticiens“, Direction de la Jeunesse, 1998.
11. „Compass – a manual on human rights education with young people“, Council of Europe publishing, May 2002.
12. „Conference de Parlements de Jeunes“, CPJ 1999, Lucerne.
13. Dicționar explicativ al limbii române, Univers enciclopedic, București 1996.
14. Dicționarul limbii române pentru elevi, Litera International, București-Chișinău, 2002.
15. „Educație pentru dezvoltare. Ghidul animatorului“, CIDDC, UNICEF, 2001.
16. „Ghidul de jurnalism pentru liceeni“, Centrul Independent de Jurnalism, Chișinău, 2002.
17. „La situation des enfants dans le monde 2003“, UNICEF
18. „Le vade-mecum des conseils communaux d’enfants et de jeunes“, Foundation Roi Baudouin
19. „Participarea copiilor? Aceasta e posibil...!“, Cappelaere G., de Winter M., UNICEF, 1998.
20. „Participarea copiilor și Convenția privind drepturile copilului“, UNICEF, 1999.
21. „Politica de tineret. Culegere de acte internaționale și naționale“, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, Asociația „European Youth Exchange Moldova“, 1999.
22. „Promovarea participării copiilor la procesul democratic de luare a deciziilor“, Gerison Lansdown, UNICEF, 2002.
23. „Right directions. A peer education resource on the UN Convention on the Rights of the Child“, Save the Children, 1999.
24. „Si jeune, civique!“, Buletine informative ANACEJ.
25. „Situația familiei și a copilului în Republica Moldova. Evaluare și analiză“, UNICEF, 2000-2001.
26. „Shaping a country’s future. With children and young people. National plans of action for children – involving children and young people in their development“ Save the Children, 2002.
27. „The State of the World’s Children 2002. Leadership“ UNICEF.
28. „Young Citizens in the European Union. A teaching Guide for European Citizenship“, Spanish Youth Council.
29. „Young people in Changing Societies. Discussion Guide“, UNICEF, World Organization of the Scout Movement, June 2001.
30. „Young Voices. Opinion Survey of Children and Young People in Europe and Central Asia“, UNICEF, august, 2001.
31. «Участие детей и молодежи в процессах принятия решений. Сборник ресурсных материалов. Опыт реализации проектов», UNICEF, 2002.